

**T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**İSTANBUL CADDEBOSTAN SAHİLİ'NDE DAVRANIŞSAL HARİTALAMA
METODU İLE KULLANICI YÖNELİMLERİ VE GEREKSİNİMLERİNİN
BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Pelin KORAMAZ

Mimarlık Ana Bilim Dalı

Mimarlık Programı

Kasım, 2021

**T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**İSTANBUL CADDEBOSTAN SAHİLİ'NDE DAVRANIŞSAL HARİTALAMA
METODU İLE KULLANICI YÖNELİMLERİ VE GEREKSİNİMLERİNİN
BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Pelin KORAMAZ

(Y1813.050051)

Mimarlık Ana Bilim Dalı

Mimarlık Programı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Süleyman BALYEMEZ

Kasım, 2021

Onay Formu

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum İstanbul Caddebostan Sahili’nde Davranışsal Haritalama Metodu İle Kullanıcı Yönelimleri Ve Gereksinimlerinin Belirlenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (05/11/2021)

Pelin KORAMAZ

ÖNSÖZ

“İstanbul Caddebostan Sahili’nde Davranışsal Haritalama Metodu İle Kullanıcı Yönelimleri Ve Gereksinimlerinin Belirlenmesi” isimli yüksek lisans tez çalışmamın her aşamasında ilgi ve önerileri ile beni yönlendiren ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocam ve danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Süleyman BALYEMEZ ‘e teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca gözlem sürecinde drone pilotluğumu yapan Ahmet ORANOS Bey’e de teşekkür ediyorum. Tez sürecinin başından sonuna kadar desteğini eksik etmeyen dostlarım, Kaancan KIRKAĞAÇ, Büşra ORHUN, Canay BİÇİM, Miray KÖSTEN, Özge KILIÇ, Selma SÜRMELİOĞLU, Merve Nur KAYA ve Batuhan DURSUN’ a teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu günlere gelmemde en önemli paya sahip olan, her zaman tüm desteklerini üzerimde hissettiğim annem Gönül KORAMAZ, babam Şükrü KORAMAZ ve ablam Selin KORAMAZ ÜSTÜNAY’ a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Kasım, 2021

Pelin KORAMAZ

İSTANBUL CADDEBOSTAN SAHİLİ'NDE DAVRANIŞSAL HARİTALAMA METODU İLE KULLANICI YÖNELİMLERİ VE GEREKSİNİMLERİNİN BELİRLENMESİ

ÖZET

Günümüzde şehirleşmeyle birlikte, şehirlerde yer alan yeşil alanların yerini betonlaşmanın aldığı görülmektedir. Kontrolsüz şehirleşmeyle gelen yoğun nüfus artışı kaynaklı kalabalıklaşma, bireylerin daha stresli bir hale gelmesine neden olmuş, bu da bireylerde doğal açık alanlara yönelme gereksinimi uyandırmıştır. Bu durum, kalabalık şehirde yaşayan bireylerin, şehirlerde kolay ulaşabileceği park, sahil şeridi gibi açık hava rekreasyon etkinliklerine katılım gereksinimlerini ortaya koymaktadır. Bu gereksinimden yola çıkarak tezin amacı, Caddebostan Sahili'nin fiziksel özellikleri ile alan kullanıcılarının yönelim ve gereksinimleri arasındaki ilişki incelenerek, alanın kullanıcı gereksinimlerine göre düzenlenmesine yönelik bulguları ortaya çıkarmaktır. Literatüre bakıldığında rekreasyon alanı özelinde bu bağlamda bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Bu çalışmayı literatürde yer alana diğer davranışsal haritalama çalışmalarından ayıran temel farklılık, çalışmanın sadece görüntüleme tekniklerine dayalı bir davranış haritası oluşturmaktan ibaret olmayışındır. İlk olarak sahada bir hafta boyunca kullanıcı profili ve alan hakkında gözlem yapılmıştır. Gözlemler sonucunda drone ile havadan görüntüleme ve anketin uygulanacağı zaman dilimleri belirlenmiştir. İkinci aşamada gözlemlerle belirlenen saat aralıklarında drone ile sahanın havadan video kaydı alınmıştır. Kaydedilen drone görüntüleri VLC Media Player üzerinden incelenerek kullanıcı yoğunluk ve yönelimleri analiz edilmiştir. Analiz sonuçları AutoCad programında oluşturulan altlık üzerine işlenerek davranış haritaları oluşturulmuştur. Davranış haritaları kullanıcıların alan içerisinde hangi zamanda, hangi işlev alanında ve kiminle vakit geçirdiğini göstermektedir. Üçüncü aşamada drone görüntülerini destekleyecek anket çalışması, gözlemler sonucu birinci aşamada belirlenen zamanlarda kullanıcılara uygulanmıştır. Tüm bu çalışmalar Covid-19 salgını dolayısıyla büyük bir titizlik içerisinde gerçekleştirilmiş ve temasın en aza indirgeneceği yöntemler

kullanılmıştır. Anket çalışması ile toplanan veriler SPSS programı aracılığıyla istatistik metotlarla değerlendirilerek, elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır. Sonuç olarak Anadolu yakası için merkezi ve önemli bir rekreasyon alanı olan Caddebostan Sahili kullanıcılarının yönelim ve gereksinimleri tespit edilmiştir. Tespit edilen bulgular doğrultusunda gerçekleştirilecek düzenlemeler sonrası, alanın daha efektif ve herkes için kullanılabilir bir alan olacağı ve bu çalışma ışığında diğer rekreasyon alanlarının da ‘insan’ odaklı planlanması gerektiği yargısına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Şehir, Davranış haritası, Caddebostan, Kullanıcı memnuniyeti

DETERMINING USER TENDENCIES AND DEMANDS IN ISTANBUL CADDEBOSTAN COAST THROUGH BEHAVIORAL MAPPING METHOD

ABSTRACT

Nowadays, it can clearly be seen that the increasing number of buildings being builded in cities significantly reduces the number of green areas that people need. The migration that comes with uncontrollable urbanization puts people in more stress than they are, and this causes people to be in need of natural parks even more. Furthermore, people start to look for parks or coastlines where they can have fresh air. The purpose of this thesis is to check out the relationship between Caddebostan Coast and its users to figure out the coast needs and to organize it according to users' demand. When previous works were investigated, there is no study in this context specific to the recreation area. The main difference that distinguishes this study from other behavioral mapping studies in the literature is that the study does not only consist of creating a behavioral map based on imaging techniques. To begin with, coast has been watched for a week to find out the user profile and the facilities that the coast offers. After the observations, the dates have been set for both the survey, and for taking the drone footage. Secondly, the drone had taken off at the dates set, to get a clear video. The taken videos are reviewed with the help of VLC media player and the rush-hours are detected and their interests are analyzed. The results of the analysis have been saved under the autocad program to create a behavior map. This map shows the areas people most used in the coast, who they used it with and how much time they spent on specific areas of the coast. Finally, the survey that supports the drone videos took place at the times set in the first stage. All this work was done with extreme caution and social distance was kept all the time due to covid-19 pandemic. At the end, SPSS program has been used to get statistical results from surveys, then the results have been interpreted. In conclusion, the tendencies and needs of the users of Caddebostan Coast, which is a central and important recreation area for the Anatolian side, have been determined. After the arrangements

to be made in line with the findings, it was concluded that the area will be a more effective and usable area for everyone, and that other recreation areas should be planned with a 'human' focus on the light of this study.

Keywords: Recreation, City, Behavior map, Caddebostan, User satisfaction

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ONUR SÖZÜ.....	i
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xiii
ÇİZELGE LİSTESİ.....	xv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xxiii
I. GİRİŞ.....	1
A. Problemin Belirlenmesi	2
B. Tezin Amacı ve Kapsamı.....	3
C. Tezin Yöntemi	4
D. Tezin İçeriği.....	4
E. Tezin Sağladığı Katkılar	5
F. Çalışmanın Kısıtlılıkları ve Karşılaşılan Zorluklar.....	6
II. REKREASYON	7
A. Rekreasyon	7
B. Rekreasyon Türleri	8
C. Rekreasyon Katılımını Etkileyen Faktörler	10
1. Mevsimsel Etkenler	10
2. Cinsiyet ve Sosyal Kısıtlama	11

3. Finansal Kaynaklar ve rekreasyon alanlarının erişilebilirliği	11
4. Fiziksel etkenler ve popülerlik	11
D. Sahil Şeridi Rekreasyon Alanları Düzenleme İlkeleri	11
III. DAVRANIŞSAL HARİTALAMA.....	13
A. Davranışsal Haritalama Kavramı	13
B. Davranışsal Haritalamada Kullanılan Yöntemler	13
C. Davranışsal Haritalamanın Kullanım Alanları	14
IV. SAHA ÇALIŞMASI	19
A. Alanın Seçilme Nedeni	19
1. İstanbul Genelinde Yeşil Alanların Dağılımı	19
2. Kıyılarda Arazi Kullanımının Gelişimi ve Rekreasyon Alanları	22
3. Çalışma bölgesinin gelişim süreci ve kentle ilişkisi	26
4. Saha Seçimi Belirleyicileri	27
B. Çalışma Sahası ve Çevresinin Genel Nitelikleri	28
C. Saha Metodolojisi	41
1. Gözlem	41
2. Havadan Gözlem Yoluyla Davranış Haritasının Oluşturulması	41
3. Anket Çalışması	42
a. Anket formunun içeriği	43
b. Uygulama yöntemi	43
c. İstatistik değerlendirme metodu	44
D. Bulgular	46
1. Gözlem Bulguları	46
2. Havadan Drone ile Gözlem Yoluyla Elde Edilen Bulgular	47
a. Sabit ve hareketli kullanıcıları davranış haritaları	48
b. Hareketli kullanıcıların yön haritaları	63

3. Anket Bulguları.....	75
a. Demografik veriler	76
b. Alanın kullanım amacına göre veriler	78
c. Kullanıcıların alan kullanımlarına ilişkin değerlendirmeler.....	84
d. Alanın kullanım değerlendirmesi	88
e. Donatı ve diğer elemanların tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi...	97
V. TARTIŞMA	127
VI. SONUÇ.....	131
VII.KAYNAKLAR	135
EKLER.....	141
ÖZGEÇMİŞ.....	157

KISALTMALAR

ANOVA	: Analysis of Variance (Varyans Analizi)
AVM	: Alışveriş Merkezi
CKM	: Caddebostan Kültür Merkezi
Covid-19	: Coronavirus Diseases 2019 (Koronavirüs Hastalığı 2019)
dk.	: Dakika
GPS	: Global Positioning System (Küresel Konumlama Sistemi)
İBB	: İstanbul Büyükşehir Belediyesi
m	: Metre
Sig.	: Significance (Anlamlılık)
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı)

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1.	Anketlerin gerçekleştirildiği gün ve saat dilimleri.	75
Çizelge 2.	Anketlerin gerçekleştirildiği lokasyonlar	76
Çizelge 3.	Anket katılımcılarının cinsiyete göre dağılımları.....	76
Çizelge 4.	Anket katılımcılarının yaş gruplarına göre dağılımı	76
Çizelge 5.	Anket katılımcılarının öğrenim düzeyine göre dağılımı	77
Çizelge 6.	Anket katılımcılarının mesleklerine göre dağılımı.....	77
Çizelge 7.	Anket katılımcılarının gelir durumuna göre dağılımı.....	78
Çizelge 8.	Kullanıcıların İstanbul'da yaşama süresine göre dağılımı.....	78
Çizelge 9.	Kullanıcıların alana geliş amacına göre tercih sıralaması.....	79
Çizelge 10.	Alana geliş amacı spor yapmak olan kullanıcıların koşu parkuru memnuniyet değerlendirilmesi.....	80
Çizelge 11.	Alana geliş amacı spor yapmak olan kullanıcıların bisiklet parkuru memnuniyet değerlendirilmesi.....	80
Çizelge 12.	Alana geliş amacı spor yapmak olan kullanıcıların spor alanları (voleybol, basketbol, futbol sahası) memnuniyet değerlendirilmesi	80
Çizelge 13.	Alana geliş amacı kafede oturmak olan kullanıcıların yeme-içme alanı memnuniyet değerlendirilmesi.....	81
Çizelge 14.	Alana geliş amacı yeme-içme olan kullanıcıların, yeme-içme alanı memnuniyet değerlendirmesi	81
Çizelge 15.	Alana geliş amacı yürüyüş yapmak olan kullanıcıların sahil yürüyüş yolu memnuniyet değerlendirmesi.....	82

Çizelge 16.	Alana geliş amacı çocukları gezdirmek olan kullanıcıların çocuk oyun alanı memnuniyet değerlendirmesi	82
Çizelge 17.	Alana geliş amacı çocukları gezdirmek olan kullanıcıların oturma alanları memnuniyet değerlendirmesi	82
Çizelge 18.	Alana geliş amacı bisiklete binmek olan kullanıcıların bisiklet parkuru memnuniyet değerlendirmesi.....	83
Çizelge 19.	Alana geliş amacı manzara seyretmek olan kullanıcıların manzara seyir alanı memnuniyet değerlendirmesi.....	83
Çizelge 20.	Alana geliş amacı arkadaşlarla vakit geçirmek olan kullanıcıların yeşil alan ve peyzaj memnuniyet değerlendirmesi.....	84
Çizelge 21.	Deneklerin alanı kullanım sıklığına göre dağılımı	84
Çizelge 22.	Deneklerin Covid--19 öncesi alanı kullanım sıklığına göre dağılımı	85
Çizelge 23.	Kullanıcıların alanı kullandıkları zaman dilimine göre dağılımı.....	85
Çizelge 24.	Kullanıcıların Covid-19 öncesi alanı kullandıkları zaman dilimine göre dağılımı	85
Çizelge 25.	Kullanıcıların alanda geçirdikleri zaman dağılımı	86
Çizelge 26.	Kullanıcıların Covid-19 öncesi alanda geçirdikleri zaman dağılımı	86
Çizelge 27.	Alanın ne kadar zamandır kullanıldığını gösteren dağılım	86
Çizelge 28.	Kullanıcıların alana nasıl ulaştığını gösteren dağılım	87
Çizelge 29.	Covid-19 öncesi kullanıcıların alana nasıl ulaştığını gösteren dağılım	87
Çizelge 30.	Özel aracı olan kullanıcıların park yeri tercihlerini gösteren dağılım	87
Çizelge 31.	Özel araç kullanıcılarının tercih ettiği otopark dağılımı.....	88
Çizelge 32.	Kullanıcıların alana kiminle geldiğini gösteren dağılım	88
Çizelge 33.	Kullanıcıların Covid-19 öncesi alana kiminle geldiğini gösteren dağılım.....	88
Çizelge 34.	Kullanıcıların sahil yürüyüş yolundan memnuniyetlik durumu	89
Çizelge 35.	Kullanıcıların spor alanlarından memnuniyetlik durumu.....	90
Çizelge 36.	Alanın ne kadar zamandır tercih edildiğine göre ANOVA tablosu..	90

Çizelge 37.	Kullanıcıların alana ne kadar zamandır geldiklerine göre oluşan bağımsız grup ortalamaları.....	90
Çizelge 38.	Alana geline süreye göre ANOVA tablosu	91
Çizelge 39.	Kullanıcıların alana günün hangi saatlerinde geldiğine göre dağılımı.....	91
Çizelge 40.	Kullanıcıların bisiklet parkurundan memnuniyetlik durumu	92
Çizelge 41.	Kullanıcıların koşu parkurundan memnuniyetlik durumu	92
Çizelge 42.	Kullanıcıların çocuk oyun alanlarından memnuniyetlik durumu.....	93
Çizelge 43.	Kullanıcıların oturma alanlarından memnuniyetlik durumu	93
Çizelge 44.	Kullanıcıların yeşil alanlardan memnuniyetlik durumu	94
Çizelge 45.	Kullanıcıların yeme-içme alanlarından memnuniyetlik durumu.....	95
Çizelge 46.	Kullanıcıların manzara seyir alanından memnuniyetlik durumu	95
Çizelge 47.	Kullanıcıların tuvaletlerden memnuniyetlik durumu	96
Çizelge 48.	Cinsiyete göre ANOVA tablosu.....	96
Çizelge 49.	Kullanıcıların cinsiyete göre dağılımı	96
Çizelge 50.	Kullanıcıların alandaki oyun elemanlarını tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi	97
Çizelge 51.	Kullanıcıların alandaki oturma elemanlarını tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi.....	98
Çizelge 52.	Alanda geçirilen süreye göre ANOVA tablosu.....	98
Çizelge 53.	Alanda geçirilen süreye göre bağımsız grup ortalamaları.....	98
Çizelge 54.	Kullanıcıların alandaki aydınlatma elemanlarının tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi.....	99
Çizelge 55.	Alanda geliş sıklığına göre ANOVA tablosu	99
Çizelge 56.	Alana geliş sıklığına göre bağımsız grup ortalamaları	100
Çizelge 57.	Kullanıcıların alandaki kıyı yürüyüş yolunun (manzara seyir alanı) tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi	100
Çizelge 58.	Kullanıcıların alandaki yürüyüş yolunun tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi	101

Çizelge 59.	Kullanıcıların yeşil alan ve peyzaj tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi	101
Çizelge 60.	Alana geliş sıklığına göre ANOVA tablosu	102
Çizelge 61.	Alana geliş sıklığına göre bağımsız grup ortalamaları	102
Çizelge 62.	Kullanıcıların alandaki çöp kutularının tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi	102
Çizelge 63.	Kullanıcıların alandaki tuvaletleri tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi	103
Çizelge 64.	Alana yaya ulaşımının oldukça rahat olduğunun değerlendirme tablosu	103
Çizelge 65.	Kullanıcıların alana bisiklet vb. ile ulaşımı oldukça rahattır görüşüne değerlendirmeleri	104
Çizelge 66.	Alana nasıl ulaşım sağlandığına göre ANOVA tablosu	104
Çizelge 67.	Kullanıcıların alana nasıl ulaştıklarına göre dağılım	104
Çizelge 68.	Kullanıcıların alana toplu taşımayla ulaşım oldukça rahattır görüşüne değerlendirmeleri	105
Çizelge 69.	Alana kullanıcıların çoğunlukla günün hangi saatte gelmeyi tercih ettiklerine göre ANOVA tablosu.....	105
Çizelge 70.	Alana kullanıcıların çoğunlukla günün hangi saatte gelmeyi tercih ettiklerine göre dağılım	105
Çizelge 71.	Kullanıcıların alana özel araçla ulaşım oldukça rahattır görüşüne değerlendirmeleri	106
Çizelge 72.	Kullanıcıların alanda kendimi genel olarak güvende hissediyorum kriterine değerlendirmeleri	106
Çizelge 73.	Alana kullanıcıların ne sıklıkta geldiklerine göre ANOVA tablosu.....	107
Çizelge 74.	Alana kullanıcıların ne sıklıkta geldiklerine göre dağılım	107
Çizelge 75.	Kullanıcıların alan çocuklar için genel olarak güvenli buluyorum görüşüne değerlendirmeleri	108

Çizelge 76.	Kullanıcıların covid-19 açısından genel olarak güvenli buluyorum görüşüne değerlendirmeleri.....	108
Çizelge 77.	Cinsiyete göre ANOVA tablosu.....	109
Çizelge 78.	Kullanıcıların cinsiyetine göre dağılım	109
Çizelge 79.	Kullanıcıların alanda oturma elemanları sayısı yeterlidir görüşüne değerlendirmeleri	109
Çizelge 80.	Kullanıcıların İstanbul’da yaşadıkları yıla göre ANOVA tablosu .	110
Çizelge 81.	Kullanıcıların İstanbul’da yaşadıkları yıla göre dağılım.....	110
Çizelge 82.	Kullanıcıların alandaki çöp kutusu sayısı yeterlidir görüşüne değerlendirmeleri	110
Çizelge 83.	Kullanıcıların alana gelme sıklığına göre ANOVA tablosu.....	111
Çizelge 84.	Kullanıcıların alana gelme sıklığına göre dağılım.....	111
Çizelge 85.	Kullanıcıların İstanbul’da yaşadıkları yıla göre ANOVA tablosu .	112
Çizelge 86.	Kullanıcıların İstanbul’da yaşadıkları yıla göre dağılım.....	112
Çizelge 87.	Kullanıcıların alan keyifli vakit geçirilebilen bir yerdir görüşüne değerlendirmeleri	112
Çizelge 88.	Kullanıcıların alan farklı aktiviteler için uygun bir yerdir görüşüne değerlendirmeleri	113
Çizelge 89.	Kullanıcıların çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre ANOVA tablosu	113
Çizelge 90.	Kullanıcıların çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre dağılım	114
Çizelge 91.	Kullanıcıların kendimi alanda açık ve ferah bir mekanda hissediyorum görüşüne değerlendirmeleri	114
Çizelge 92.	Kullanıcıların çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre ANOVA tablosu	115
Çizelge 93.	Kullanıcıların çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre dağılım	115

Çizelge 94.	Kullanıcıların alanda kendilerini kalabalık bir ortamda hissetmiyorum görüşü hakkında değerlendirme	115
Çizelge 95.	Kullanıcıların yoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre ANOVA tablosu	116
Çizelge 96.	Kullanıcıların yoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre dağılım	116
Çizelge 97.	Alan içinde yaya hareketi için ayrılan alanı yeterli bulma görüşü hakkında değerlendirme	117
Çizelge 98.	Alan içinden geçen yaya hareketi alandaki aktiviteleri engellemiyor görüşünün değerlendirmesi	117
Çizelge 99.	Kullanıcıların yoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre ANOVA	118
Çizelge 100.	Kullanıcıların yoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre dağılım	118
Çizelge 101.	Alan dört mevsim için kullanıma uygundur görüşünün değerlendirmesi	118
Çizelge 102.	Alan her yaş grup kullanıcıya hitap ediyor görüşünün değerlendirmesi	119
Çizelge 103.	Kullanıcıların yaş dağılımına göre ANOVA tablosu	119
Çizelge 104.	Kullanıcıların yaş dağılımına göre dağılım	119
Çizelge 105.	Alan genel olarak temiz ve bakımlıdır görüşünün değerlendirmesi	120
Çizelge 106.	Alan çocuklar için kullanıma uygundur görüşünün değerlendirmesi	120
Çizelge 107.	Alan engellilerin ve yaşlıların kullanımı için yeterli özelliklere sahiptir görüşünün değerlendirilmesi	121
Çizelge 108.	Kullanıcıların alanda seyyar satıcıların bulunması olumludur görüşüne değerlendirmeleri	121
Çizelge 109.	Kullanıcıların genellikle alanda ne kadar zaman geçirdiklerine göre ANOVA tablosu	122

Çizelge 110.	Kullanıcıların alanda genellikle ne kadar zaman geçirdiklerine göre dağılım	122
Çizelge 111.	Kullanıcıların alan içerisindeki yeme-içme yerleri yeterlidir görüşüne değerlendirmeleri	123
Çizelge 112.	Kullanıcıların alanın çevresindeki kafe ve restoranlar alanı tercih etmem için bir etkidir görüşüne değerlendirmeleri	123
Çizelge 113.	Kullanıcıların genellikle alanda ne kadar zaman geçirdiklerine göre ANOVA tablosu.....	124
Çizelge 114.	Kullanıcıların alanda genellikle ne kadar zaman geçirdiklerine göre dağılım	124
Çizelge 115.	Kullanıcıların alanın çevresindeki diğer olanaklar alanı tercih etmem için bir etkidir görüşüne değerlendirmeleri	124
Çizelge 116.	Kullanıcıların alan çevresinde faydalandığı diğer olanaklar	125

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.	Kıyı ve Kıyı Arkası Alanı Açık ve Yeşil Alan Kullanımı	20
Şekil 2.	İstanbul'un kuzeyinde yer alan kent içi açık ve yeşil alan dağılımı	21
Şekil 3.	İstanbul'un güneyinde kent içi açık ve yeşil alan dağılımı	21
Şekil 4.	Şekil 4 Açık ve Yeşil Alanlara Yaya Olarak Erişilebilirlik Durumu	22
Şekil 5.	İstanbul Kıyılarındaki Dolgu Alanları.....	23
Şekil 6.	İstanbul Kıyılarındaki Dolgu Alanları (Alan Detayları).	24
Şekil 7.	İstanbul Anadolu yakası kıyı arazi kullanımı (1987-2007).....	25
Şekil 8.	Caddebostan Semtinin Konumu	26
Şekil 9.	Kadıköy ilçesindeki kıyı dolgu alanları.....	27
Şekil 10.	Caddebostan Kıyı ve Dolgu Alanları	27
Şekil 11.	Caddebostan'da Bağdat Caddesinin konumu	29
Şekil 12.	Caddebostan'da yer alan eğlence mekanlarının yoğunluğu (İstanbul Kadıköy Belediyesi mekânsal stratejik plan mevcut durum raporu,2014)	29
Şekil 13.	Caddebostan'da yer alan ticari faaliyet mekanlarının yoğunluğu (İstanbul Kadıköy Belediyesi mekânsal stratejik plan mevcut durum raporu,2014)	30
Şekil 14.	Açık ve Yeşil Alanların Mekansal Dağılımı (İstanbul Kadıköy Belediyesi mekânsal stratejik plan mevcut durum raporu,2014)	30
Şekil 15.	Mahalle mevcut durum haritası (2020) (URL-4)	31
Şekil 16.	Dalyan Park Sınırı (URL-3)	32
Şekil 17.	Çalışma alanının Caddebostan Sahili'ndeki konumu.	33

Şekil 18.	Çalışma sahası (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv).	33
Şekil 19.	Çalışma sahası içerisinde yer alan kullanım alanları ve göz hizası fotoğraf noktaları.	34
Şekil 20.	1 numaralı bakış açısından görülen alandaki tuvaletler.	35
Şekil 21.	2 numaralı bakış açısından görülen basketbol sahası	35
Şekil 22.	3 numaralı bakış açısından görülen basketbol sahası	36
Şekil 23.	4 numaralı bakış açısından görülen banklar ve voleybol sahası.	36
Şekil 24.	5 numaralı bakış açısından görülen kafenin spor alanlarına bakan cephesi	36
Şekil 25.	6 numaralı bakış açısından görülen çocuk aktivite alanı ve koşu parkuru başlangıç noktası.	37
Şekil 26.	7 numaralı bakış açısından görülen çocuk oyun alanı	37
Şekil 27.	8 numaralı bakış açısından görülen kafenin sahile bakan cephesi ...	37
Şekil 28.	Sahil yürüyüş yolu: a) 9 numaralı bakış açısı, b) 10 numaralı bakış açısı.	38
Şekil 29.	11 numaralı bakış açısından görülen yeşil alan	38
Şekil 30.	12 numaralı bakış açısından görülen yeşil alan	39
Şekil 31.	13 numaralı bakış açısından görülen yeşil alan	39
Şekil 32.	14 numaralı bakış açısından görülen yeşil alan	39
Şekil 33.	15 numaralı bakış açısından görülen oturma alanları	39
Şekil 34.	16 numaralı bakış açısından görülen Migros otoparkından alana giriş yolu 1	40
Şekil 35.	17 numaralı bakış açısından görülen Migros otoparkından alana giriş 2	40
Şekil 36.	18 numaralı bakış açısından görülen sahil yürüyüş ve bisiklet yolu	40
Şekil 37.	SPSS programı üzerinden frekans komutunun görev çubuğu üzerinden gösterimi.	44
Şekil 38.	Alana ait oluşturulan harita.	47

Şekil 39.	Sabah Zaman Diliminde Kullanıcı Eylemlerinin Günlere Göre Dağılımı	51
Şekil 40.	Öğle Zaman Diliminde Kullanıcı Eylemlerinin Günlere Göre Dağılımı	51
Şekil 41.	Akşam Zaman Diliminde Kullanıcı Eylemlerinin Günlere Göre Dağılımı	52
Şekil 42.	Hafta içinde kullanıcı eylemlerinin zaman dilimlerine göre dağılımı	52
Şekil 43.	Cumartesi Gününe Ait Kullanıcı Eylemlerinin Zaman Dilimlerine Göre Dağılımı.....	53
Şekil 44.	Pazar Gününe Ait Kullanıcı Eylemlerinin Zaman Dilimlerine Göre Dağılımı	53
Şekil 45.	Hafta içi sabah 10:00-10:10 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.	54
Şekil 46.	Hafta içi öğle 14:30-14:40 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.	55
Şekil 47.	Hafta içi akşam 18:00-18:10 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.	56
Şekil 48.	Cumartesi sabah 10:00-10:10 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.	57
Şekil 49.	Cumartesi öğle 14:30-14:40 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.	58
Şekil 50.	Cumartesi akşam 18:00-18:10 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.	59
Şekil 51.	Pazar sabah 10:00-10:10 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.	60
Şekil 52.	Pazar öğle 14:30-14:40 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.	61
Şekil 53.	Pazar akşam 18:00-18:10 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası	62

Şekil 54.	Hafta içi sabah saat 10:00-10:10 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.	66
Şekil 55.	Hafta içi öğlen saat 14:30-14:40 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.	67
Şekil 56.	Hafta içi akşam saat 18:00-18:10 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.	68
Şekil 57.	Cumartesi sabah saat 10:00-10:10 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.	69
Şekil 58.	Cumartesi öğlen saat 14:30-14:40 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.	70
Şekil 59.	Cumartesi akşam saat 18:00-18:10 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.	71
Şekil 60.	Pazar sabah saat 10:00-10:10 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.	72
Şekil 61.	Pazar öğlen saat 14:30-14:40 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.	73
Şekil 62.	Pazar akşam saat 18:00-18:10 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.	74

I. GİRİŞ

İnsanoğlu yaşamsal faaliyetlerini sürdürebilmek için temel ihtiyaçları doğrultusunda belirli davranışlar içinde bulunur. Kentler ve kentsel mekanlar insanların kültürel ve sosyal yaşamı içerisinde önemli bir odaktır. Madanipour (2010), bir kentsel açık alanın fiziksel kalitesinin zenginliğinin insanları mekana çekmede büyük rol üstlendiğini ve çeşitli sosyal etkinlikler için de ortam oluşturduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla kentsel açık alanlar, insanların yaşamını zenginleştiren ve şehir hayatına katılımlarını etkileyen ortamlardır. Churchill'in “Biz binalarımızı biçimlendiririz, sonra da onlar bizi biçimlendirir” sözünde olduğu gibi insanoğlu kentleri biçimlendirdikçe kentler de insanları ve yaşam şekillerini biçimlendirmiştir (URL-1). Bu biçimlendirmede rekreasyon alanlarının önemi büyüktür.

Günümüzde kentlerde artan kontrolsüz yapılaşma sonucu kent içinde toplumun sosyal gereksinimlerini karşılayacakları, boş zamanlarını değerlendirebilecekleri rekreasyon alanlarına olan talep büyümektedir. Mart 2020’de tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını ile ise açık alan rekreasyonlarına ihtiyaç daha da artmıştır. Açık alan rekreasyonları içerisinde daha ulaşılabilir olan kent içi rekreasyon alanları toplum tarafından tercih edilmiştir.

Türkiye’de kentlerin başta gelen yaşam kalitesi kriterlerinden biri kişi başına düşen yeşil alan miktarıdır. Bu miktar hesaplanırken aktif yeşil alanlar (park vb.) ile hesaplanmaktadır. Bu alanın büyük kısmı rekreasyon alanlarından oluşmaktadır.

LeCompte (1974), ne mimarların yalnızca yapıyı inceleyerek, yapının nasıl kullanılacağını tam olarak öngörebileceğinin; ne de psikologların bireye odaklanarak başka insanlarla ve mekânlarla etkileşiminde nasıl davranışlar sergileyebileceğinin saptanmasının mümkün olduğunu vurgular. Bu bağlamda bir mekan içindeki kullanıcılarının ihtiyaç, davranış ve yönelimleri bize o mekanın işleyiş ve kurgusu hakkında önemli bilgiler verir.

“Eylem şekli ve örüntüleri, insanların hareket ettikleri yerdeki durumları bağlar, işletir ve düzenler. Bu eylem örüntüleri her şeyi, binaları, bina karakterini ve peyzaj alanlarını şekillendirir, insanların mekânsal davranışını yönetir ve tasarım kriterinde önemli rol oynar.” (Ünlü, 1998)

Rekreasyon alanları planlanırken veya düzenlenirken ulaşım ağları ve ulaşım şekli de göz önünde bulundurularak çevre ile bağlantılı, güvenlik ilkesine uygun, her yaş grubu ve her düzeyde insana hitap edebilecek yapıda ve toplumun her kesimi için eşit olanak sağlayan alanlar olarak tasarlanmalıdır.

Bu yaklaşımlar ışığında Kadıköy ilçesi Caddebostan semti Caddebostan Sahili’nde bulunan rekreasyon alanı ele alınmıştır. Bu alanda öncelikle yerinde gözlemler yapılmış, ardından drone ile video çekimi yapılarak farklı kullanıcı gruplarının alandaki sirkülasyon ve davranış desenleri analiz edilmiş, bu desenler yüz yüze görüşme tekniği ile gerçekleştirilen anket sonuçları ile ilişkilendirilerek davranış haritası oluşturulmuştur. Literatüre bakıldığında rekreasyon alanı özelinde bu bağlamda bir çalışmanın görülmemektedir. Bu çalışmada kentlinin kendini tazelemesini, ihtiyaçlarını karşılamasını sağlayan bir nevi nefes aldırان kentsel mekanlardan biri olan rekreasyon alanları üzerinden bir inceleme yapılarak, rekreasyon alanlarının insan davranış ve gereksinimlerine uygun tasarlanması ile kentsel yaşamın iyileştirilmesi adına dikkate alınması gereken kriterlere değinilmiştir.

A. Problemin Belirlenmesi

Günümüzde kentler üç temel sorun ile karşı karşıyadır; nüfusun hızla artması ile insan kaynaklı sorunlar, hızlı kaynak tüketim sorunları ve çevresel sorunlar. Gelişmiş ülkelerde 2030 yılına kadar nüfusun %84’ünün, gelişmekte olan ülkelerde %56’sının, kentlerde yaşıyor olacağı tahmin edilmektedir. Şu an dahi kentlerde kötü koşullarda yaşayan bireylerin nüfusun büyük bir kısmını oluşturduğu bilinmektedir (Ng, 2010). Kentlerin hızla nüfus artışında olması küresel trendinin, sorunlara rağmen devam edeceği ayrıca 2050 yılında küresel nüfusun %75’inin kentlerde bulunacağı düşünülmektedir (Burdett,2009). Küreselleşmenin yaygınlaşması ile kentlerdeki yapı yoğunluğu da artmaya devam etmektedir. Yapılaşmanın içerisinde bireylerin nefes alabilecekleri yeşil alanlar da yapı yoğunluğu ile ters orantılı olarak azalma eğilimindedir. Bunun için kent

merkezlerinde rekreasyon alanları planlanmış ve planlanmaya devam etmektedir. Hatta günümüzde kent merkezlerinde yeterli yüzey alanı bulunamadığı için yeni planlanacak otoparklar yeraltı otoparkı olarak tasarlanıp, otopark üzeri yeşil alan olarak değerlendirilmeye, yapıların terasları yeşil çatı olarak planlanmaya başlamıştır. Daha çok yeşil alan oluşturma çabasının başlıca sebepleri arasında, var olan rekreasyon ve yeşil alanların mevcut nüfus için yeterli olmaması da bulunmaktadır. Kentlerde, özellikle de metropol kent merkezlerinde açık yeşil ve rekreasyon alanlarının yetersizliği önemli bir problemdir. Bu problemin bir diğer odağı da kısıtlı rekreasyon alanlarının kentlinin talep ve ihtiyaçlarına yanıt verebilecek niteliklere sahip olacak şekilde organize edilip edilmedikleridir.

B. Tezin Amacı ve Kapsamı

Kent ve kent içi alanlara şekil veren ana kahraman her zaman ‘insan’ dır. Bu nedenle bir mekan tasarlanırken tasarımcılar insan davranış, gereksinim ve hareketlerini göz önünde bulundurarak yeni mekanlar yaratmalıdır. Bu sayede oluşturulan mekanlar erişilebilir ve işlevsel olur.

1. Bu kapsamda tezin amacı; kent içi rekreasyon alanlarının fiziksel özellikleri ile alanı kullanan insanların davranışları ve yönelimleri arasındaki ilişkiyi ele alarak, alanın kullanıcı gereksinimlerine göre düzenlenmesine yönelik ipuçlarını ortaya çıkarmaktır. Çalışmanın tasarlanmasını müteakip covid-19 salgınının ortaya çıkması sebebiyle, salgının kullanıcıların alandaki davranışlarını etkileyip etkilemediğini belirli bir düzeye kadar ölçmek de çalışma kapsamına dahil edilmiştir.

Bu amaca yönelik Le Compte (1974) mimari ve planlama tekniklerinin veri toplama gelişmesinde kullanılabilen davranış kalıbı kavramı ile araştırmasında dört belirleyiciden bahseder:

1. İnsanlar (kimler bu mekâna geliyor, mekânı kim kontrol ediyor?)

2. Ölçek nitelikleri (bu mekânda kaç kişi ne kadar zaman harcıyor?)

3. Nesneler (ne tür ve kaç tane davranış nesnesi kullanılmaktadır?)

4. Eylem örüntüleri (bu mekânda hangi eylemler yapılır, insanların yaptığı şeylerin hangisi yeni hangisi alışılagentelendir?)

Çalışma bağlamda belirlenen araştırma soruları ile ana sorunun cevaplarının İstanbul Caddebostan Sahili özelinde yapılan analizlerin değerlendirilmesi ile elde edilmesi amaçlanmaktadır. İnsan odaklı yapılan bu çalışmada kent içi rekreasyon alanlarının oluşumunun önemi vurgulanırken, kamusal açık alan olan kent içi rekreasyon alanlarının iyileştirilmesi adına insan ve insan davranışlarını analiz etmenin önemine değinilmektedir. Bu çalışma sonucunda da mekan ve insan nitelikleri tespit edilip, olumlu yönleri, eksikleri veya gereksinimleri belirlenerek alanın daha kullanılabilir olması için doğru tasarımlara emin adımlar atılmasını sağlamak hedeflenmektedir.

C. Tezin Yöntemi

Çalışmada Caddebostan Sahili'nin kullanıcı gereksinimlerine göre düzenlenmesine yönelik ipuçlarını ortaya çıkartmak için üç yöntem kullanılmıştır. İlk aşamada sahada bir hafta boyunca alan kullanıcılarının hangi zaman diliminde alanı daha çok kullandıkları, hangi kullanım alanlarında vakit geçirdikleri ve kullanıcı profilleri gözlemlenerek çalışma alanının sınırları ile ikinci ve üçüncü aşamanın gerçekleşeceği gün ve saat aralıkları belirlenmiştir. İkinci aşamada drone ile sahanın video kaydı alınmıştır. Bu görüntüler doğrultusunda 'davranış haritalama' yöntemi kullanılarak, alan kullanım yoğunluğunun ve tercih alanlarının daha iyi algılanması sağlanmıştır. Son aşama 'anket' çalışmasıdır. Caddebostan Sahili'ni ziyaret eden kullanıcıların alanın olanak ve özelliklerini yeterli bulup bulmadıklarını değerlendirmek için kullanılacaktır. Anket verilerinin analizleri için SPSS programı kullanılarak çok değişkenli istatistik teknikleri ile farklı kullanıcı gruplarının hem davranışlarını etkileyen unsurların analizi çıkartılmıştır, hem de kullanıcıların talep ve ihtiyaçları belirlenmiştir. Bu anket sayesinde kullanıcıların alan hakkında görüşleri alınmıştır ve demografik verileri analiz edilecektir. Tüm aşamalar neticesinde ortaya çıkan bulguların ilişkisi üzerinden Caddebostan Sahili'nin kullanıcı gereksinimlerine göre düzenlenmesine yönelik ipuçlarını ortaya çıkartılmıştır.

D. Tezin İçeriği

Çalışmanın ikinci ve üçüncü bölümleri kavramsal çerçeveye ayrılmıştır. İkinci bölümde rekreasyonun tanımı, rekreasyon türleri, rekreasyona katılımı

etkileyen faktörler ve sahil şeridi rekreasyon alanlarının düzenleme kriterlerinden bahsedilmiştir. Veriler makale, tez, yerli ve yabancı kitaplardan alınmıştır. Üçüncü bölümde ise davranışsal haritalama kavramının içeriği, ortaya çıkış süreci ve uygulama teknikleri ele alınmış, kullanım alanları örnekler eşliğinde incelenmiştir. Dördüncü bölümde İstanbul Anadolu yakası kıyı arazi gelişimi genelinden Caddebostan semti ve Caddebostan Sahili özeline inerek saha çalışma alanı olarak belirlenen Caddebostan Sahili'nin erişilebilirliği ve kullanım alanlarına değinilmiş, Caddebostan Sahili'nin çalışma sahası olarak seçilme gerekçeleri açıklanmıştır. Takip eden alt başlıklarda ilk olarak her aşamada elde edilen bulgular sunulmuş, ardından anket bulguları çok değişkenli istatistik tekniklere dayalı olarak yorumlanmış, havadan gözlem ve anket teknikleri ile elde edilen sonuçlar alanın kullanıcı yönelim ve gereksinimlerinin belirlenmesi bağlamında birlikte değerlendirilmiştir. Beşinci ve son bölümde ise tüm bulgu ve sonuçlar somut çıkarımlar yapmaya yönelik olarak tartışılmıştır.

E. Tezin Sağladığı Katkıları

Mevcut literatür incelendiğinde kamusal açık alan içerisinde meydanlar, büyük ölçekli rekreasyon alanları ve kent merkezlerine nispeten uzak rekreasyon ve yeşil alanlar üzerine verilerin daha çok yer aldığı görülmektedir. Ancak yoğunluk kavramı üzerinde önemi oldukça büyük olan kent merkezli rekreasyon alanlarının önemi literatürde eksiktir. Aynı zamanda davranışsal haritalama metodu, bu ölçekte ve çok işlevli bir rekreatif kamusal açık alanda daha önce bu kapsamda uygulanmamıştır. Kentsel yoğunluk artışı ile artan rekreasyon ve yeşil alanların kullanım gereksinimi ve yeterliliği, bu alanların planlanması veya yeniden düzenlenmesi son derece önemli bir konudur. Bu nedenle kent merkezlerinde bulunan rekreasyon alanlarının nüfusun yoğunluğuna ve her sınıf kullanıcıya yeterli imkanı sunabiliyor olması gerekmektedir. Bu bağlamda kent merkezli rekreasyon alanlarının kullanıcı gereksinimlerini karşılıyor olması ve gelecekte yapılması planlanan veya revize edilecek rekreasyon alanlarının topluma her açıdan uygun olabilmesi adına araştırma yapılıp, tasarımlara ışık tutmak bu araştırmanın temel hedefidir.

F. Çalışmanın Kısıtlılıkları ve Karşılaşılan Zorluklar

Çalışma planlanırken saha çalışmasının yapılacağı tarih 2020 Mayıs-Haziran olarak düşünülmüştür. Fakat dünyayı etkisi altına alan Mart 2020’de ülkemizde görülen covid-19 salgını sebebi ile ülkemizde yapılan belli kısıtlamalar nedeniyle sahiller kullanıma kapatılmış, bu sebeple yeni tarih 2020 Eylül olarak belirlenmiştir. Çalışmanın içeriğinde drone kullanıldığı için İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü’nden mevzuat gereği izin alınması gerekmektedir. Bunun için İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü’nün izin başvurusu için istediği öğrenim durum belgesinin çok geç verilmesi, akabinde anketlerin gerçekleştirileceği sahadan sorumlu olan Dalyan Park güvenlik birimi ile İBB Anadolu Yakası Park ve Bahçeler Müdürlüğü’nün engellemeleri nedeniyle saha çalışmasına 2020 Ekim ayında başlanabilmektedir.

II. REKREASYON

A. Rekreasyon

Sanayi bölgelerine göç, teknolojinin gelişmesi ile gerçekleşen sanayileşme sayesinde iş olanaklarının artması ile başlamıştır. Göçlerin etkisiyle kentlerin kalabalıklaşması yaşamı yorucu hale getirmiştir. Bu etki insanlarda yenilenme, dinlenme ve eğlenme ihtiyacı oluşturmuştur. Bu nedenle rekreasyonun önemi artmıştır (Müderrişoğlu ve Uzun, 2004).

Çeşitli zaman dilimlerinde oluşan boş zamanlarında bireyler; rahatlamak, doğa ortamında bulunmak, tatil yapmak gibi zihin veya beden rahatlatıcı amaçlarla, yapay veya doğal mekanlarda aktif-pasif olarak kırsal veya kent içerisinde farklı alanlarda aktiviteler gerçekleştirirler. Aktiviteler, bireylerin farklı istek ve yönelimleri açısından değerlendirilir. Bu bağlamda rekreasyonu tam olarak tanımlamak zordur. Ancak rekreasyon için dünyada yapılan bazı tanımlar aşağıdaki gibidir:

Genel olarak rekreasyon; bireylerin ev ile ilgili meşguliyetleri, ikinci veya ek meslek gibi yapmak zorunda oldukları işlerin dışında kalan serbest vakitleri süresince gerçekleştirebilecekleri herhangi bir uğraştır (Baud-Bovy ve Lowson, 1998).

Kraus'a (1977) göre rekreasyon, insanların görevleri ve sorumlulukları dışında kalan boş vakitlerinde yenilenme, eğlenme ve dinlenme için kendi istekleri ile katıldıkları deneyim veya etkinlik olarak tanımlanmaktadır.

Bucher (1974) ise rekreasyonun net tanımını aşağıdaki genel ifadelerle açıklamıştır:

- Rekreasyonel faaliyette birey; kendi isteğiyle dahil olduğu faaliyetlerde bulunur.
- Rekreasyonel faaliyet, bireylerin boş vakitlerinde gerçekleştirilir. Çalışma eylemi gibi kazanç amacı bulundurmaz.

- Rekreatyonel aktiviteler, bireye ve topluma yarar getirir.
- Rekreatyonel faaliyetler, bireyi keyiflendirir ve mutlu eder.

Ülkemizde yapılan bazı rekreatyon tanımları aşağıdaki gibidir:

Pehlivanoğlu'nun (1986) tanımına göre, toplumların ve kişilerin kendi içgüdü ve isteklerine göre, boş vakitlerinde ruhsal ve bedensel dinlenme ihtiyaçlarını giderecek, birey ve toplumu tazeleyen ve yenileyen, yaşama enerjisi ve çalışma gücü sağlayan, gerçekleştirildiği sürece bireye zevk veren, gelir kaygısı içermeyen her türlü etkinliği kapsayan davranışların tümüdür.

Özkan'a (1983) göre rekreatyon tanımı, verimli çalışma ve sağlıklı yaşam için bireyin bozulan bütünlüğüne, istediği etkinliklerle yeniden ulaşması olayıdır. Bireylerin temel gereksinimleri arasında olan rekreatyon bir organizasyon konusudur. Boş vakit ise koşulsuzdur ve hiçbir disiplin tarafından yönetilemez ve planlanamaz (Şimşek, 2007).

Yapılan tanımlara bakıldığında genel bir tanım yapacak olursak; insanların çalıştıkları zaman dışında 'serbest zaman' olarak belirtilen zamanda dinlenme, eğlenme, yenilenme gibi etkiler yaratan, kişilere sosyal açıdan katkı sağlayan, kazanç amacı olmayan, kendi istekleri ile yaptıkları yürüyüş, gezinti, spor, piknik, alış-veriş gibi aktivitelere rekreatyon denilebilir.

Rekreatyonun toplumda birleştirici bir etkiye sahip olması önemli bir özelliktir. Aynı faaliyetten zevk alan bireylerin bir araya gelmesi, ortak amaç doğrultusunda hareket etme ve sosyal ilişkilerin kuvvetlenmesine imkan sağlar. Bireyler arası iletişimin düzenlenmesi ve sorumlulukların benimsenmesinde rekreatyonun etkisi büyüktür. Rekreatyon hızlı nüfus artışı, kontrolsüz yapılaşma ile kentte yıpranan bireylerin, sosyal, fiziksel ve ruhsal anlamda yenilenmesini sağlayan bir araçtır (Godbey, 1985).

B. Rekreatyon Türleri

Eğlenme ve dinlenmeye yönelik topluca veya bireysel yapılan farklı rekreatyonel faaliyetler, insanlığın halihazırdaki evrimine uygun olarak, zaman zaman az, zaman zaman yoğun bir şekilde varlığını sürdürmüş ve çeşitlilik kazanmıştır (Demirel, 1997).

Aydemir'e (2004) göre Üstlendiği rekreasyon işlevine göre açık- yeşil alanlar 6 gruba ayrılmıştır.

- Parklar: Mahalle parkları, kent parkları, semt parkları, kıyı parkları.
- Özel amaçlı park ve bahçeler: Tarım ve hobi bahçeleri, çatı bahçeleri, fuar alanları, sergi parkları, kültür bahçeleri, sanat parkı, botanik bahçeleri, hayvanat bahçesi, eğlence parkları (su parkı, lunapark, vb.).
- Spor alanları: Özel mülkiyet ve kamudaki spor ve antrenman sahaları, golf alanları, atletizm pistleri, çayırırlıklar, vb.
- Çocuk oyun alanları: Oyun parkı, oyun yeri, çocuk bahçesi.
- Doğal ve Yarı Doğal Alanlar, Koridorlar: Kent ormanı, koruluk, tarihi bahçe, göl, akarsu ve vadisi, ağaçlıklı yollar, vb.
- Kent içi Diğer Açık ve Yeşil Alanlar: Meydanlar, konut ve toplu konut bahçeleri, mezarlıklar, yaya yolları, geniş kaldırımlar, vb.

Rekreasyon aktivitelerinin farklı sınıflandırmaları yapılmıştır. Gülez'e (1989) ve Öter'e (2008) göre, dört ayrı sınıflandırma yapılabilmektedir:

1)Etkinlik Türüne Göre Sınıflandırma: Bireylerin rekreasyon etkinliğinde harcadıkları güç ve hareketliliğe bağlı olarak aktif ve pasif olmak üzere ikiye ayrılır. Beden gücüyle yapılan etkinlikleri kapsayan rekreasyon türüne 'aktif rekreasyon', daha az güç harcayarak durgun ve düşünsel olarak yapılan etkinlikleri kapsayan rekreasyon türüne 'pasif rekreasyon' adı verilir.

- a) **Aktif rekreasyonel faaliyetler;** spor yapmak, enstrüman çalmak, şarkı söylemek, tiyatral bir oyun oynama vb. faaliyetler.
- b) **Pasif rekreasyonel faaliyetler;** sinema veya tiyatroya gitmek, spor karşılaşmasını izlemek, konser izlemek vb. faaliyetler (Gülez, 1989).

2)Yersel Sınıflandırma: Rekreasyonun gerçekleştirildiği mekana göre kentsel ve kırsal olarak iki gruba ayrılır.

a) Kentsel,

- **Açık alan;** Bisiklet binme, at binme, hayvanat bahçesi ziyareti vb. faaliyetler.

- **Kapalı alan;** Müze ve sergi ziyareti, bilgisayar oyunu oynama, opera, tiyatro, sinema izleme vb. faaliyetler.

b) Kırsal,

- **Açık alan;** Yürüyüş yapma, bisiklet sürme, kamp yapma vb. faaliyetler.
- **Kapalı alan;** Tarihi mekan ziyareti (Pehlivanoğlu, 1986).

3) Zamansal Sınıflandırma: Bireylerin rekreasyon etkinliklerine ayırdıkları zamana göre, tatil rekreasyonu, emeklilik dönemi sonrası ve günlük rekreasyon olmak üzere üç gruba ayrılmıştır (Gülez, 1989).

C. Rekreasyon Katılımını Etkileyen Faktörler

Rekreasyonel katılımı destekleyen veya kısıtlayan birçok etken vardır. Ancak rekreasyona katılım dört ana başlıkta incelenebilmektedir (Hall ve ark., 2006).

- Mevsimsel Etkenler
- Cinsiyet ve sosyal kısıtlama
- Finansal Kaynaklar ve rekreasyon alanlarının erişilebilirliği,
- Fiziksel etkenler ve popülerlik

1. Mevsimsel Etkenler

Rekreasyon eyleminin gerçekleştirileceği sezonda, gündüzlerin daha uzun olması, güneşli gün, sıcaklık gibi faktörler, özellikle açık hava rekreasyonlarına katılımı en çok etkileyen etkenlerdir. Açık hava rekreasyonlarında havanın yağışlı olmaması beklenmektedir (kar yağışı gerektiren rekreasyon faaliyetleri hariç). Ayrıca bireyler, sıcak hava şartlarında kapalı alan rekreasyonlarının yanı sıra yeşil alan, deniz kenarı gibi mekanları daha çok tercih ederler. Gündüzlerin gecelerden uzun olduğu dönemlerde ise bireylerin rekreasyon faaliyetlerine katılım imkan ve süresi daha fazla olur.

2. Cinsiyet ve Sosyal Kısıtlama

Toplum genelinde ev işleri, çocuk bakımı gibi sorumlulukların kadınlar üzerinde olması yönünde eşitsiz bir durum hakimdir. Bu sebeple çalışan kadınlar, çalışan erkeklere göre daha az boş zamana sahiptir. Bu da kadınların kendilerine ayırdıkları rekreasyon süresini etkilemektedir. Ayrıca inanç konusunu sosyal baskı haline getiren ülkelerde, rekreasyona katılımın sosyal baskı ile kısıtlandığı veya engellendiği görülmektedir.

3. Finansal Kaynaklar ve rekreasyon alanlarının erişilebilirliği

Gelişmekte olan ülkelerde rekreasyon için kaynak ayrılmasının veya bulunmasının zor olduğu bilinmektedir. Çünkü bu ülkelerde temel yaşamsal ihtiyaçlar ön plandadır. Ayrıca rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen diğer bir etken de bireylerin ekonomik düzeyleridir. (Torkildsen, 1999).

Birey öncelikle oturduğu yer ve çevresindeki alanları keşfeder ve bu alanlarda yapabileceği aktivitelere katılmayı tercih eder. Bundan dolayı ulaşım açısından yakınlık ve aidiyetin verdiği güvenlik sebebi ile daha çok şehir içi rekreasyon alanlarının tercih edildiğini söyleyebiliriz. Uzak mesafede yer alan rekreasyon faaliyetlerine katılım, özel araç ile ulaşım rahatlığı sebebi ile özel araç sahiplerinin tercihi söz konusudur.

4. Fiziksel etkenler ve popülerlik

İnsanlar boş zamanlarında rekreasyon faaliyetlerine katılarak fiziksel ve ruhsal açıdan yenilenmiş ve enerjik hissederler. Rekreasyon alanlarına talebin artması ve katılımcı profillerinde çeşitlilik olması rekreasyon alanlarının artmasını sağlamıştır. Bireyler rekreasyon için genellikle kendilerine yakın olan yerleri tercih etseler de son zamanlarda sosyal medyanın etkisiyle popüler rekreasyon alanlarına yönelim artmıştır. Bu ziyaretlerde mesafenin bir etkisi kalmamıştır. Bireylerin popüleriteden dolayı, çok uzak mesafedeki rekreasyon alanlarını ziyaret etmeleri olasıdır.

D. Sahil Şeridi Rekreasyon Alanları Düzenleme İlkeleri

Kıyılar, şehirlerin oluşumu, arazi kullanımı ve fiziksel yapısına bir alternatiftir. Bu sebeple şehirler ve kıyılar, toplumların ve insanların sağlıklı ve

retken bir hayat yaşamaları için gerekli çevresel ihtiyaçları karşılar. Sahil şeridindeki rekreasyonel çalışmalar, toplumun isteklerine göre gerçekleştirilmelidir. Buna bağlı olarak düzenleme ilkeleri aşağıdaki gibidir: (Kelkit, Sağlık ve Sağlık, 2012)

- Kullanıcıların ihtiyaç ve gereksinimleri tespit edilmelidir.
- Kıyı ile kent ayrılmalı, kıyı kentin bir parçası olarak düşünülmelidir.
- Doğal ve yapay evre bir bütün olarak planlanmalıdır.
- Kıyı hareketliliğini arttıracak sosyal yaşantı kalitesini arttıracak mekanlar tasarlanmalıdır.
- Toplumun her grubunun yararlanabileceği mekanlar oluşturulmalıdır.
- Kent mobilyaları ergonomik, evre ile uyumlu ve yeterli sayıda olmalıdır. Ayrıca engelli bireyler düşünülerek gerekli donatılar oluşturulmalıdır.
- Kullanıcıların rekreasyonel aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri alanlar oluşturulmalıdır (zkan, 1981).

Bu bağlamda kentsel donatı elemanları ile peyzaj dokusunu pekiştirecek deniz kıyısı fonksiyonları:

- Otopark alanları
- İskele,
- Deniz kıyısına paralel yürüyüş yolu,
- Manzara seyir alanı,
- ocuk oyun alanları,
- Bisiklet, koşu yolu,
- Spor alanları,
- Yeme-içme alanları,
- Pasif yeşil alanlar olabilir.

III.DAVRANIŞSAL HARİTALAMA

A. Davranışsal Haritalama Kavramı

Davranış haritaları ilk olarak 1960'ların sonuna doğru çevre ve davranış bilimcileri tarafından, çevrenin birey ve toplum üzerindeki etkisini incelemek için geliştirilmiştir (Barker, 1968; Ittelson, Rivlin ve Proshansky, 1976). İlk uygulamada bireylerin konum ve hareketleri haritalar üzerine kaydedilmiştir (Beeken ve Janzen 1978; Moore 1986; Moore ve Young 1978). İlerleyen çalışmalarda teknolojik araçlarla birey davranışları kaydedilmiş ve bu yöntem ilk defa dış alanda kullanılmış ve sonrasında benzer çalışmalarda kullanımı yaygınlaşmıştır (Van Andel, 1985). Davranışsal haritalar, davranışın gerçekleştirildiği mekan ve zaman üzerinden ilerleyen bir gözlem çalışmasıdır (Bechtel ve Zeisel 1987; Cosco, Moore ve Islam 2010; McKenzie vd. 2006).

B. Davranışsal Haritalamada Kullanılan Yöntemler

Davranış haritaları birey merkezli ve yer merkezli haritalama olarak iki şekilde uygulanabilir (Marcus, C. C. ,1990, Sommer ve Sommer 2002). Gözlem boyunca gözlemciler, bireyin çalışma alanındaki davranışlarını doğrudan gözlem yolu ile veya gözlem cihazları (gps, drone, kamera vb.) yardımı ile izleyebilir.

Birey merkezli haritalamalar, gözlemlenen bireyin davranışını, yer ve zamanı kaydetmek için izlenen bir gözlem şekli olarak tanımlanır. Bireyin izlediği yol grafiksel olarak ifade edilir. Alanda geçirdiği süre, davranış ve ortamın ayrıntılı tanımını gösterebilir.

Yer merkezli haritalamalar, bireylerin belirli bir yer ve zaman dilimindeki davranışlarını gösteren haritalardır. Haritalarda, oturma, yürüyüş, koşma, ayakta durma vb. çeşitli davranışları aktarmak için işaretler, sayılar veya kısaltmalar kullanarak bir plan üzerinde gösterilmesi ile oluşturulur (McKenzie ark., 2000).

Davranış gözlemleri için time-lapse, video kaydı vb. sistemler kullanılmaktadır (Larson, Bradlow ve Fader 2005). Ayrıca, gözlemci tarafından

bir altlık üzerine işaretleme yöntemi de veri toplamak için araştırmacılar tarafından aktif olarak kullanılmaktadır (Golicnik ve Marusic, 2012).

C. Davranışsal Haritalamanın Kullanım Alanları

Yer merkezli haritalar insan davranışlarının önceden belirlenmiş yer ve zaman çerçevesinde oluşur (Sommer and Sommer 2001). Bir okuldaki öğrencilerin davranışları buna örnek verilebilir (Beeken and Janzen1978). Bu haritalamada amaç bir alanın ne kadar kullanıldığı ya da hangi saatte hangi grup kullanıcılar tarafından hangi etkinlikler için kullanıldığını açığa çıkartmaktır (Sommer and Sommer 2001). Araştırmacılara göre belirli bir alanın incelenmesi için yer merkezli haritalama kullanımının daha uygun olduğu ifade edilmiştir (Sommer ve Sommer 2002). Yer merkezli davranışsal haritalar; kentsel tasarımcılar, peyzaj mimarları, davranış ve çevre bilimi ile ilgilenen araştırmacılar tarafından daha çok tercih edilmektedir (Cosco. Moore and Islam 2010; Krizek, 1995).

Birey merkezli haritalarda kişilerin hareketleri belli bir zamanda ve belli bir yerde kaydedilmiştir (Sommer and Sommer 2001). Araştırmacılara göre bu yöntem, birey veya grupların, sosyal yaşamlarını ve zamanlarını nasıl ve nerede değerlendirdiklerinin incelenmesi için tavsiye edilir. Birey merkezli çalışmalarda kişilerin bilgisi olmadan gözlem yapılabilir. Fakat daha detaylı bir araştırma için kişilerin izni alınmalıdır. İnsan merkezli davranışsal haritalar; hastanedeki hastaların fiziksel etkinlik düzeylerini değerlendirmek için (Bernhardt vd., 2004; Lincoln vd., 1996) veya alışveriş merkezlerinde bireylerin kullandıkları yolları eşleştirmek için tercih edilir. Davranışsal haritalamalar araştırmacılar için doğal ortamda olayı gözlemlene imkanı sağlar. Davranışsal haritalama metodu yaygın olarak, kamusal (açık alan, kapalı alan), avm, okul, meydan, park vb. mekanlardaki kullanıcıların davranış kalıplarını ortaya çıkarmak amacıyla kullanılmaktadır.

Bu bağlamda aşağıda Türkiye ve dünyada yapılan bazı çalışmalara kısaca değinilmektedir.

Püşman (2019) yapmış olduğu Sivas Tarihi Kent Meydanı çalışmasında, odağı insan olan kamusal açık alanlar oluşturmak için birey-çevre etkileşiminin

anlaşılması gerektiğini savunmuştur. Çalışmasında meydanların fiziksel nitelikleriyle meydan kullanıcılarının tercih ve davranış ilişkisini; kentsel yaşamı teşvik eden meydanların özelliklerini değerlendirmiştir. Drone yardımıyla çalışma alanında havadan görüntü elde edilmiştir. Bu görüntüler yardımıyla davranış haritası oluşturulmuştur. Davranış haritalaması, anket çalışması ve davranış örüntüleri gözlemlemesi ile Sivas Tarihi Kent Meydanının kentsel yaşamı kısıtlayan ve teşvik eden özelliklerini değerlendirmiştir. Sonuç olarak meydanların, kentsel yaşama dahil olabilmesi ve kentsel yaşamı teşvik etmesi açısından, kent yaşamındaki önemini tespit etmiştir.

Veitch (2007), ameliyathanelerde operasyon sırasında cerrahi alanda ve çevresindeki dolaşımda hemşirelerin iş akış modelini analiz eden çalışmada, ameliyathane düzeninin kalabalık ve dağınık olduğu ortamlarda hemşirelerin iş akışının etkilenebileceği ve ameliyatta aksamalara neden olabileceğini belirtmiştir. 25 ameliyatın video kayıt yöntemiyle kaydedilip dolaşımdaki hemşirelerin faaliyetleri, yerleri ve akış kesintileri davranışsal haritalama yöntemiyle belirlenmiştir. Ameliyathane düzeni geçiş bölgeleri ve işlevsel bölgeler olarak kategorize edilmiş, hemşirelerin faaliyetleri sınıflandırılmıştır. Buna göre geçiş bölgeleri, hemşirelerin akış kesintilerinin %58,3'ünü oluştururken, %28'inin ameliyathane yatağını çevreleyen alanda meydana geldiği belirlenmiştir. Çözüm olarak tasarımı yapılırken optimum komşuluklar ile daha verimli ve daha güvenli bir çalışma ortamı uygulanacağı savunulmuştur.

Karadeniz vd. (2018) ilkokul bahçelerinin mekânsal-işlevsel analizini yaptıkları çalışmalarında davranışsal haritalama metodunu kullanmışlardır. İlk olarak okul bahçelerinde mekanlar özelinde bir tablo oluşturulmuştur. Mekanın durum tespiti yapılmıştır. İkinci olarak yer merkezli davranışsal haritalama tekniği ile beş ayrı okul üzerinde davranış haritaları oluşturulmuş, çocukların okul bahçesinde ne gibi eğilimlerinin olduğu mekan ve işlev açısından analiz edilmiştir. Farklı yaş gruplarından öğrencilerin ortak kullandıkları okul bahçelerinin, yaş gruplarının ihtiyaçlarına göre tasarlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Shepley (2002)'nin çalışmasında, yenidoğan bakım ünitelerinin tasarımlarıyla ilgili davranışsal sorunları ortaya koyabilmek ve çözüm oluşturabilmek için ilk olarak sağlık personelinin davranışları incelenmiştir. Daha

sonra mevcut kat planı %60 daha fazla alan bırakılarak yeniden bir kat planı tasarlanmış, plan üzerinden davranış haritası oluşturulmuştur. Son olarak sağlık personellerinin faaliyetlerini incelemek amaçlı anket gerçekleştirilerek analiz edilmiştir. Tasarımcılar ve mimarlar tarafından kullanılabilirlik bilgileri sağlanmasının yanı sıra, yenidoğan yoğun bakım ünitesindeki sağlık personeline yeni bir birim yapılandırılmasındaki sorunlar ortaya çıkarılmıştır.

Onojeghuo (2019), çocukların oyun alanlarını nasıl kullandıklarını görselleştirmek ve analiz etmek amacıyla, davranışsal haritalama metodu kullanmıştır. Okul öncesi çocukların oyun alanlarındaki davranış verilerini video kayıtları ile ızgara tekniği kullanarak analiz etmiş ve konumsal verilerini bu yöntem ile sağlamıştır. Bu sayede okul öncesi çocuklar arasında ne tür ekipman veya oyun alanlarının farklı fiziksel aktiviteleri ve sosyal davranışları teşvik edebileceğinin değerlendirmesini yapmıştır.

Kıdır (2015) yapmış olduğu çalışmada İstanbul Levent bölgesinde bulunan Metrocity AVM önü bölgesi için yoğunluğun kamusal kent mekanının değişimine etkisini incelemiştir. Çalışma sistematik gözlemler ve anket kapsamında gerçekleştirilmiş olup, Metrocity AVM önünde gerçekleştirilen sistematik gözlemler, davranışsal haritalama metoduyla gösterilmiştir. Kullanıcılarla gerçekleştirilen ankette, mekan erişebilirlik, fiziksel nitelik, yoğunluk algısı, aktivite ve sirkülasyon açısından değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda kamusal açık kent mekanlarında sürdürülebilirlik için yoğunluk değeri, fiziki çevre ve sosyokültürel çevre içerisinde mimari tasarım açısından değerlendirilmiştir.

Taufik (2019), havalimanlarında self servis teknolojisinin yolcu benimsemesini ve davranışını etkileyen faktörleri incelediği ve insan çevre etkileşimi modelini dahil ettiği çalışmada, Kuala Lumpur Uluslararası Havalimanındaki self check-in cihazları ile insan etkileşimini analiz etmiştir. Çalışmada cihazları kullanan yolculardan görüşlerini anket yardımı ile toplayarak, verileri yapısal eşitlik modelleme tekniği ile analiz etmiştir. Analizler sonucunda self check-in cihazlarının kullanım kolaylığı, kullanıcıların havalimanı içerisindeki sirkülasyonunu değiştirdiği gözlenmiştir. Çalışmada havalimanlarında bulunan self check-in cihazlarının deneyimi incelenerek, koordinasyonun gelişmesi açısından stratejiler sunulmaktadır.

Aruntanavong (2022), Taipei Metro transit istasyonlarında tekrarlayan tıkanıklığı azaltmak için yapmış olduğu çalışmada, 360 derecelik video taraması yapılarak grupların ve bireylerin hareket ve davranışları kaydedilmiş, grup veya bireysel davranışların çevre ile olan ilişkilerini incelemek ve analiz etmek için tüm bireylerin fiziksel konumları ve davranışları davranışsal haritalama olarak toplanmıştır. Metro istasyonundaki tekrarlayan tıkanıklığı azaltmak için mobil uygulama geliştirdikleri çalışmada, akıllı telefon kullanma davranışı da trafik sıkışıklığına neden olan küçük bir faktör olarak belirlenmiş ve yolcuları güvenle daha hızlı hareket etmeye yönlendirerek tereddütlerini azaltacak bir mobil uygulamanın geliştirilmesine yol açmıştır. Yolcuların yönlendirilmesini kolaylaştırmak için, platform seviyesindeki her tren kapısına en yakın yürüyen merdivenin eşleştirme sistemi geliştirerek, istasyonda meydana gelen kalabalığı azaltmayı amaçlamıştır (URL-2).

Journal (2020), çalışmada davranışsal çalışmalara dayalı olarak üniversite kampüslerinin tasarımını gözden geçirmeyi amaçlamaktadır. Öğrencilerin kampüs alanlarını kullanımını etkileyecek şekilde kampüs tasarımı ve kampüsün stratejik yönetimini etkileyen faktörleri belirlemek ve öğrencilerin statik ve sosyal aktivitelere yönelik isteklerini artırmak için Nooshirvani Teknik Üniversitesi kampüsünde davranış algıları ve gözlemlerle öğrencilerin görüşleri değerlendirilmiştir. En fazla aktivitenin yeşil alanlarda ve fakülteler arası yollarda gerçekleştiği, çalışma ve konsantrasyon gibi aktiviteler için sessiz alanların daha çok tercih edildiği gözlenmiştir. Sonuç olarak mobilyaların yerleştirildiği yerleri göz önünde bulundurarak, öğrenci aktivitelerine ve iklime göre farklı mobilya türleri tasarlamak, kampüs açık alanlarında öğrencilerin tercih edilebilirliğini ve etkin kullanımını artırma önerileri sunulmuştur.

IV.SAHA ÇALIŞMASI

A. Alanın Seçilme Nedeni

1. İstanbul Geneline Yeşil Alanların Dağılımı

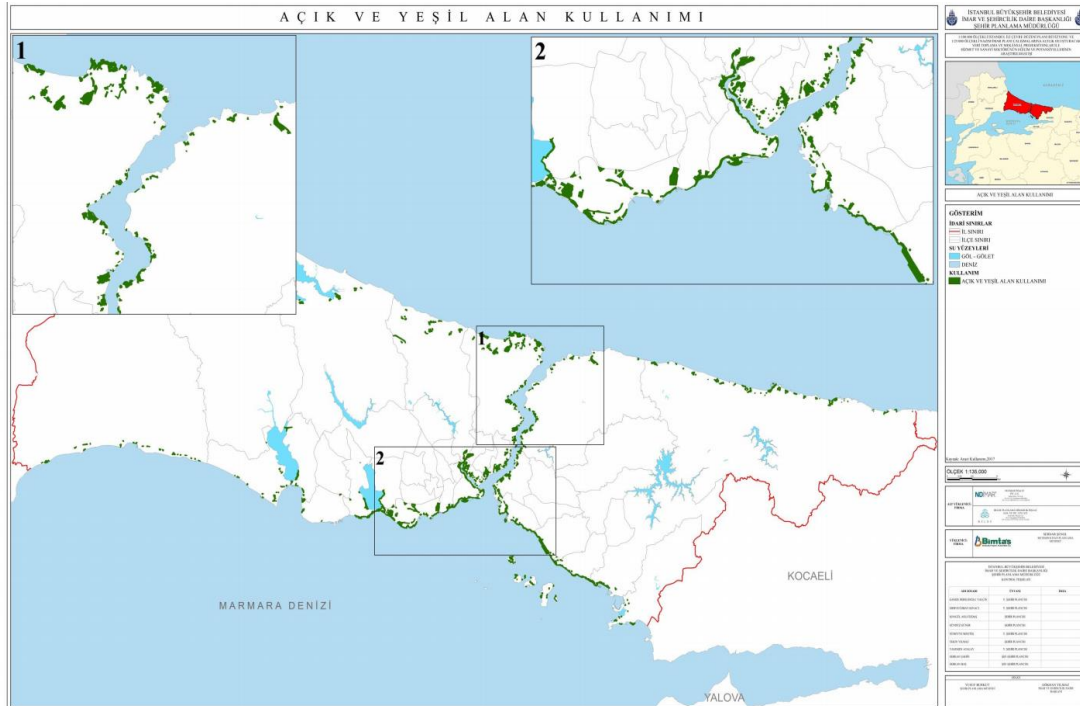
03.07.2017 tarihli, 30113 sayılı Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin 4. Madde 'sine göre yeşil alanlar; toplumun faydalanabilmesi için ayrılan çocuk bahçesi, oyun bahçesi, piknik, eğlence, dinlenme, gezinti, rekreasyon alanlarının toplamı olarak açıklanmaktadır. Bu alanlar bireyleri doğa ile buluşturmakta ve bireylerin yaşam kalitesini arttırmakta önemli bir etkiye sahip olmaktadır.

2017 senesinde İstanbul geneline bakıldığında açık ve yeşil alanların toplam alanı 93.948.312 m² olduğu bilinmektedir. İlçe bazında açık ve yeşil alanların dağılımı incelendiğinde en yüksek sayıda yeşil alana sahip üç ilçe Eyüp (190 adet), Ümraniye (180 adet) ve Üsküdar (179 adet) dır. En düşük sayıda yeşil alana sahip ilçeler Esenler (40 adet), Zeytinburnu (39 adet) ve Adalar (24 adet) dır. Alan bazında bakıldığında en fazla açık ve yeşil alanın bulunduğu ilçeler Çekmeköy (3.527.800 m²), Kartal (2.440.000 m²) ve Maltepe (2.423.468 m²); en az olduğu ilçeler ise Gaziosmanpaşa (280.552 m²), Güngören (166.869 m²) ve Esenler (137.681 m²) dir (İBB,2020).

İstanbul'da kişi başına düşen ortalama açık ve yeşil alan miktarı 2,64 m²dir. İlçe bazında kişi başına düşen açık ve yeşil alanların dağılımı incelendiğinde, Şile (57,47 m²), Adalar (38,41 m²) ve Çatalca (22,62 m²) kişi başına düşen yeşil alan miktarına bakıldığında en yüksek miktarda sahip ilçeler olduğu görülmektedir. Esenler (0,30 m²), Bağcılar (0,46 m²) ve Bahçelievler (0,53 m²) ise en düşük kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarına sahip ilçelerdir (İBB,2020).

2017 senesinde elde edilen verilere göre, kıyı ve kıyı etkileşimdeki alanda, meydan mezarlı alanı, park ve yeşil alan, fındıklık ve rekreasyon alanlarının dahil olduğu toplam 2.645,91 hektar açık ve yeşil alan bulunmaktadır. Şekil 1'de

İstanbul'un kıyı ve kıyı arkası alanı açık ve yeşil alan kullanımı gösterilmektedir (İBB,2020).

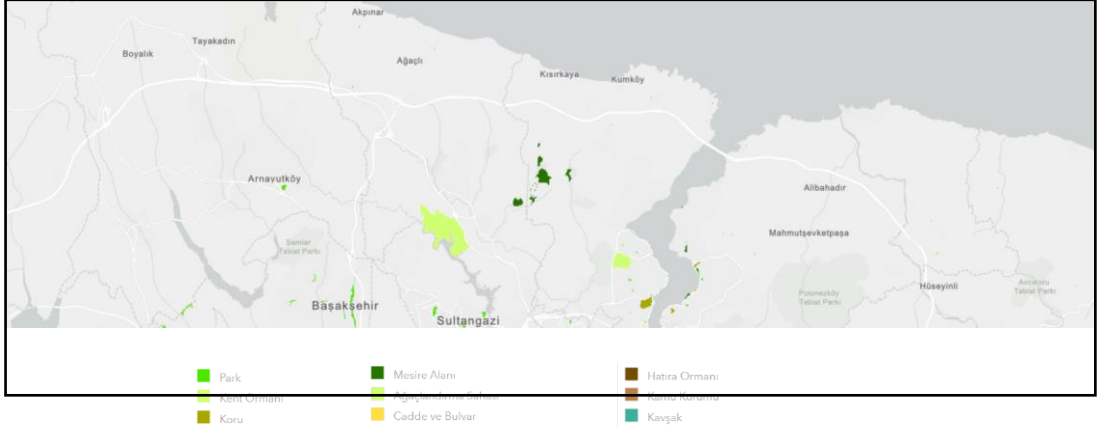
Şekil 1. Kıyı ve Kıyı Arkası Alanı Açık ve Yeşil Alan Kullanımı

Kaynak: (İBB, 2020)

Kıyıda bulunan parklara örnek olarak;

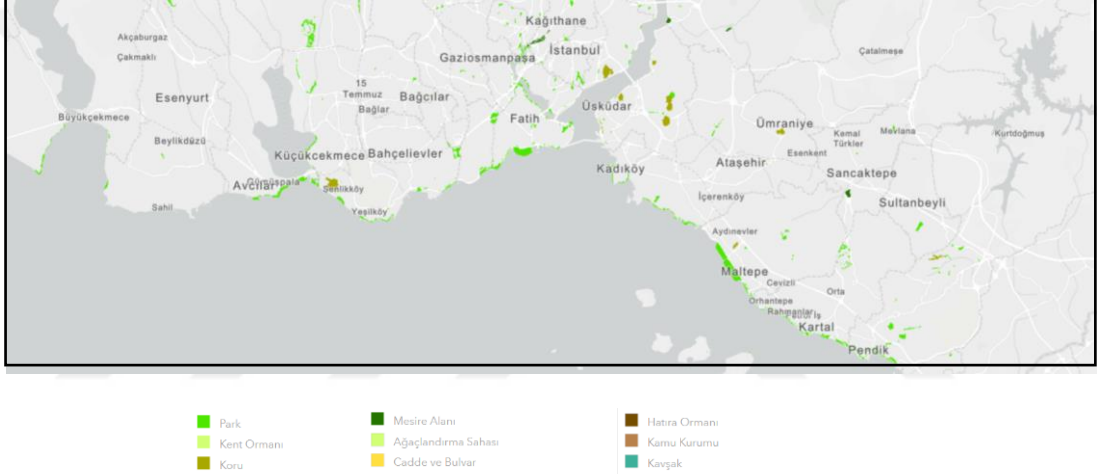
- Dalyan Parkı (13,47 hektar),
- Fındıklı Parkı (1,86 hektar),
- Kalamış Parkı (5,22 hektar),
- Söğütözü Parkı (8,94 hektar),
- Kuruçeşme Cemil Topuzlu Parkı (3,02 hektar),
- Kireçburnu Haydar Aliyev Parkı (0,32 hektar) sayılabilir.

Şekil 2 ve Şekil 3'te İstanbul kent içi açık ve yeşil alan dağılımı gösterilmiştir (URL-3).

Şekil 2. İstanbul'un kuzeyinde yer alan kent içi açık ve yeşil alan dağılımı

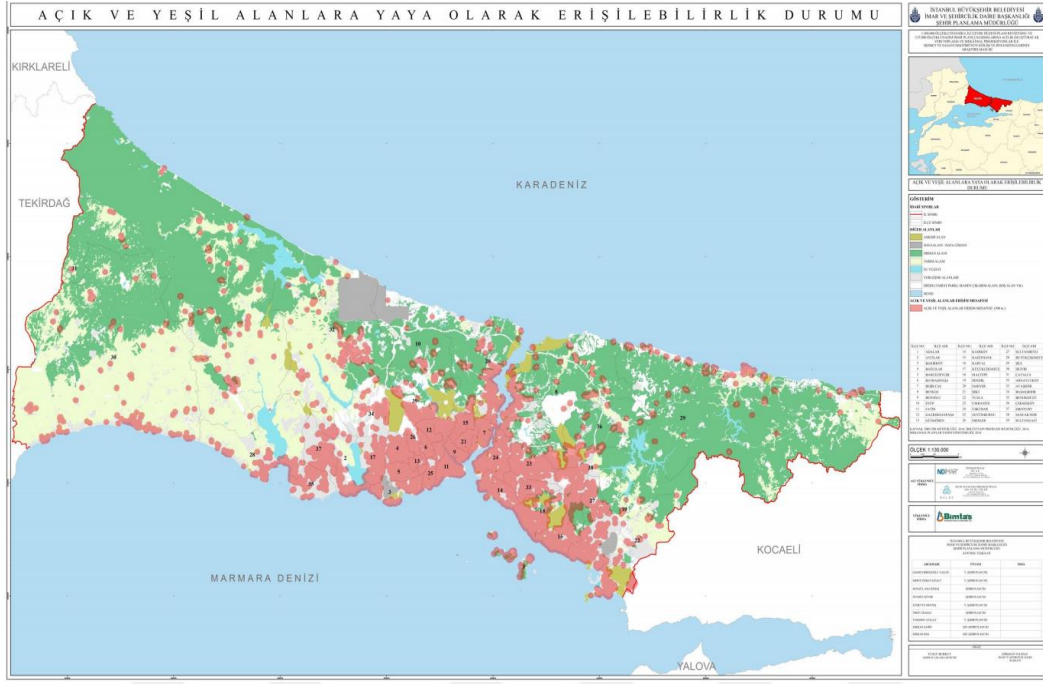
Kaynak: (URL-3)

Şekil 3. İstanbul'un güneyinde kent içi açık ve yeşil alan dağılımı

Kaynak: (URL-3).

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde ifade edilen açık ve yeşil alanlar için erişilebilirlik standardı belirtilmekte ve bu alanlara yaya olarak ulaşılabilmesi için gereken hizmet etki alanı yarıçapı 500 m'dir. Çalışmada parklar, çocuk bahçeleri, hayvanat bahçeleri, botanik parkları mesire yerleri ve rekreasyon alanları için yaya erişilebilirliği analizi yapılmıştır. Buna göre İstanbul il sınırında bulunan yerleşik alanın %41,46'sı açık ve yeşil alanlara yaya olarak erişilebilir bölge dışında kalmaktadır. Şekil 4'te İstanbul'da bulunan açık ve yeşil alanlara yaya olarak erişilebilirliği kırmızı noktalar (açık ve yeşil alanlara erişilebilirlik mesafesi 500 m) ile gösteren harita verilmiştir (İBB, 2020).

Şekil 4. Şekil 1 Açık ve Yeşil Alanlara Yaya Olarak Erişilebilirlik Durumu

Kaynak: (İBB,2020)

2. Kıyılarda Arazi Kullanımının Gelişimi ve Rekreasyon Alanları

Kıyı arazilerinde yerleşim, sanayi, ulaşım ve rekreasyonel gelişmeler nedeniyle kıyı şeridindeki dokunun büyük çapta etkilendiği alanlardır. (Erkal ve Taş, 2013). Uzun (2019), yaptığı çalışmada, İstanbul Anadolu yakasında toplam 9,34 km²'lik kıyı dolgu alanı olduğunu tespit etmiştir. Kıyı dolgu alanları ile kıyıda hem çizgisel hem de alansal değişimler gerçekleşmiştir. Özellikle bazı bölgelerde kıyıların doldurulması ile kıyı çizgisi 500 metrenin üzerinde ilerlemiştir. Bazı alanlarda ise kıyı ilerlemesi çok dar alanlı gerçekleşmiştir. Belirtilen kıyı değişimlerinin oluşmasında kıyıda gerçekleştirilen dolgu alanın hangi ihtiyaca yönelik yapıldığı ve kıyının jeomorfolojik nitelikleri oldukça önemlidir. Bu durum kıyı dolgu alanlarının genişliğini büyük ölçüde etkilemiştir.

Analizler sonucu elde edilen bulgulardan hareketle en çok kıyı dolgu alanına sahip ilçenin Tuzla olduğu görülmüştür. Tuzla ilçesini, Maltepe kıyılarındaki dolgu alanları takip etmektedir. Tuzla ve Maltepe ilçelerindeki toplam kıyı dolgu alanları İstanbul Anadolu Yakasındaki kıyı dolgu alanlarının %50'sini oluşturmaktadır (4,71 km²). Pendik, Kartal ve Kadıköy bu ilçelerdeki kıyı dolgu alanlarını büyüklük açısından takip etmektedir. Bu bağlamda Tuzla'ya

yapılan tersane alanı, Maltepe kıyısındaki Orhangazi Parkı ve son yıllarda yapılmış olan sahil yolu, yeşil alan ve rekreasyonel alanları arttırma çalışmaları kıyı dolgularının temel sebebini ortaya koyan çalışmalara örnektir (Kurt vd., 2010; Döker 2012). Beykoz, Üsküdar ve Şile kıyılarında ise kıyı dolgu alanlarının çok daha az olduğu görülmektedir. Özellikle Beykoz ve Üsküdar'ın kıyılarındaki dolgu alanlarının az olması, kıyının boğaz akıntı sistemi, tarihi yapıların varlığı, jeomorfolojik yapısı ve boğaz ulaşım yoluyla ilgili olup, Şile'deki durumun ise ilçenin beşeri etkenlerin çok uzak olmasıyla açıklanmıştır. Şekil 5'te İstanbul'un kıyı alanlarındaki dolgu alanları haritası, şekil 6'da İstanbul kıyılarındaki dolu alanlarının alan detayları haritası yer almaktadır (İBB,2020).

Şekil 5. İstanbul Kıyılarındaki Dolgu Alanları.

Kaynak: (İBB, 2020)

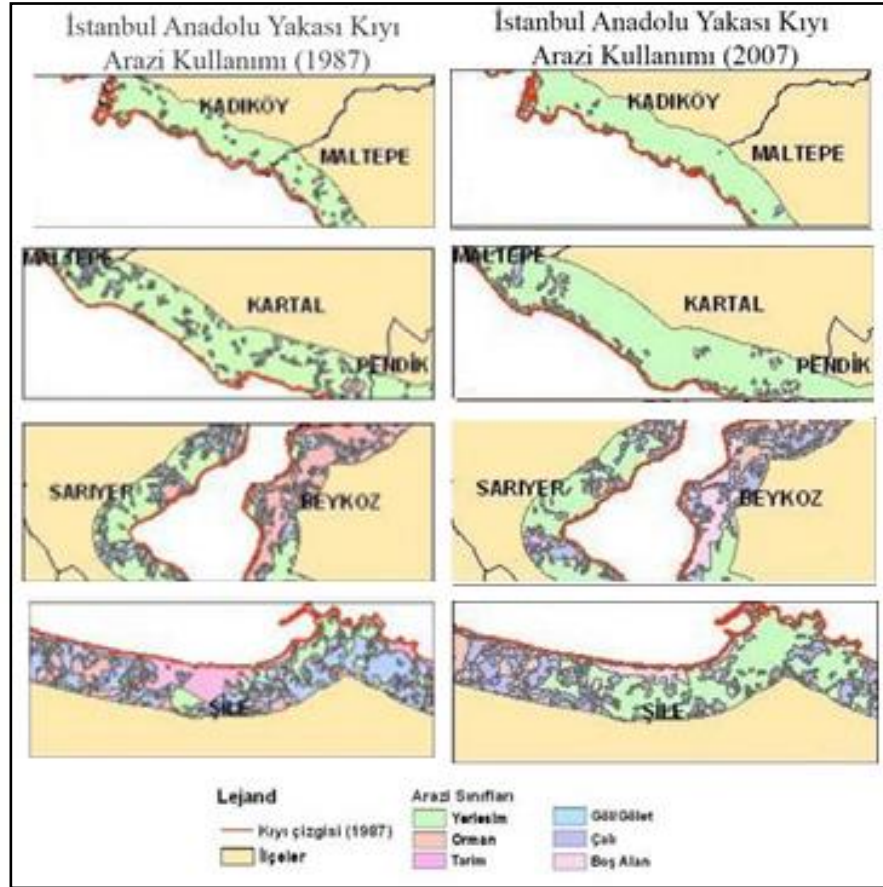
Şekil 6. İstanbul Kıyılarındaki Dolgu Alanları (Alan Detayları).

Kaynak: (İBB, 2020)

Pendik kıyılarının gelişimi 1980’lerden sonra Pendik Limanı, Tersane alanı, sahil yolu projesi, rekreasyon ve yeşil alanlar için yapılan kıyı dolgu sahası ile başlamıştır. Kartal kıyılarında da özellikle 1980’li yıllar sonrasında sahil yolu, rekreasyon, yeşil alan ve park amacıyla oluşturulan kıyı dolgu çalışması ile başlamıştır. Maltepe kıyılarında da tıpkı Kartal ve Pendik kıyılarındaki gibi rekreasyon alanları ve sahil yolu için kıyıda ortalama olarak 100m’lik dolgu çalışması yapılmıştır. Ancak kıyıdaki en büyük değişim 2011 senesinde ‘Orhangazi Parkı’ projesi ile gerçekleşmiştir. Kadıköy kıyılarında 100 m, Moda sahili dolaylarında 150-250 m’lik dalga kıran ve park alanının olduğu kıyı çizgisi ilerlemesi görülmektedir. Caddebostan sahilinde de kıyı boyunca 50 m’lik kıyı çizgisi ilerlemesi olmuştur. Bu alan içerisinde kıyı çizgisindeki değişim plaj, park alanı ve iskele yapım amacı ile gerçekleştirilmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda kıyı alanlarında yer oluşturabilmek için beşeri etkenler sonucu kıyı dolgu uygulamaları yapılmaktadır. İstanbul’da artan nüfus, düzensiz yapılaşma ve ulaşım ihtiyacı beraberinde kıyı dolgu alan kullanımı da giderek artmaktadır. Bu alanlara bakıldığında öncelikli kullanım çeşitleri rekreasyon, konaklama, ulaşım ve alışveriş alanları olarak görülmektedir.

Rekreasyon alanı olan yerlerde yürüyüş ve bisiklet yolları, kafe ve çay bahçeleri, spor alanları, piknik ve dinlenme alanları, çocuk oyun alanları, manzara seyir alanları yer almaktadır. Şekil 7’de İstanbul Anadolu yakası kıyı arazi kullanımındaki değişimler arazi sınıfı açısından gösterilmiştir (Kurt, 2011). Genel olarak bakıldığında nüfusun artması ile birlikte ilçelerdeki yerleşimin arttığı tarım, göl ve orman alanının azaldığı görülmektedir.

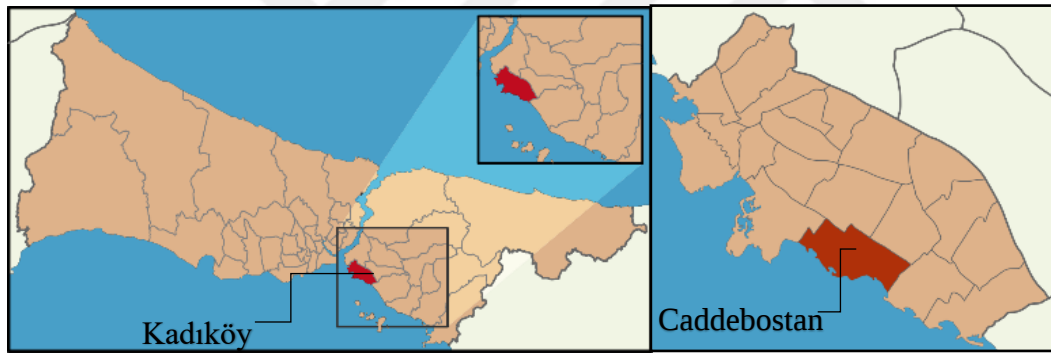
Şekil 7. İstanbul Anadolu yakası kıyı arazi kullanımı (1987-2007)

Kaynak: (Kurt,2011).

İstanbul gibi metropol kentlerde yoğun iş temposu ve fazla nüfusun olduğu şehirlerde rekreasyon alanları büyük önem taşır. Bu bağlamda bireylerin boş vakitlerini değerlendirecekleri, kıyılarda rekreasyon alanları tasarlanırken çok amaçlı fayda sağlanması esas alınmalıdır. Kıyı alanları sosyal hayat kalitesini arttıracak şekilde düzenlenmelidir.

3. Çalışma bölgesinin gelişim süreci ve kentle ilişkisi

Osmanlı İmparatorluğu döneminde şehrin sürgün yeri olarak hırsızların, katillerin ve toplumdan dışlanan insanların gönderildiği Caddebostan semti, özellikle Yeniçeri ocağının kaldırılmasıyla birlikte değişime uğradı. Bostanlar ve bağ evleri yıkıldı, yerine bugün yalnızca bir kısmı yıkılmamış olan köşkler ve yalılar inşa edildi. Sanayinin de gelişmesi ile 1940'lı yıllardan itibaren Banliyö hattı üzerindeki küçük köylerin giderek büyümeye başlaması ile sayfiye alanlarıyla birleşmesi beraberinde köyler kent ile bütünleşmiştir. Caddebostan semti giderek konutlaşmanın yoğunlaştığı bir bölge halini almıştır. Semt hem kültür ve sanat hem de alışveriş, yeme-içme sektörleri açısından oldukça gelişmiştir. Caddebostan'ın prestij caddesi olarak görülen Bağdat caddesi ve çevresinde tüm bu nitelikleri bir arada toplanmıştır. Şekil 8'de Caddebostan semtinin İstanbul haritası üzerinde mevcut konumu gösterilmiştir (Çalışkan, 2015).

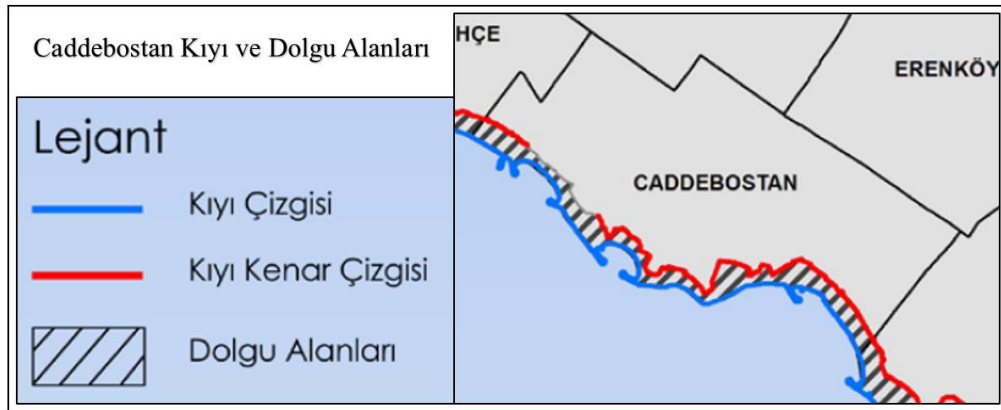
Şekil 8. Caddebostan Semtinin Konumu

Cumhuriyet Dönemi'nde 1984 yılından sonra çıkarılan imar yasasının öngördüğü kıyı düzenlemeleri Kadıköy ilçesini de kapsamaktaydı. 1975, 1990 ve 1995 yıllarında alınan Landsat verileri incelendiğinde, imar yasası kapsamındaki kıyı dolgularının ve düzenlemelerinin bu yıllar arasında devam ettiği görülmektedir. 1982'de çıkan 2634 sayılı Turizmi Teşvik Yasası ile 1983'te çıkartılan 2805 sayılı İmar Affı Yasası ile rekreasyon amaçlı kıyı dolgu alanları oluşumu sonucu yapılan dolgu uygulamaları Kadıköy İskelesi Meydanı, Moda Sahili, Caddebostan-Fenerbahçe arası, Caddebostan-Bostancı arasındaki kıyı alanını ve Kalamış Marina Çevresini kapsamaktadır. Günümüzde yapılan dolgu çalışmaları neticesinde Caddebostan semti için kalan kıyı şeridi 2.4 kilometre uzunluğundadır. Şekil 9'da Kadıköy ilçesi kıyılarında yer alan dolgu alanları,

şekil 10'da Caddebostan semti kıyılarında yer alan dolgu alanlarının gösterildiği harita bulunmaktadır.

Şekil 9. Kadıköy ilçesindeki kıyı dolgu alanları.

Şekil 10. Caddebostan Kıyı ve Dolgu Alanları

4. Saha Seçimi Belirleyicileri

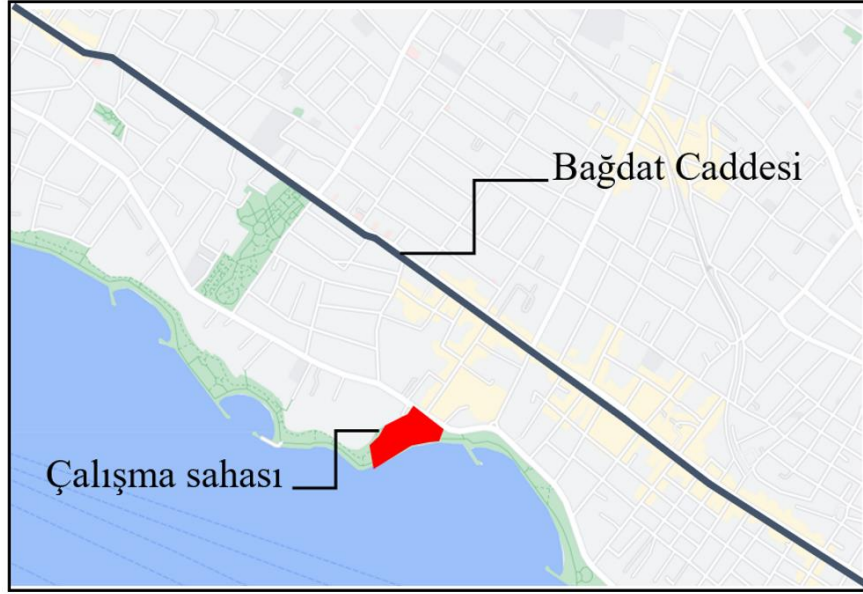
Yukarıdaki üç alt başlık ve Dalyan parkının geneli değerlendirildiğinde halk arası deyiimiyle 'Caddebostan Migros' mevkiinin çalışma alanı seçilmesinin belirleyicileri aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır.

- İstanbul kent genelinde kıyı dolgu alanlarının en çok uygulandığı bölge Anadolu yakasıdır.

- Anadolu yakası özelinde ise kıyı dolgu alanlarının büyük çoğunluğu Marmara Denizi kıyısı üzerinde gerçekleşmiştir (Uzun, 2019).
- Anadolu yakasındaki diğer kıyı şeridi rekreasyon alanları ile konum bağlamında karşılaştırıldığında (Fenerbahçe Parkı, Orhangazi Parkı) nüfusun yoğunlaştığı alan dikkate alındığında geometrik olarak merkezi bir noktada bulunuyor olduğu düşünülmektedir.
- Kentsel fonksiyonel çeşitliliğe sahip bir yakın çevreye sahip olması.
- Sahil yolu üzerinde Bağdat Caddesine en yakın konumda bulunuyor olması.
- Dalyan Parkı'nın doğu girişinde olması.
- Bulundurduğu rekreasyonel alanlar (spor alanları, yeme-içme, tuvaletler vb.) açısından Dalyan Parkı içinde kullanım alanı çeşitliliğinin (fonksiyonel çeşitlilik) en fazla olduğu mevkidir.
- Park dışındaki yeme-içme ve perakende ticaret kullanımlarına kısa yürüme mesafesinde olması.
- Sahil yolundan doğrudan cephe alıyor olması nedeniyle yaya, özel araç ve lastik tekerlekli toplu taşıma araçları ile ulaşımın rahatlığı.
- Yoğun bir konut alanı ile çevrelenmiş olması.

B. Çalışma Sahası ve Çevresinin Genel Nitelikleri

Caddebostan semtinde tarihi eskilere dayanan, birçok alışveriş mağazası, kafe, restoran ve eğlence mekanlarını barındıran Bağdat Caddesi bulunmaktadır. Birçok kişi için bu bölge nitelikli olanakları nedeniyle vakit geçirmek için tercih sebebidir. Şekil 11'de Bağdat Caddesi'nin Caddebostan'daki konumu gösterilmiştir.

Şekil 11. Caddebostan'da Bağdat Caddesinin konumu

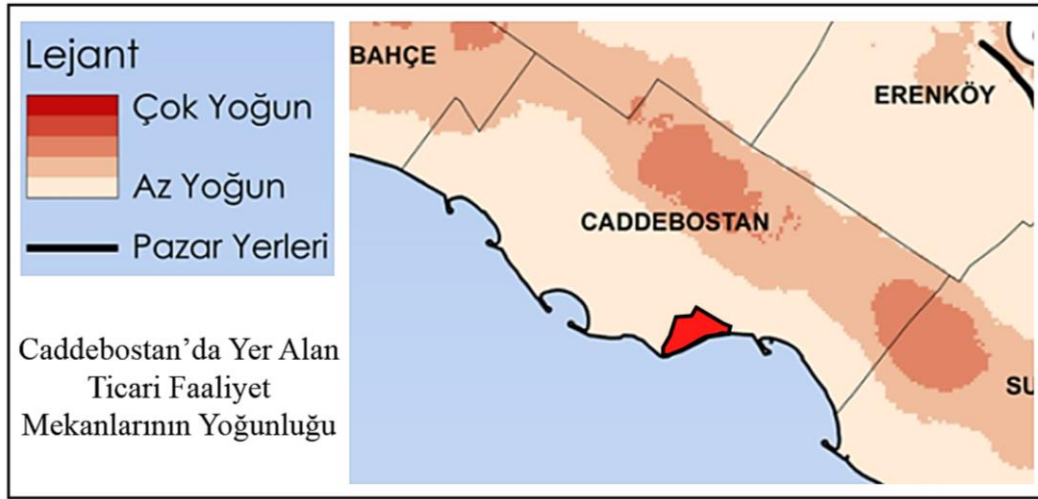
Kaynak: (URL-3)

Aşağıdaki şekil 12’de Caddebostan’da yer alan eğlence mekanlarının yoğunluğu gösterilmiştir. Yoğunluğun en fazla olduğu bölgede Bağdat caddesi ve Caddebostan Sahili’ni Bağdat Caddesi’ne bağlayan ara yollar bulunmaktadır.

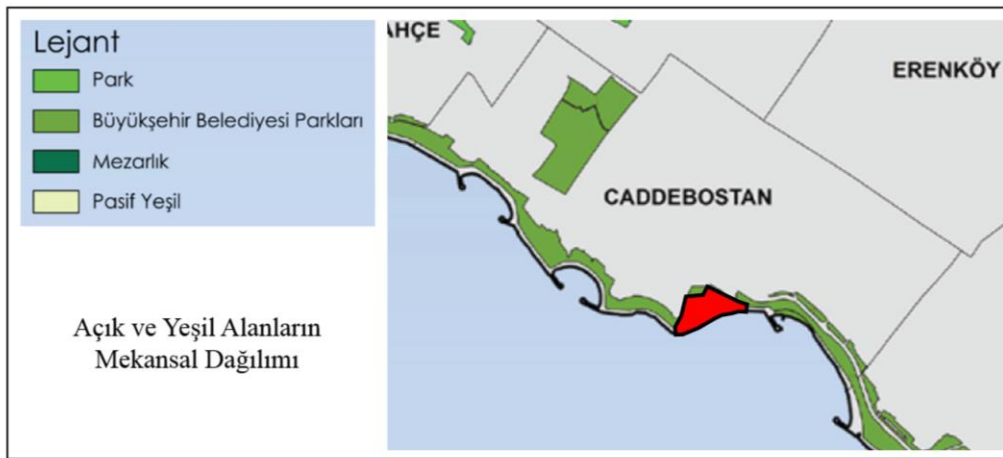
Şekil 12. Caddebostan'da yer alan eğlence mekanlarının yoğunluğu (İstanbul Kadıköy Belediyesi mekânsal stratejik plan mevcut durum raporu,2014)

Aşağıdaki şekil 13’te Caddebostan’da yer alan ticari faaliyet gösteren mekanların yoğunluğu gösterilmiştir. Yoğunluğun en fazla olduğu bölgenin Bağdat caddesi olduğu görülmektedir.

Şekil 13. Caddebostan'da yer alan ticari faaliyet mekanlarının yoğunluğu (İstanbul Kadıköy Belediyesi mekânsal stratejik plan mevcut durum raporu,2014)

Aşağıdaki şekil 14'te Caddebostan'da yer alan açık ve yeşil alanlarının dağılımı görülmektedir. Yeşil alan tüm sahil boyunca kesintisiz devam etmektedir. İç kesimde ise 2013 yılında tematik bir park haline getirilen Göztepe 60. Yıl Parkı bulunmaktadır (İstanbul Kadıköy Belediyesi).

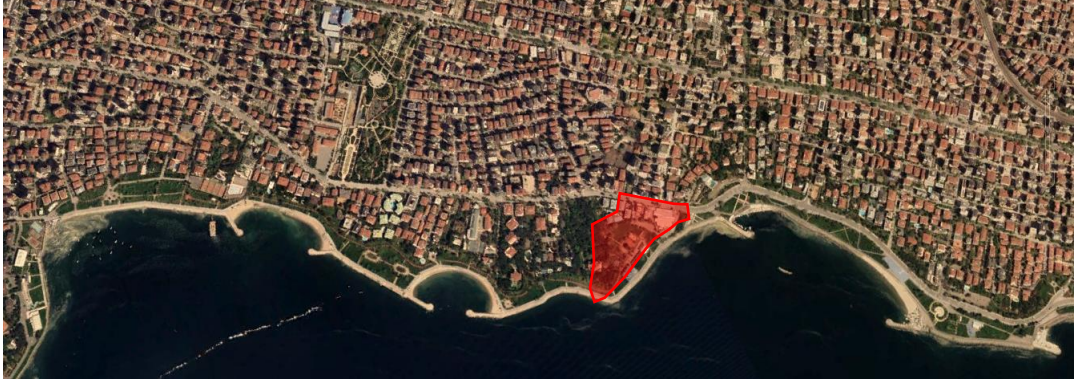
Şekil 14. Açık ve Yeşil Alanların Mekansal Dağılımı (İstanbul Kadıköy Belediyesi mekânsal stratejik plan mevcut durum raporu,2014)

Caddebostan Kültür Merkezi (CKM), CKM Sanat Kütüphanesi ve Muhtar Özkaya Halk Kütüphanesi'nin varlığı sosyal ve kültürel kullanıma önemli katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda Kadıköy'ün en uzun kamuya açık sahil yolu Caddebostan'da bulunmaktadır. Var olan konut sayısı iş yeri sayısının yaklaşık 7 katı kadardır. Bu da Caddebostan'ın yerleşim amaçlı tercih edilen bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda Bağdat Caddesinde yapılan milli

Şekil 16. Dalyan Park Sınırı (URL-3)

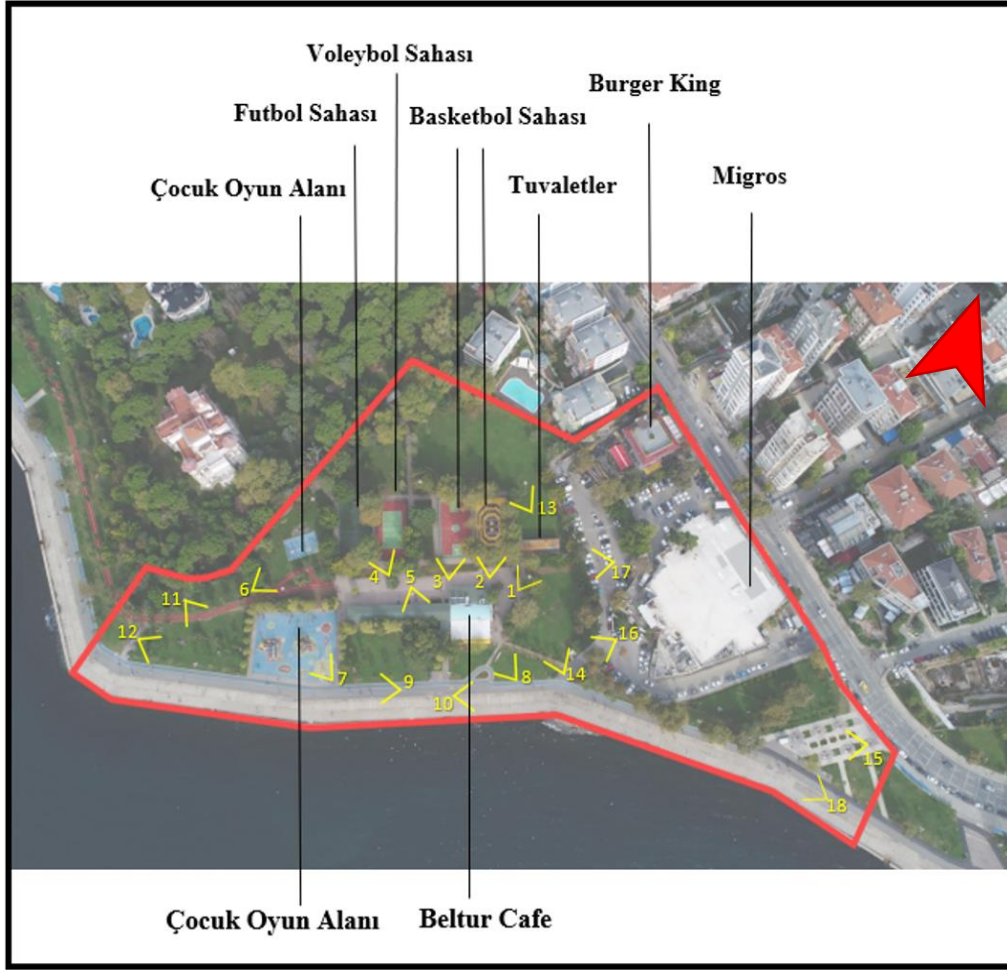
Saha çalışması için belirlenen alanın mevcut durumuna bakıldığında, toplam çalışma alanı yaklaşık 39.210 m² dir. Alanda toplam 2 adet Basketbol sahası, 1 adet Voleybol sahası, 1 adet Futbol sahası ve farklı fonksiyonlu 2 adet çocuk oyun alanı olduğu bilinmektedir. Bunun yanı sıra alan içerisinde Beltur cafe ve tuvaletler yer almakta, kuzey tarafında ise İspark tarafından işletilen bir otopark ile bir fast food restoran (Burger King) ve alanın halk arasındaki yaygın adının oluşmasına sebep olan Migros mağazası bulunmaktadır (İspark, Migros ve Burger King Dalyan parkı içerisinde yer almamaktadır. Uzamsal olarak Dalyan Parkı'nın bütünlüğü içerisinde yer aldığı için çalışma alanı içerisine dahil edilmiştir. Ancak drone ve anket çalışmaları rekreasyon fonksiyonlarını barındıran kamusal alan içerisinde gerçekleştirilmiştir). Ayrıca 23 çöp kutusu, 25 bank ve 6 adet oturma grubu), 17 aydınlatma elemanı bulunmaktadır. Şekil 17'de çalışma alanının Caddebostan Sahili'ndeki konumu, Şekil 18'de çalışma alanı sınırı gösterilmiştir. Şekil 19'da alan içerisinde yer alan kullanım alanları ve buna ilişkin göz hizasından çekilmiş fotoğrafların bakış açılarını gösteren anahtar pafta verilmektedir.

Şekil 17. Çalışma alanının Caddebostan Sahili'ndeki konumu.

Şekil 18. Çalışma sahası (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv).

Şekil 19. Çalışma sahası içerisinde yer alan kullanım alanları ve göz hizası fotoğraf noktaları.

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv).

Alan içerisindeki kullanım alanları göz hizasından çekilmiş fotoğraflar ile şekil 20’de 1 numaralı bakış açısından görülen alandaki tuvaletler, şekil 21’de 2 numaralı bakış açısından görülen alandaki basketbol sahası, şekil 22’de 3 numaralı bakış açısından görülen alandaki basketbol sahası, şekil 23’de 4 numaralı bakış açısından görülen banklar ve voleybol sahası, şekil 24’te 5 numaralı bakış açısından görülen kafenin saha cephesi, şekil 25’te 6 numaralı bakış açısından görülen çocuk oyun alanı, şekil 26’da 7 numaralı bakış açısından görülen çocuk oyun alanı, şekil 27’de 8 numaralı bakış açısından görülen kafenin sahil cephesi, şekil 28’de 9 ve 10 numaralı bakış açısından görülen sahil yürüyüş yolu, şekil, şekil 29’da 11 numaralı bakış açısından görülen yeşil alan, şekil 30’da 12 numaralı bakış açısından görülen yeşil alan, şekil 31’de 13 numaralı bakış açısından görülen yeşil alan, şekil 32’de 14 numaralı bakış açısından görülen

yeşil alan, şekil 33’de 15 numaralı bakış açısından görülen oturma alanları, şekil 34’te 16 numaralı bakış açısından görülen Migros otoparkından alana giriş yolu 1, şekil 35’te 17 numaralı bakış açısından görülen Migros otoparkından girişi 2, şekil 36’da 18 numaralı bakış açısından görülen sahil yürüyüş ve bisiklet yolu olarak gösterilmiştir.

Şekil 20. 1 numaralı bakış açısından görülen alandaki tuvaletler

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv).

Şekil 21. 2 numaralı bakış açısından görülen basketbol sahası

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv).

Şekil 22. 3 numaralı bakış açısından görülen basketbol sahası

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv).

Şekil 23. 4 numaralı bakış açısından görülen banklar ve voleybol sahası

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv).

Şekil 24. 5 numaralı bakış açısından görülen kafenin spor alanlarına bakan cephesi

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv).

Şekil 25. 6 numaralı bakış açısından görülen çocuk aktivite alanı ve koşu parkuru başlangıç noktası

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv).

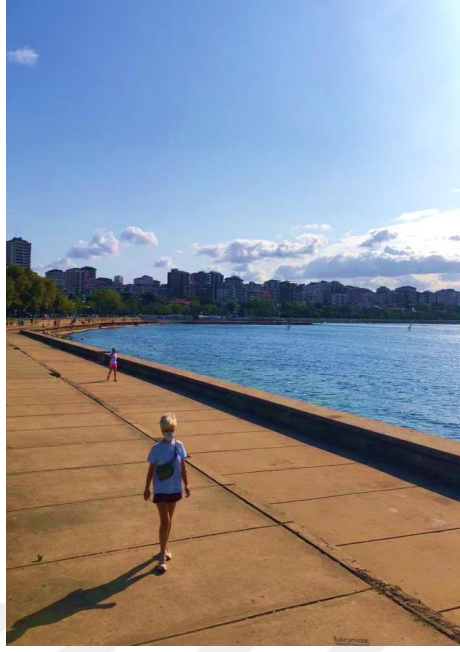
Şekil 26. 7 numaralı bakış açısından görülen çocuk oyun alanı

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv).

Şekil 27. 8 numaralı bakış açısından görülen kafenin sahile bakan cephesi

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv).

Şekil 28. Sahil yürüyüş yolu: a) 9 numaralı bakış açısı, b) 10 numaralı bakış açısı

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv)

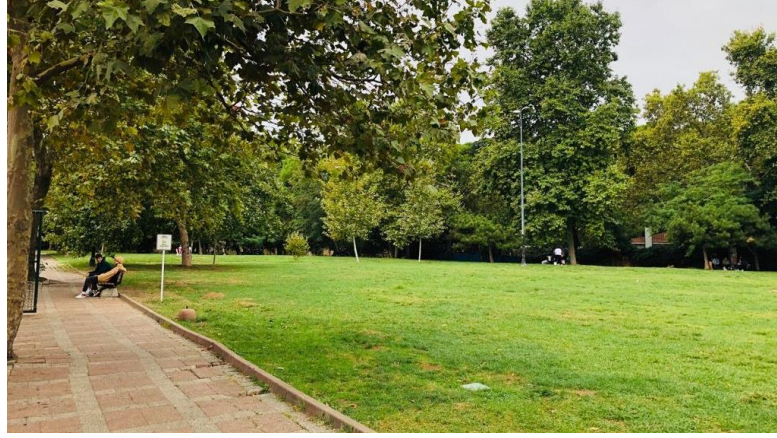
Şekil 29. 11 numaralı bakış açısından görülen yeşil alan

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv)

Şekil 30. 12 numaralı bakış açısından görülen yeşil alan

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv)

Şekil 31. 13 numaralı bakış açısından görülen yeşil alan

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv)

Şekil 32. 14 numaralı bakış açısından görülen yeşil alan

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv)

Şekil 33. 15 numaralı bakış açısından görülen oturma alanları

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv)

Şekil 34. 16 numaralı bakış açısından görülen Migros otoparkından alana giriş yolu
1

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv)

Şekil 35. 17 numaralı bakış açısından görülen Migros otoparkından alana giriş 2

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv)

Şekil 36. 18 numaralı bakış açısından görülen sahil yürüyüş ve bisiklet yolu

Kaynak: (Pelin KORAMAZ kişisel arşiv)

C. Saha Metodolojisi

Saha çalışması üç aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir:

1. Gözlem
2. Havadan Gözlem Yoluyla Davranış Haritasının Oluşturulması
3. Anket Çalışması

1. Gözlem

Birinci aşama gözlemlere dayalıdır. Bu çalışmada, hali hazır haritalar, uydu fotoğrafları ve yerinde yapılan gözlemler yardımıyla alanın mevcut durumu analiz edilmiştir. Bir hafta boyunca hafta içi ve hafta sonu olmak üzere sabah saat 08:00, gece saat 22:00 'a kadar gözlem yapılmıştır. Bu gözlemler sonucunda sahadaki kullanım alanları, bu alanların zaman dilimlerine göre kullanım yoğunlukları ve kullanıcı profilleri (yaş, cinsiyet, eylem türü, kullanıcı türü) tespit edilmiştir. Gözlemlerden elde edilen bulgulara göre drone aracılığı ile havadan yapılacak video kayıtlı gözlemlerin ve yüz yüze gerçekleştirilecek anketlerin haftanın hangi günlerinde ve hangi zaman dilimlerinde gerçekleştirileceğine karar verilmiştir.

2. Havadan Gözlem Yoluyla Davranış Haritasının Oluşturulması

İkinci aşamada davranış haritasını oluşturmak için araştırmada cevap aranan sorular şu şekildedir;

- Alanın hangi zamanda, hangi konumu daha yoğun kullanıcıya sahiptir?
- Kullanıcı hangi konumu geçici olarak veya hangi konumu vakit geçirmek için kullanıyor?
- Sahadaki sirkülasyon ağı nasıl şekilleniyor?

Oldukça büyük, yapısal öğelerin ve peyzaj öğelerinin bulunduğu ve farklı fonksiyonlar içeren bir alan olmasından dolayı aynı anda alanın tüm noktalarına zeminden sistematik gözlemin yapılamayacağı, alanda hakimiyet kurmanın mümkün olmadığı tespit edilmiş, çalışma alanı üzerinde gerçekleştirilecek bir 'drone' (insansız hava aracı) ile video çekimi yapılmasının alan hakimiyetini kolaylaştıracağı düşünülmüştür. Izgara tekniğinden yararlanarak, kullanım

alanları bölgelere ayrılarak (spor alanı, yeşil alan, çocuk oyun alanı vs.) davranışlar incelenmiştir

Alanın kullanıcıları tek birey/çiftler 3-6 kişilik ve 7-10 kişilik gruplar olmak üzere 3 grup olarak ayrılmıştır. Havadan gözlemler 2020 Ekim ayında ortalama 20°C-25°C hava sıcaklığında hafta ortasını temsilen çarşamba ve cumartesi, pazar olmak üzere üç farklı gün; sabah saat (10.00-10.10), öğleden sonra (14.30-14.40) ve akşam (18.00-18.10) olmak üzere günün üç farklı zaman diliminde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada hafta sonunun cumartesi ve pazar olarak ayrılma sebebi bazı özel sektör çalışanlarının tatil günlerinin pazar günü olması ve gözlem aşamasında cumartesi ve pazar kullanıcı türü ve yoğunluklarının farklılaştığının tespit edilmesidir. Neticede drone yardımı ile havadan gözlem yapılarak elde edilen görüntüler VLC Media Player programı üzerinden incelenip değerlendirilmiştir. Değerlendirmelerin sonuçları AutoCAD programında hazırlanan altlık üzerine işlenmiştir. Böylece davranış haritaları oluşturulmuştur.

3. Anket Çalışması

Üçüncü aşamada kullanıcıların alanı bugünkü durumuyla ne kadar verimli ve etkin kullandığını ve alanın daha kullanışlı bir mekân olması konusundaki görüşlerini istatistik yöntemlerle ölçmeye yönelik bir anket çalışması yapılmış ve değerlendirilmiştir.

Anket çalışmasında, bir alanın bugünkü halinin halk tarafından ne derecede verimli ve etkin kullanılmakta olduğu ölçülürken bu bağlamda alanın daha kullanılabilir bir mekâna dönüşmesi için ne tür öğelere ihtiyaç duyulduğu sorgulanmaktadır.

Bu amaçla hazırlanan anket formu (Ek A) toplamda 32 soru içeren beş bölümden oluşmaktadır:

- Bireyin oturduğu çevre ile ilişkisi
- Ulaşım
- Alanın kullanıcı yoğunluğu açısından değerlendirilmesi
- Alanın kullanım değerlendirmesi
- Kullanıcının demografik nitelikleri

a. Anket formunun içeriği

Birinci bölüm anket yapılan kullanıcının oturduğu çevre ve ilişkisini irdelemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu amaçla alana ne kadar zamandır geldikleri, kaç senedir İstanbul'da yaşadıkları, hangi semtte oturdukları sorulmuştur. İkinci bölümde bireylerin alana ulaşımı, üçüncü bölümde alanın kullanıcı yoğunluğu açısından değerlendirmesi, dördüncü bölümde alanın kullanım değerlendirmesi ile alanın kullanıcıların beklentilerine yönelik sorular sorulmuştur. Bu değerlendirmelerde beşli Likert ölçeği kullanılarak, belirtilen ifadeye ne derece katıldıkları ölçülmüştür. Beşinci ve son bölümde kullanıcının demografik yapısını irdelemek amaçlı cinsiyetleri, eğitim durumları, yaşları, meslekleri ve gelirleri sorulmuştur.

Elde edilen veriler istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmiş kullanıcıların, alanın mevcut durumu ve alana ilişkin önerileri hakkındaki düşünceleri belirlenmiştir.

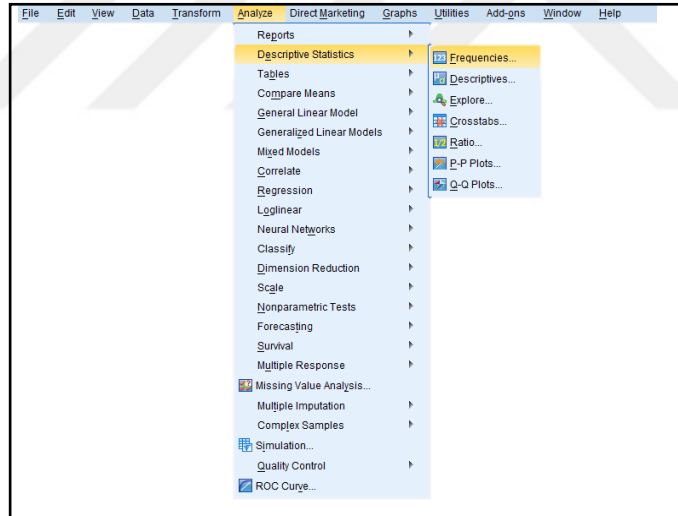
b. Uygulama yöntemi

Mümkün olan en geniş kullanıcı grubuna erişebilmek amacıyla 2020 yılının Ekim ayında 251 kişi ile yapılan anket çalışmasında, anket katılımcıları rastgele seçilmiş olup anket yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Covid-19 sebebi ile anket katılımcılarına geri dönüşümlü tohum kalemler verilerek oluşacak temas minimum seviyede tutulmuştur. Aynı zamanda temastan tamamen kaçınmak isteyen anket katılımcıları için, anketin tanımlandığı kare kodun çıktısı alınarak anket katılımcıları kendi cep telefonları üzerinden anket sorularını 'Google Dokümanlar' üzerinden cevaplamıştır. 'Hangi otoparkı tercih ediyorsunuz?' ve 'Alana yoğunlukla hangi noktadan giriş yapıyorsunuz?' sorularına yardımcı olarak Ek-B1 ve Ek-B2 kartları kullanılmıştır. Anket çalışması, hafta içi, cumartesi ve pazar; sabah, öğle, öğleden sonra, akşamüstü ve gece saatlerinde gerçekleştirilmiştir. Bu beş farklı zaman diliminin belirlenmesinde gözlemlerden elde edilen kullanıcı profil ve yoğunluğundaki değişimin gün içerisindeki dağılımına ilişkin bulgu etkili olmuştur. Buna göre belirlenen zaman dilimleri sabah (12:00 öncesi), öğle (12:00-14:00), öğleden sonra (14:00-17:00), akşamüstü (17:00-20:00) ve gece (20:00 sonrası)dir. Anket formunda deneklere hangi zaman diliminde alanı kullanmayı daha çok tercih ettiklerine dair soru bu şekilde

yöneltirilmiştir. Sahada gerçekleştirilen anketler ile havadan gözlemleri uyumlu kılmak adına sabah yapılan anketleri temsilen 10:00-10:10 arası, öğle ve öğleden sonrayı temsilen 14:30-14:40, akşamüstünü temsilen 18:00-18:10 arası uçuşlar gerçekleştirilmiştir. Ancak gece gerçekleştirilen anket uygulamasına karşılık drone uçuşu, havanın kararması ve görüntülerin anlaşılır olmayışı sebebi ile gerçekleştirilememiştir.

c. İstatistik değerlendirme metodu

Araştırmanın sahada uygulanması sonucu tüm veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Tüm sorulara bağlı gözlemlerin frekans dağılımları çıkartılmıştır. Likert ölçekli sorularda betimsel istatistikler hesaplanmıştır. SPSS programına aktarılan verilerin frekans ve oransal dağılımı, standart sapma, varyans, ortalama gibi ölçekler ile tabloların hazırlanması için öncelikle Analyze menüsü içerisindeki “Descriptive Statistics” komutu altında bulunan “Frequencies” komutu kullanılır, komutun görev çubuğundaki yeri şekil 37’de gösterilmiştir.

Şekil 37. SPSS programı üzerinden frekans komutunun görev çubuğu üzerinden gösterimi.

Öncelikle sorulara verilen yanıtların frekans dağılımları ortaya çıkarılmıştır, sonra likert ölçekli sorulara verilen cevapların frekans dağılımları, mod, medyan ve aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır.

Bir sonraki aşamada, Analysis of variance(varyans analizi) teriminin kısaltması olan Anova testi ile istatistiksel olarak ifade edilen farklılıklar tespit edilir. Anket sonuçları incelenirken One-way Anova(tek yönlü varyans analizi)

testinden yararlanılmıştır. One-way Anova testi, farklı gruplar içerisindeki bir değişkenin farklılık gösterdiğini tespit etmek için kullanılmaktadır.

Test Spss programının analiz (analyze) seçeneğinde, ortalamalar karşılaştırması (compare means) bölümünde yer almaktadır. One-way Anova testinde faktör olarak kategorik değişkenler, dependent list olarak bağımlı değişkenler analiz edilir. Bu analizdeki amaç; bağımlı bir değişkenin ortalamasının bağımsız değişken grupları arasında anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını tespit edebilmektir.

Tek yönlü varyans analizinde varyansın homojenliği (homogeneity of variance) tablosundaki anlamlılık (sig) değeri incelenir. Sig > 0.05 ise varyans homojen dağılmış, sig < 0.05 ise varyans homojen dağılmamış demektir. Aynı şekilde anova tablosundaki anlamlılık değeri incelemesi de yapılır. Bu tablodaki anlamlılık değeri sig > 0.05 ise gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı, sig < 0.05 ise gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlamına gelmektedir. Anova tablosundaki anlamlılık sig < 0.05 olması, yani gruplar arası anlamlı bir fark olması halinde, varyansların homojen olması durumunda Post-hoc testlerde “Tukey”, varyansların homojen olmaması durumunda “Tamhane” uygulanmıştır. Post-Hoc test yapılmasının amacı; hangi gruplar arasında anlamlı farklılık olduğunun belirlenebilmesidir. Post-hoc test sonucunda çoklu karşılaştırmalar tablosunda anlamlı veriler karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır.

Merkezi Limit Teoremi, anakütledeki eleman sayısı bilinmediğinde dağılımın şekli hakkında yol gösterici teoremlerin başında gelir (Armutlulu, 2008). Merkezi Limit Teoremine göre anakütleden tesadüfi olarak “n” birimlik örnekler seçildiğinde, örnek ortalamalarının dağılımı, anakütleden çekilebilecek aynı büyüklükteki tüm mümkün örneklerin hepsinin ortalamasının olasılık dağılımıdır (Bowerman vd, 2013). Başka bir deyişle bir veri kümesinin dağılımı normal olmasa bile, bu dağılımdan elde edilecek örneklemelerin ortalamalarının dağılımları normal dağılıma yaklaşmaktadır (Gürsaka, 2013). Olasılıkta çekim kuvveti gösteren bir dağılım vardır. Ortalamalar belirli bir limitten sonra dağılım olarak bu dağılıma yakınsar. Dağılım ne şekilde olursa olsun “n” sayısı artış gösterdikçe ortalama bir standart dağılıma yakınsama gösterir. Örneklem 30’dan büyük olduğunda dağılımın normal dağılıma yakınsadığı görülmüştür (Armutlulu, 2008). Merkezi Limit Teoreminin geçerli olabilmesi için örneklem büyüklüğünün

en az 100 olması gerektiği de ifade edilmektedir. Merkezi Limit Teoreminin geçerliliği sürekli rassal değişkenlerin toplamlarıyla sınırlı değildir; kesikli rassal değişkenlere de genişletilebilir (Newbold, 1995). Nüfus içerisinde Caddebostan Sahili kullanıcılarının sayısı bilinmemektedir. Örneklem sayısının 251 kişi olarak belirlenmesi ile Merkezi Limit Teoremi varsayımı doğrultusunda örneklemin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir.

D. Bulgular

1. Gözlem Bulguları

Caddebostan Sahili'nde sabit ve hareketli kullanıcı yoğunluğu gün içerisinde değişiklik göstermektedir. Alanın, öğleden sonra ve akşamüstü daha yoğun kullanıldığı görülmektedir. Sabah saatlerinde ise bu yoğunluk daha azdır. Alan çoğunlukla yeşil alanda arkadaşlarla vakit geçirme ve yeme-içme amacıyla kullanılmaktadır. Alanın çevresindeki imkanlar, ulaşımın Caddebostan Sahili'nden Fenerbahçe Sahili'ne kadar uzanan Dalyan Parkı geneline bakıldığında daha rahat olması önemli bir etkidir. Alan kullanıcıları arasında genç ve yetişkin nüfus grubunun büyük bir paya sahip olduğu görülmektedir. Alanın çevresinde yeme-içme, eğlence ve alışveriş mekanlarının yer alması kullanıcı profili oluşumunu etkilemektedir.

Alanda sabah saatlerinde yapılan gözlemlere göre kullanıcıların, günün diğer saatlerine göre daha serin olması sebebiyle spor yapmak için ve hayvanlarını gezdirmek amaçlı alana geldikleri görülmektedir. Sahil yürüyüş yolunun alt kotunda kalan platform genellikle oturma amaçlı, üst kottaki platform ise koşu amaçlı kullanılmaktadır.

Öğle saatine bakıldığında kafede oturan bireylerin sabah saati kullanıcılarına göre yaş olarak daha yaşlı olduğu görülmektedir. Öğle saatinde kafe kullanımında ciddi bir artış gözlemlenmiştir. Öğle saatlerinde yürüyüş yapan kullanıcı oranında artış görülmüştür.

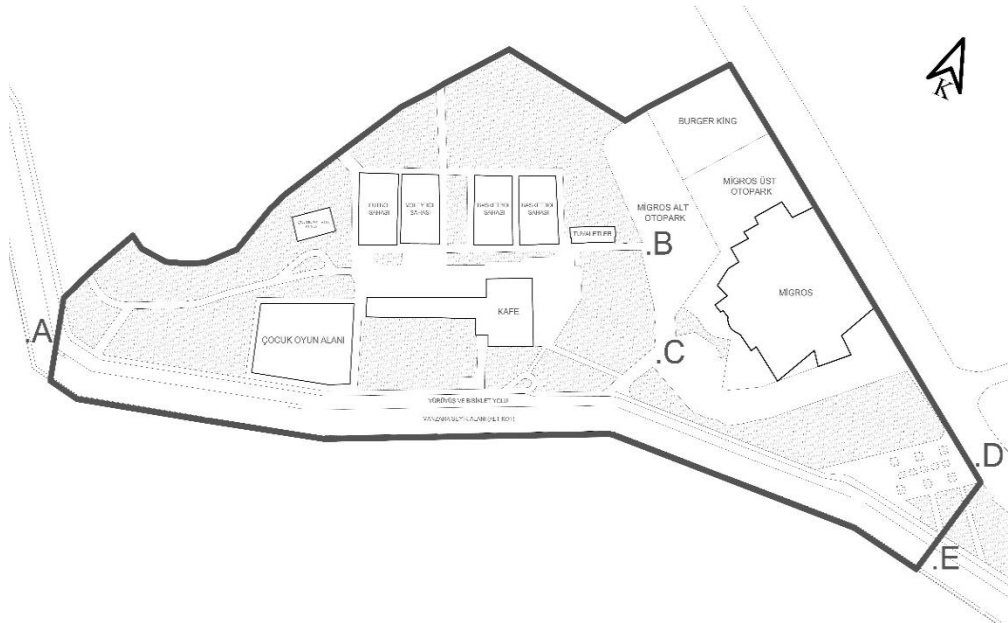
Akşam üzeri, iş çıkış saati ile alan kullanımında artış başlamıştır. Artışın yeşil alanda arkadaş grupları ile vakit geçirmek için gelen, yürüyüş yapmak için alana gelen bireylerden kaynaklandığı gözlemlenmiştir.

Akşam saatinde yapılan gözlemlerde, kafe kullanımının azaldığı ve oturma, yeme-içme eylemlerinin yeşil alanda gerçekleştirildiği görülmektedir. Alanın en yoğun kullanım gösterdiği zaman dilimidir.

Genel olarak çocuk oyun alanlarından yüzey alanı küçük olan çocuk parkında kullanım yoğunluğu görülmezken, büyük yüzey alanına sahip çocuk oyun alanında kullanıcı yoğunluğu gözlenmektedir. Yeşil alanlarda yapılan gözlemlerde ise kullanıcı yoğunluğu gün içerisinde giderek artmaktadır. Bu bulgular neticesinde havadan drone ile yapılacak çekimlerin ve anketlerin yapılacağı gün ve saat aralıkları belirlenmiştir.

2. Havadan Drone ile Gözlem Yoluyla Elde Edilen Bulgular

Havadan drone ile yapılan gözlemlerde amaç alandaki kullanıcı sayısını değil kullanım sayısını tespit etmektir. 4 K bir çekim olmasına rağmen alandaki ağaçların görüşe engel olduğu kısımlarda sabit kullanıcıları gözlemlemek mümkün değildir. Aynı zamanda bireyin gözlem alanına kaç sefer giriş çıkış yaptığını da tespit etmek mümkün değildir. Haritalarda görülen açık gri alanlar yeşil alanları temsil etmektedir. A, B, C, D, E noktaları gözlemler sonucu alana giriş noktaları olarak kabul edilmiştir. A noktası üzerindeki koşu parkuru aktivite gerçekleştirilen bir mekan olarak kabul edildiği için giriş olarak değerlendirilmemiştir. Alana ait oluşturulan harita şekil 38 'de gösterilmiştir.

Şekil 38. Alana ait oluşturulan harita.

a. Sabit ve hareketli kullanıcıları davranış haritaları

Bu bölümde alandaki sabit ve hareketli kullanıcılarla oluşturulan davranış haritaları incelenmiştir. Kullanım yoğunluğunu belirtmek üzere oluşturulan haritalarda hareketli kullanıcılar için renkler eylem türünü, çizgi kalınlıkları kullanım sayısını göstermektedir. Noktalar ise sabit kullanıcıların konumunu görülmektedir. Tüm sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritaları bölüm sonunda ardışık olarak verilmiştir.

İlk olarak hafta içi sabah saat 10.00-10.10 arasında yapılan video kaydı incelenmiş, kullanıcı davranışları gözlenmiş ve davranış haritası oluşturulmuştur, şekil 39'da gösterilmiştir. Oluşturulan harita irdelendiğinde alanın sakin olduğu gözlemlenmiştir. 10 dakikalık gözlem süresince alandaki toplam kullanım sayısı 247'dir. Kullanımların %9'u sabit %91'i hareketli davranış göstermiştir. Hareketli kullanımların en çok sahil yürüyüş yolu ve bisiklet yolu üzerinde olduğu ve gerçekleştirilen eylemlerin %61 yürüyüş, %26 koşu, %13 bisiklet sürme şeklinde dağıldığı belirlenmiştir. İkinci olarak hareketli kullanıcıların en yoğun olduğu konum B noktasından koşu yoluna doğru oluşan hattır. Sabit davranış gösteren kullanıcıların 21 kişi olarak gözlemlendiği ve çoğunluk manzara seyir alanında bulunmak üzere yeşil alan ve çocuk oyun alanını kullandıkları tespit edilmiştir.

Hafta içi öğlen saat 14.30-14.40 arasında yapılan gözlemler sonucu oluşturulan şekil 40'taki haritada kullanıcı yoğunluğunda ciddi bir artış görülmemektedir. Alanın kullanım sayısı 253'tür. Alan kullanıcılarının %18'i sabit %82'si hareketli kullanıcı olarak gözlemlenmiştir. Sabah saatine kıyas yapıldığında sabit kullanıcı sayısının hareketli kullanıcı sayısına göre artış gösterdiğini görmekteyiz. Sabit kullanıcıların öğle saatinde basketbol, voleybol gibi spor alanlarını tercih ettiklerini görülmektedir. Hareketli kullanıcıların %76'sı yürüyüş %12'si koşu %12'si bisiklet sürmek amaçlı alanı kullandığı görülmektedir. Alanda koşu yapan kişi sayısının sabah saatine göre azalmasının sebebi, öğlen saatinde hava sıcaklığının artmış olması olarak düşünülmektedir.

Hafta içi gerçekleştirilen son gözlem akşam 18.00-18.10 saatleri arasında yapılmıştır. Alanın kullanım sayısı 493'tür. Gözlemler sonucu oluşturulan şekil 41'deki haritaya göre alan kullanıcılarının %24'ü sabit davranış kullanıcısıyken

%76'sı hareketli davranış kullanıcısı olduğu görülmektedir. Sabah ve öğlen saatlerinde yapılan gözlemlere göre sabit kullanıcı sayısında artış gözlenirken hareketli kullanıcı sayısında düşüş görülmektedir. Sabit kullanıcıların yeşil alanda yoğunlaşması bireylerin alanda oturarak vakit geçirdiklerini göstermektedir. Alandaki hareketli kullanıcıların %83'ünün yürüyüş yaptığı %8'inin koştuğu ve %9'unun bisiklet sürdüğü gözlemlenmiştir.

Alanın hafta içi ve hafta sonu kullanımında bir farklılık olabileceği düşünülerek aynı saat aralıklarında, cumartesi günü de gözlem yapılmıştır. Gözlemler şekil 42'deki haritada gösterilmiştir. Sabah saat 10.00-10.10 arasında alanın kullanım sayısı 390'dır. Kullanıcıların %13'ü sabit %87'si hareketli olarak görülmektedir. Sabit davranış gösteren kullanıcılar yeşil alan, spor alanları ve çocuk parkında görülmektedir. Hafta içi sabah saatindeki gözlem sonuçlarına bakıldığında yeşil alanda oturma eylemi gösteren kullanıcı oranında belli bir artış görülmektedir. Hareketli kullanıcıların yoğun olduğu hat yine sahil yürüyüş yolu olarak gözlemlenmiştir. Hareketli kullanıcıların %56'sı yürüyüş %19 u koşu %25'i bisiklet sürme eylemi göstermektedir. Hafta içi sabah gözlemlerine bakıldığında kullanım oranında ciddi bir artış görülmektedir.

Cumartesi öğlen saat 14.30-14.40 arasında yapılan gözlemler şekil 43'te gösterilmiştir. Alanın kullanım sayısı 420'dir. Kullanıcıların %34' sabit, %66'sı hareketli davranış göstermektedir. Sabah saatine göre hareketli kullanıcı sayısında düşüş görülmektedir. Hafta içi öğle saatine göre ise sabit davranış kullanıcılarında yüzdesel olarak artış olduğu gözlenmektedir. Çift olarak sabit davranış gösteren kullanıcı sayısı da hafta içine göre daha fazladır. Hareketli kullanıcıların %51'i yürüyüş, %13'ü koşu, %36'sı bisiklet sürme eylemi gerçekleştirmektedir. Yapılan gözlemler boyunca bisiklet kullanımının en yoğun olduğu saat dilimidir.

Cumartesi akşam saat 18.00-18.10 arasında yapılan çekimlere bağlı yapılan gözlemler sonucu alanın kullanım sayısı 913'tür. Oluşturulan şekil 44'teki haritada, kullanıcıların %42'si sabit %58'i hareketli davranış sergilemektedir. Günün diğer zaman dilimlerinde yapılan gözlemlere kıyasla alandaki kullanıcı sayısında ciddi artış gözlenmektedir. Sabit kullanıcı oranında artış gözlenirken hareketli kullanıcı oranında düşüş yaşanmıştır. Manzara seyir alanında sabit

kullanıcıların arttığı açık bir şekilde görülmektedir. Hareketli kullanıcıların %74'ü yürüyüş, %15'i koşu %11'i bisiklet sürme eylemi gerçekleştirmektedir.

Pazar günü saat 10.00-10.10 arasında yapılan gözlemler sonucunda alanın kullanım sayısı 356'dır. Şekil 45'te gösterilen haritada, kullanıcıların %2 si sabit %98'i hareketli davranışta bulunmaktadır. Sabit kullanıcı oranında diğer günlere ve saat aralıklarına kıyasla en düşük sabit kullanıcının gözlemlendiği zamandır. Hareketli kullanıcıların %78'i yürüyüş, %8'i koşu, %14'ü bisiklet sürme eylemi göstermektedir. Sabit kullanıcıların az olmasının sebebi genellikle tüm çalışanların ortak tatil gününün pazar günü olması olduğu düşünülmektedir.

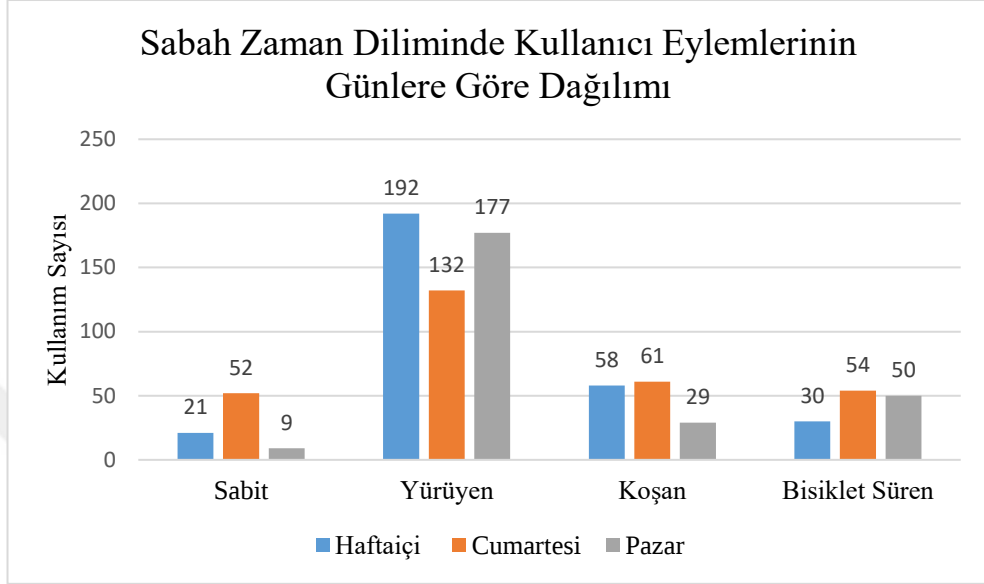
Pazar saat 14.30-14.40 arasında gerçekleşen gözlemlerde alanın kullanım sayısı 833'tür. Buna göre şekil 46'da verilen haritada, alandaki kullanıcıların %36'sı sabit %64'ü hareketli davranış sergilemektedir. Sabah saatlerinde yapılan gözleme bakıldığında kullanıcı oranında kayda değer bir artış görülmektedir. Sabit kullanıcılar yeşil alanda yoğunluk göstermektedir. Hareketli kullanıcılara bakıldığında %85'i yürüyüş %7'si koşu %8'inin bisiklet sürme eylemi gerçekleştirdiği görülmektedir. Hareketli kullanıcıların büyük oranı alanı yürüyüş için kullanmaktadır. Diğer günlere ve saat dilimlerine bakıldığında en büyük yürüyüş oranı yine bu gözlemde görülmektedir.

Pazar saat 18.00-18.10 arasında yapılan incelemeler sonucunda şekil 47'de gösterilen haritaya göre alanın kullanım sayısı 784'tür. Kullanıcıların %45 sabit kullanıcı %55 hareketli kullanıcı olarak gözlemlenmektedir. Sabit kullanıcılar yeşil alanın büyük kısmında yer almaktadır. Tüm gözlemler sonucunda en çok sabit kullanıcının gözlemlendiği saat dilimi olduğu görülmektedir. Bu saat aralığında manzara seyir platformunda hiç sabit kullanıcı görülmemektedir. Hareketli kullanıcıların gerçekleştirdikleri eylem dağılımına bakıldığında, %74'ü yürüyüş %13'ü koşu %13'ü bisiklet sürme eylemi sergilemektedir.

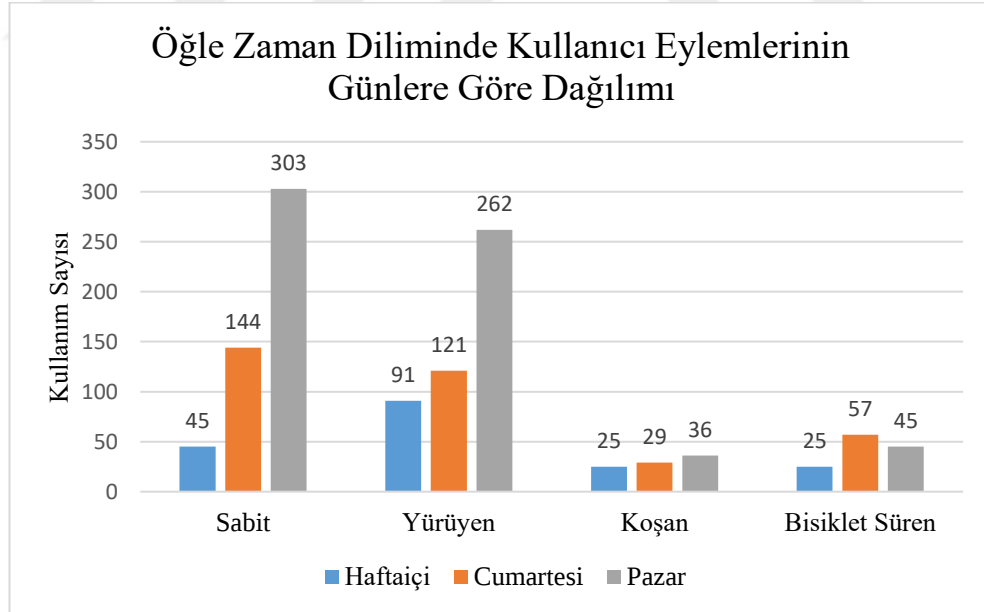
Diğer günlerde sabah, öğle, akşam kullanım sayısında sıralı bir artış varken pazar akşam kullanım sayısı cumartesi akşam ve pazar öğlen kullanım sayısında göre daha düşüktür. Bu bağlamda pazartesi iş başı yapacak olan çalışanların alanda bulunmadığı düşünülebilir. En çok kullanıma sahip cumartesi akşam ve pazar öğlen saatleri olarak görülmektedir. Buna göre pazar gününün istisnai

sektörler hariç birçok iş kolunda tatil olmasının, cumartesi akşamının ertesinde mesai olmamasının etkisi olabilir.

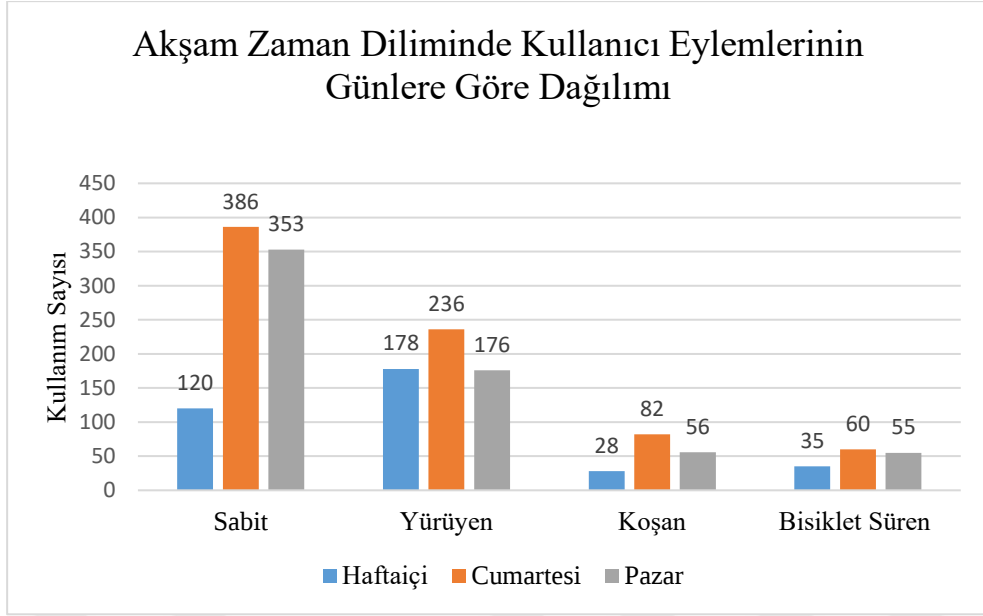
Hareketli ve sabit kullanım sayılarını gösteren bar grafikleri çizelge 1,2,3,4,5,6’da gösterilmiştir.

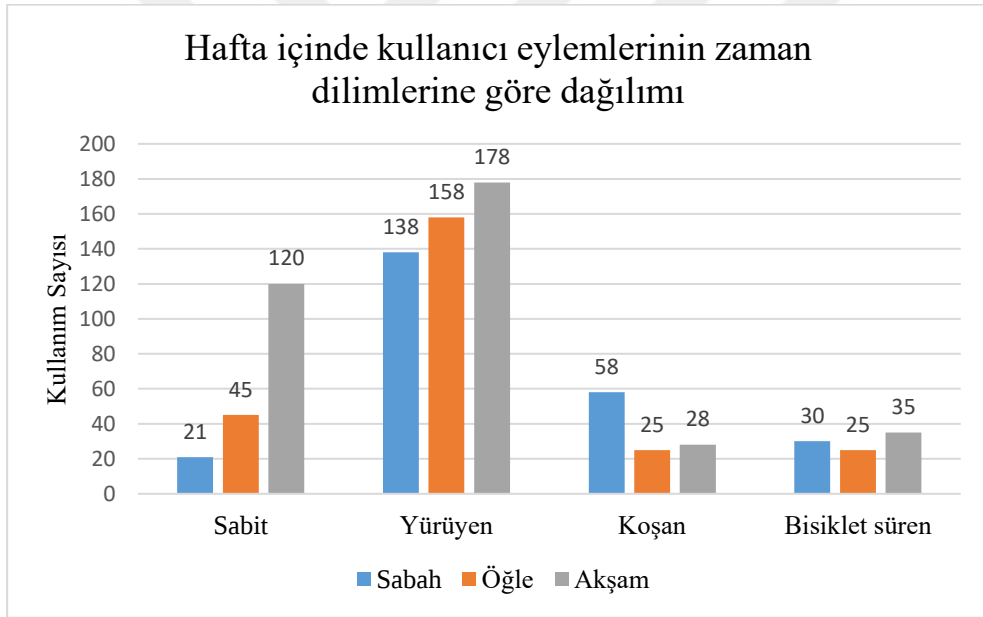
Şekil 39. Sabah Zaman Diliminde Kullanıcı Eylemlerinin Günlere Göre Dağılımı

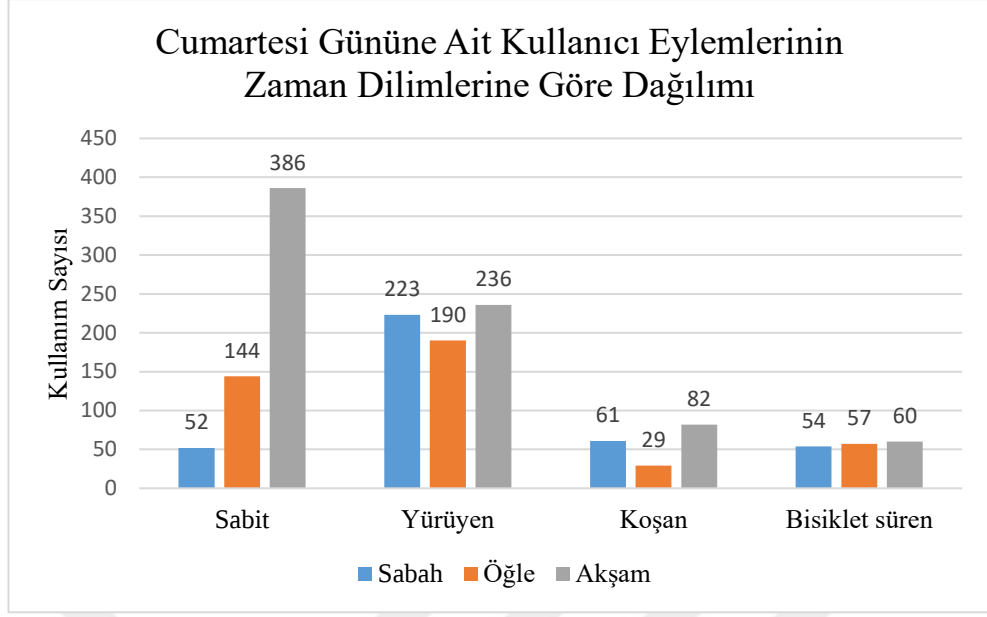
Şekil 40. Öğle Zaman Diliminde Kullanıcı Eylemlerinin Günlere Göre Dağılımı

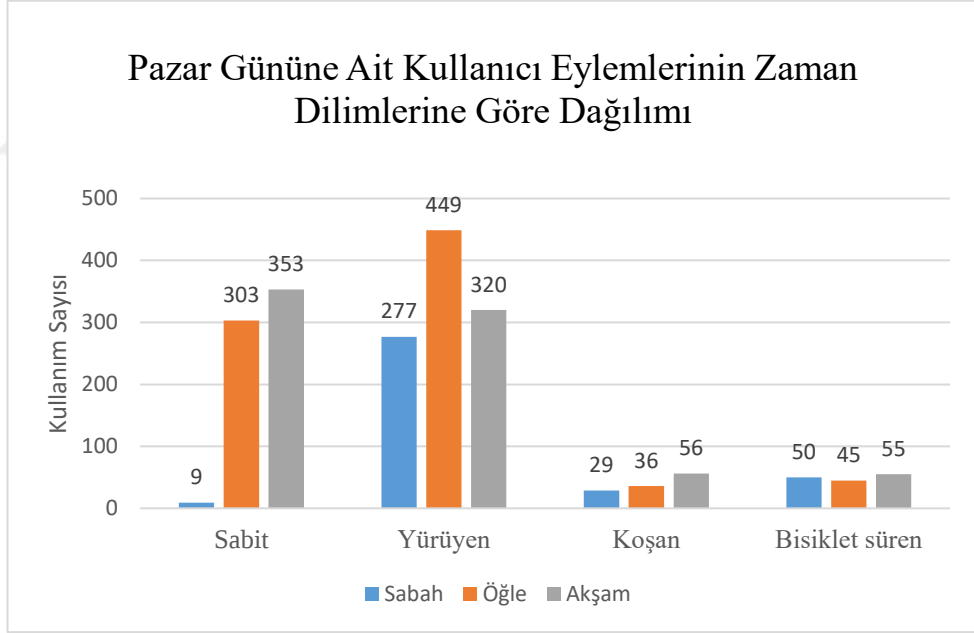
Şekil 41. Akşam Zaman Diliminde Kullanıcı Eylemlerinin Günlere Göre Dağılımı

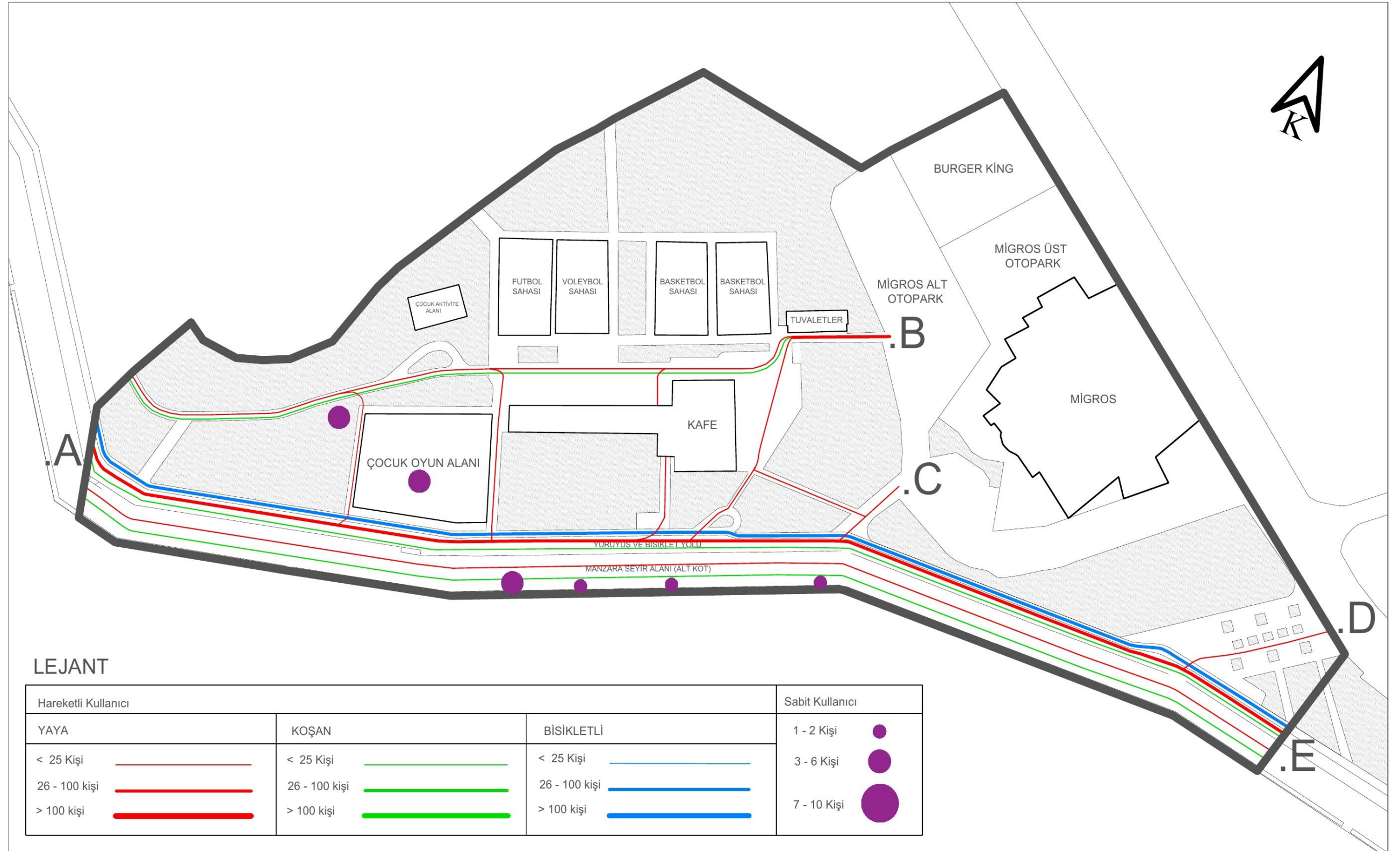
Şekil 42. Hafta içinde kullanıcı eylemlerinin zaman dilimlerine göre dağılımı

Şekil 43. Cumartesi Gününe Ait Kullanıcı Eylemlerinin Zaman Dilimlerine Göre Dağılımı

Şekil 44. Pazar Gününe Ait Kullanıcı Eylemlerinin Zaman Dilimlerine Göre Dağılımı

Şekil 45. Hafta içi sabah 10:00-10:10 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.

Şekil 46. Hafta içi öğle 14:30-14:40 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.

Şekil 47. Hafta içi akşam 18:00-18:10 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.

Şekil 48. Cumartesi sabah 10:00-10:10 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.

Şekil 49. Cumartesi öğle 14:30-14:40 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.

Şekil 50. Cumartesi akşam 18:00-18:10 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.

Şekil 51. Pazar sabah 10:00-10:10 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.

Şekil 52. Pazar öğle 14:30-14:40 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası.

Şekil 53. Pazar akşam 18:00-18:10 saatleri arası sabit ve hareketli kullanıcı davranış haritası

b. Hareketli kullanıcıların yön haritaları

Bu bölümde alandaki hareketli kullanıcılara ait oluşturulan davranış haritalarında, kullanıcıların alana giriş yönü ve alanda oluşturdukları yoğunluk incelenmiştir.

Hafta içi sabah saat 10.00-10.10 aralığındaki sirkülasyon yön ve yoğunluğuna bakıldığında şekil 48'deki haritada, kullanıcıların A-E yönünde yürüyüş ve bisiklet yolu üzerinde yoğun olarak hareket ettikleri gözlemlenmektedir. Diğer yönler üzerindeki sirkülasyon ve yön dağılımının homojen olduğu görülmektedir.

Hafta içi öğlen saat 14.30-14.40 arasında sirkülasyon yön ve yoğunluğuna bakıldığında şekil 49'deki haritada, kullanıcıların E-A noktaları arasında yürüyüş ve bisiklet yolu üzerindeki istikamette en yoğun olduğu görülürken A-E noktaları arası yürüyüş ve bisiklet yolu üzeri istikametteki yoğunluk onu takip etmektedir. Diğer yönler üzerindeki sirkülasyon ve yön dağılımı homojendir.

Hafta içi akşam saat 18.00-18.10 arasındaki yön haritasına bakıldığında şekil 50'deki haritada, en yoğun hareket A-E noktaları arasında yürüyüş ve bisiklet yolu üzerinde gerçekleşmektedir. D noktasından giriş yaparak yürüyüş ve bisiklet yoluna doğru hareket eden ve tam tersi istikamette hareket eden kullanıcı yoğunlukları eşit olarak görülmektedir. B noktasında giriş yaparak koşu yolu istikametinde ilerleyen kullanıcılarda da sabah ve öğlen saatine göre artış görülmektedir. Buna göre saatlerde otopark kullanımının arttığı düşünülebilir.

Cumartesi sabah saat 10.00-10.10 aralığındaki sirkülasyon yön ve yoğunluğuna bakıldığında şekil 51'deki haritada, kullanıcıların A-E noktaları arasındaki yürüyüş ve bisiklet yolu üzerindeki sirkülasyonun çift taraflı olarak eşik yoğunlukta olduğu ve en yoğun hareketliliğin bu istikamet üzerinde olduğu görülmektedir. D noktasından giriş yaparak yürüyüş ve bisiklet yolu yönünde hareket eden kullanıcıların sayısı 26-50 kişi arasında olduğu görülmektedir. E noktasından giriş yaparak manzara seyir alanı üzerinden A noktasına hareket eden kullanıcıların sayısının da 26-50 kişi arasında olduğu görülmektedir. Diğer istikametler üzerindeki hareket yönlerinin homojen olduğu görülmektedir.

Cumartesi öğlen saat 14.30-14.40 arasında sirkülasyon yön ve yoğunluğuna bakıldığında şekil 52'deki haritada, kullanıcıların sabaha göre alana B

noktasından giriş yaparak koşu yolu istikametinde hareketlerinin arttığı görülmektedir. Ancak A-E noktaları arasındaki yürüyüş ve bisiklet yolu üzerinde çift taraflı hareketlilik alanın tüm geneline göre daha fazla olarak görülmektedir. Çift yönlü olarak 51-75 kişi hareket etmektedir.

Cumartesi akşam saat 18.00-18.10 arasındaki yön haritasına bakıldığında şekil 53'teki haritada, alana B, C, D noktalarından yapılan girişlerin arttığını görmekteyiz. Buradan akşam saatlerinde otopark kullanımının arttığını söyleyebiliriz. B noktasından giriş yaparak koşu yolu istikametinde hareket edenlerin sayısı 51-75 kişi arasında ve B noktasından giriş yaparak yürüyüş ve bisiklet yoluna doğru hareket edenlerin sayısı 0-25 kişidir. A-E noktaları arası yürüyüş ve bisiklet yolu üzerinde çift yönlü hareket eden kullanıcıların yoğunlukları birbirlerine yakın 101-150 kişi arasındadır.

Pazar sabah saat 10.00-10.10 aralığındaki sirkülasyon yön ve yoğunluğuna bakıldığında şekil 54'teki haritada, kullanıcılar, A-E noktaları arasında yürüyüş ve bisiklet yolu üzerinden çift yönlü 101-150 kişi olarak görülmektedir. E noktasından giriş yaparak manzara seyir alanı üzerinden hareket eden kullanıcıların yoğunluğu 26-50 kişi arası olduğu görülmektedir. D noktasından alana giriş yapan yürüyüş ve bisiklet yoluna hareket eden kullanıcıların yoğunluğunun da 26-50 kişi arasında olduğu görülmektedir. Diğer istikametler daha az yoğunluğa sahiptir.

Pazar öğlen saat 14.30-14.40 arasında şekil 55'teki haritaya bakıldığında, A-E noktaları arasında yürüyüş ve bisiklet yolu üzerinde çift yönlü olarak 101-150 kişinin hareket ettiği görülmektedir. Yoğunluk en çok bu istikamet üzerindedir. A-E noktaları arasından manzara seyir alanı üzerinde çift yönlü eşit yoğunluk olduğu görülmektedir. B noktasından giriş yaparak koşu yolu üzerinde ilerleyen kullanıcıların yoğunluğu 51-75 kişi arasında olarak görülmektedir. Koşu yolu üzerinden giriş yaparak B noktasından çıkış yapan kullanıcıların yoğunluğu ise 26-50 kişidir. Alana C noktasından giriş yaparak yürüyüş ve bisiklet yoluna doğru ilerleyenlerin yoğunluğu 26-50 kişi olarak görülmektedir.

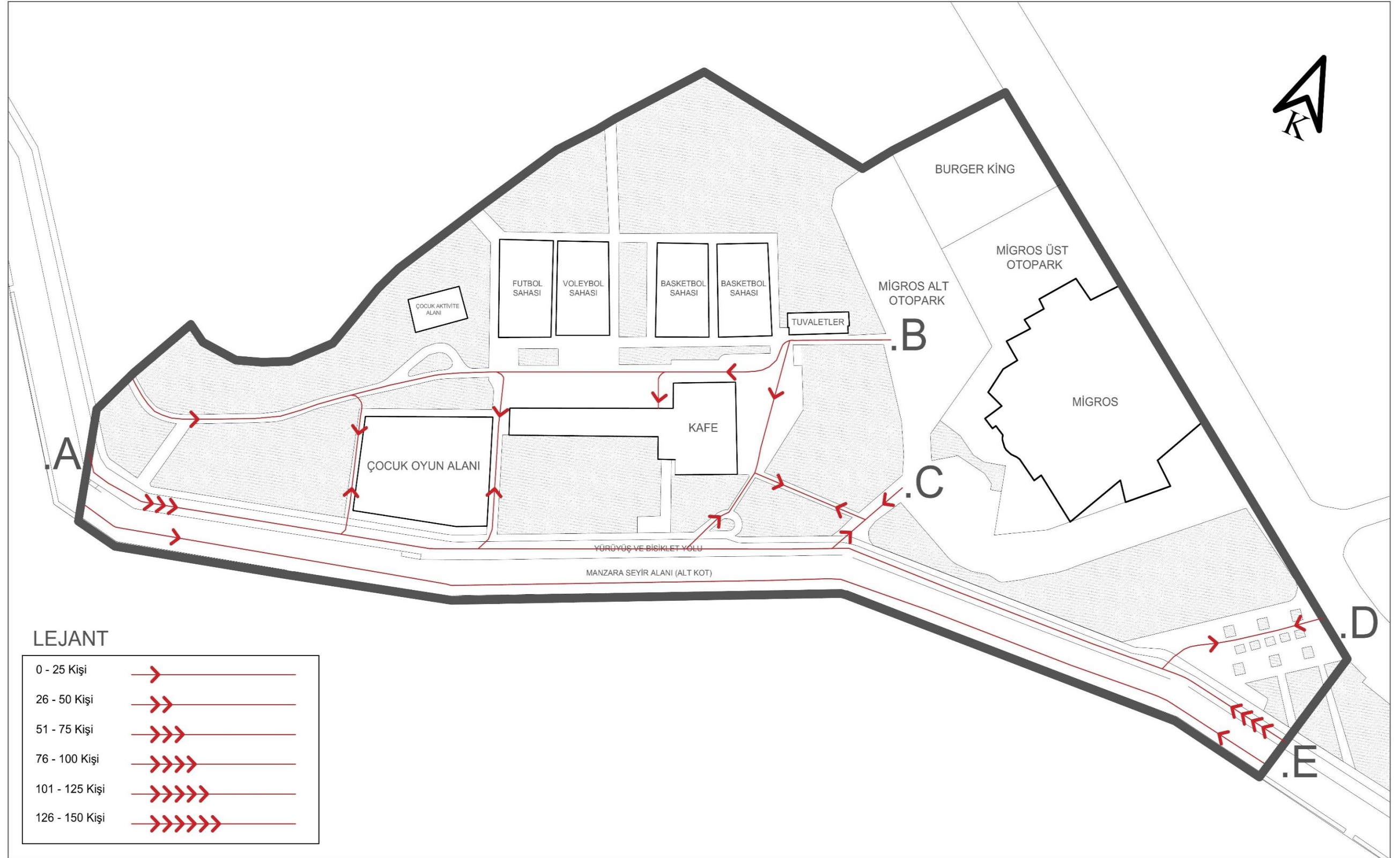
Pazar akşam saat 18.00-18.10 arasındaki şekil 56'daki yön haritasına bakıldığında E noktasından giriş yaparak yürüyüş ve bisiklet yolu üzerinden A noktasına doğru ilerleyen kullanıcıların çok yoğun olduğu görülmektedir. A

noktasından giriş yaparak yürüyüş ve bisiklet yolu üzerinden E noktasına doğru ilerleyenlerin yoğunluğunun tersi yöne göre biraz daha az yoğun olduğu görülmektedir. B noktasından giriş yaparak koşu yolu istikametinde ilerleyen kullanıcı yoğunluğu 51-75 kişi aralığında olduğu görülmektedir. D noktasından giriş yapan, yürüyüş yolu bisiklet yoluna doğru yönelen kullanıcıların yoğunluğu da 26-50 kişi aralığında görülmektedir. Diğer istikametlere bakıldığında aşırı bir yoğunluk görülmemektedir.

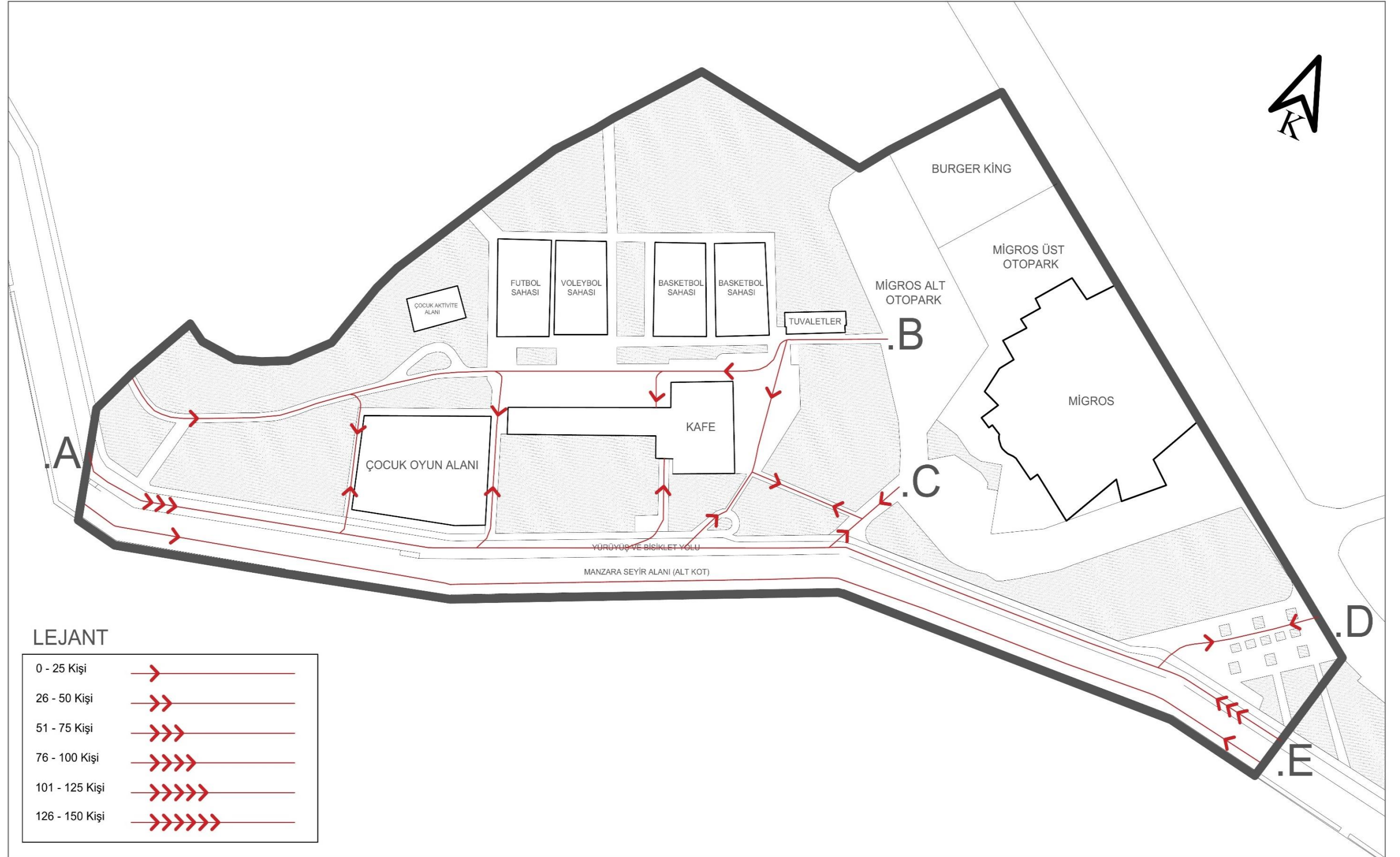
Genel olarak E noktası üst platformdaki girişlerin A noktası üst platforma göre belirli zaman dilimlerinde daha yoğundur. Bu durum bu güzergahın, çalışma alanının özellikle doğusunda kalan kentsel alan sakinleri tarafından rekreatif amaç dışında yaya ulaşımı maksadıyla transit olarak da kullanıldığı söylenebilir.

B noktasından girişlerin C noktasına göre daha yoğun olması C noktasını ağırlıklı olarak alt otoparka aracını bırakan bireylerin kullandığı, B noktasının ise hem otoparka araç bırakanlar hem de yaya olarak Migros tarafından gelen bireyler tarafından kullanıldığı söylenebilir. Sahil yolu caddesi tarafından yaya olarak gelenler ve trafik ışıklarından geçip alana erişim sağlayanlar için en kestirme yol yine B noktasıdır. Ayrıca Migros ve diğer ticari birimlerden, alan içerisinde tüketilmek üzere alışveriş yapanlar için giriş çıkış yapılan ve daha yakın bir alternatifi olmayan bir noktadır.

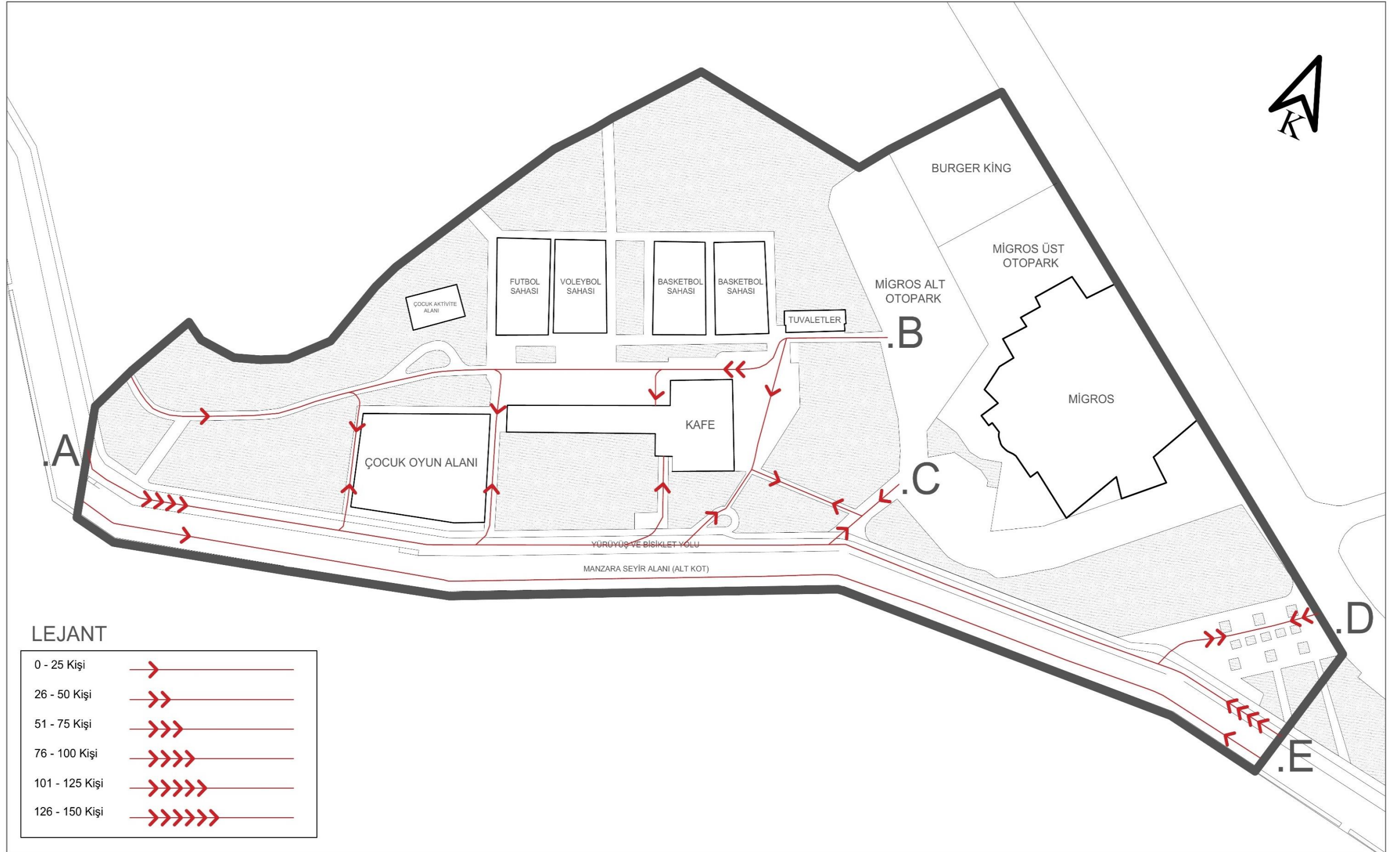
D noktasından alana girişlerin C noktasından daha yoğun olmasının sebebi, C noktasının belli bir sirkülasyon aksına hizmet etmeyişi ve D noktasına göre daha kör noktada kalmasıdır. C noktasından giriş yaparak yürüyüş yoluna bağlanan birey yoğunluğunun belirli zaman dilimlerinde daha fazla olduğu görülüyor. Doğru orantılı olarak aynı zaman dilimlerinde yeşil alandaki sabit kullanıcı yoğunluğunda da artış gözlenmektedir. Buna göre bu bireylerin sahile inmeden yeşil alana yöneldikleri söylenebilir.

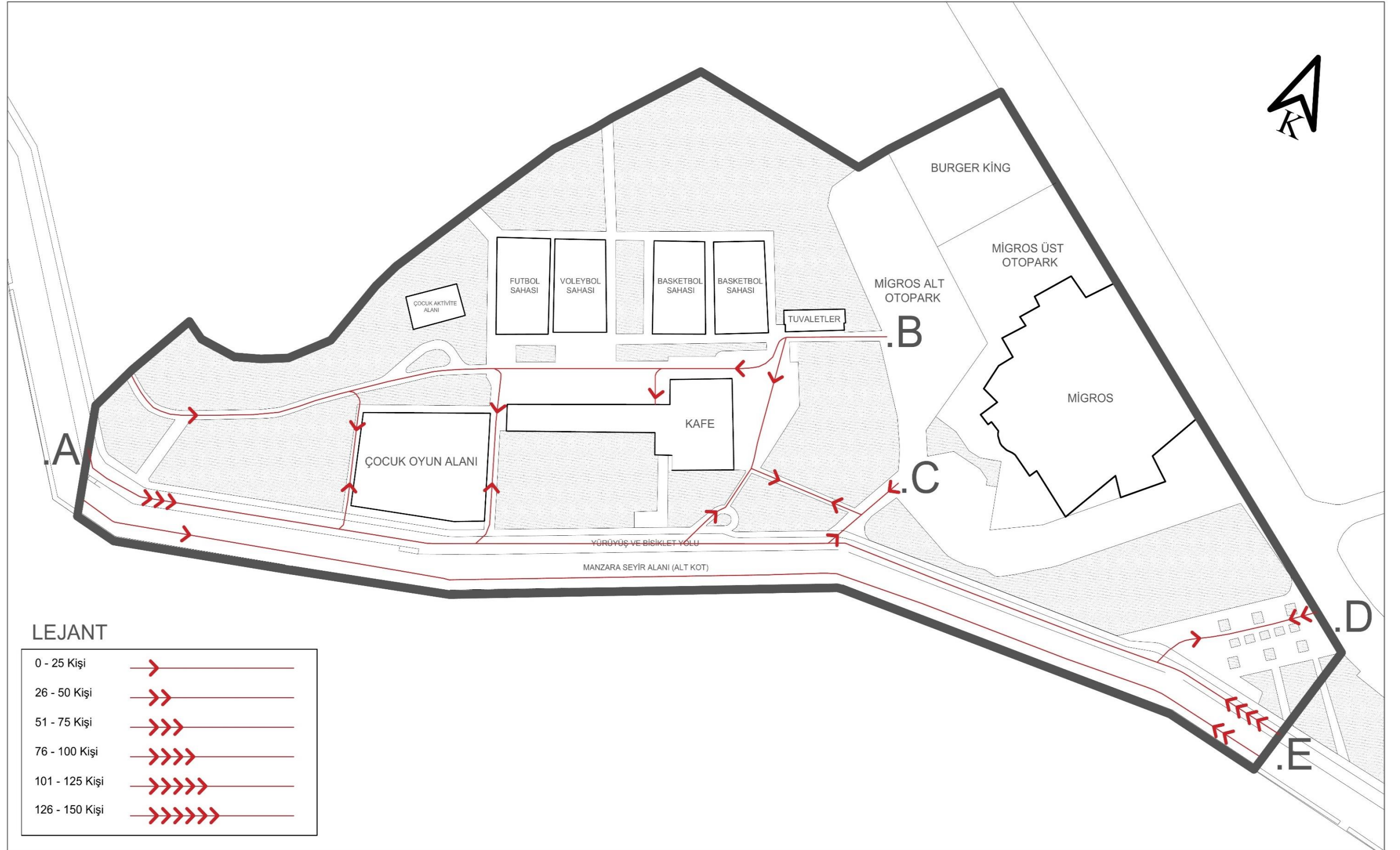
Şekil 54. Hafta içi sabah saat 10:00-10:10 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.

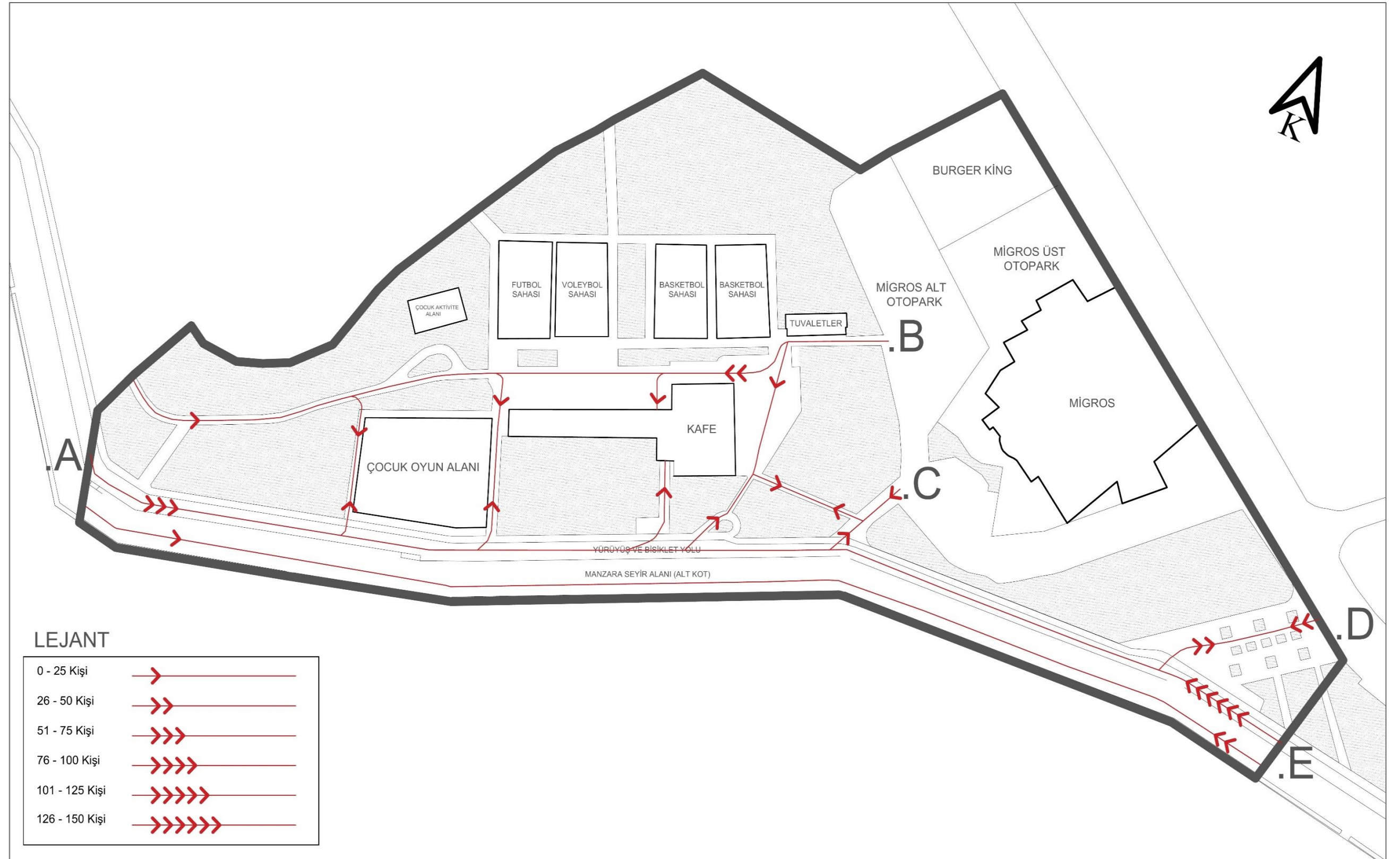
Şekil 55. Hafta içi öğlen saat 14:30-14:40 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.

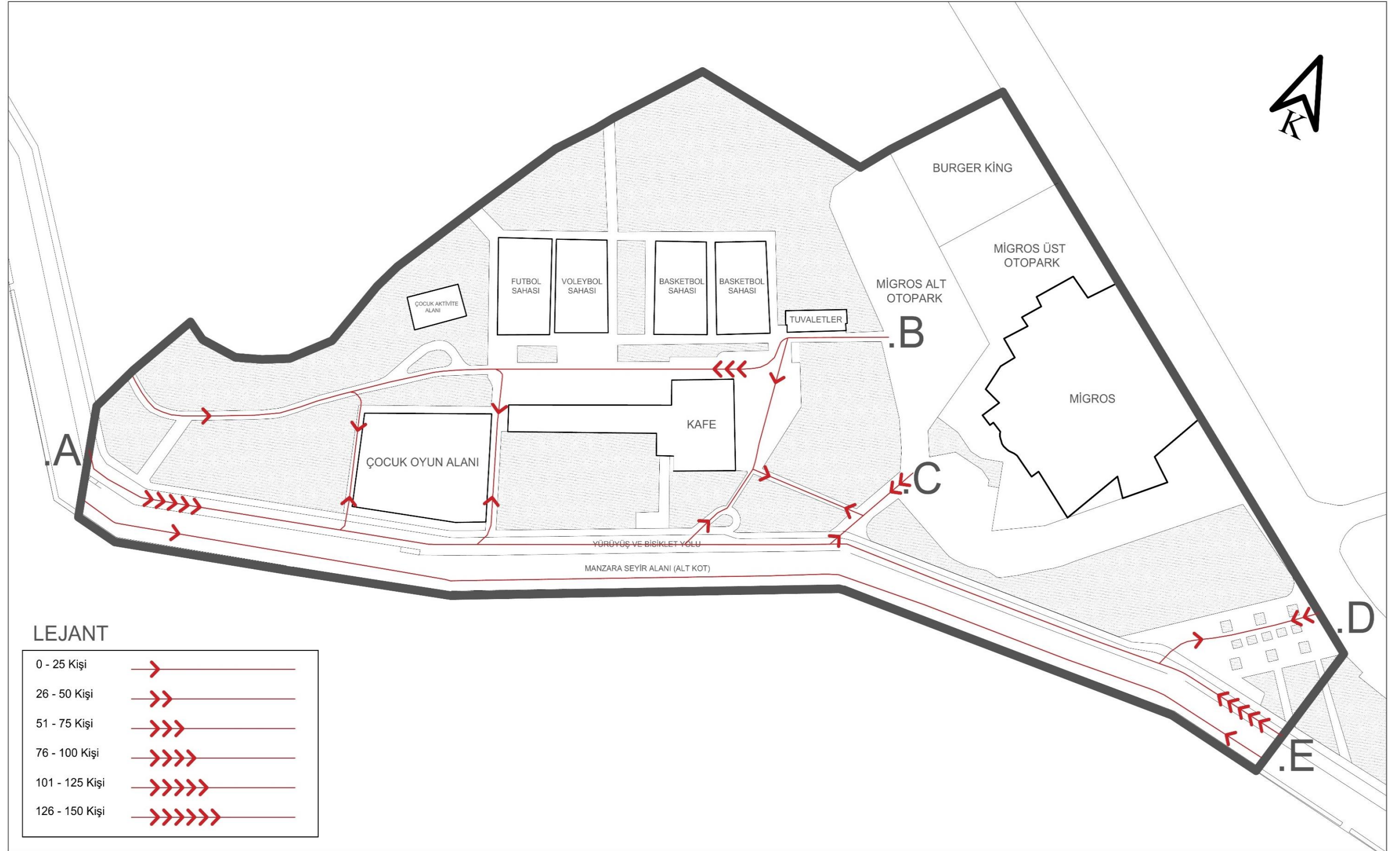
Şekil 56. Hafta içi akşam saat 18:00-18:10 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.

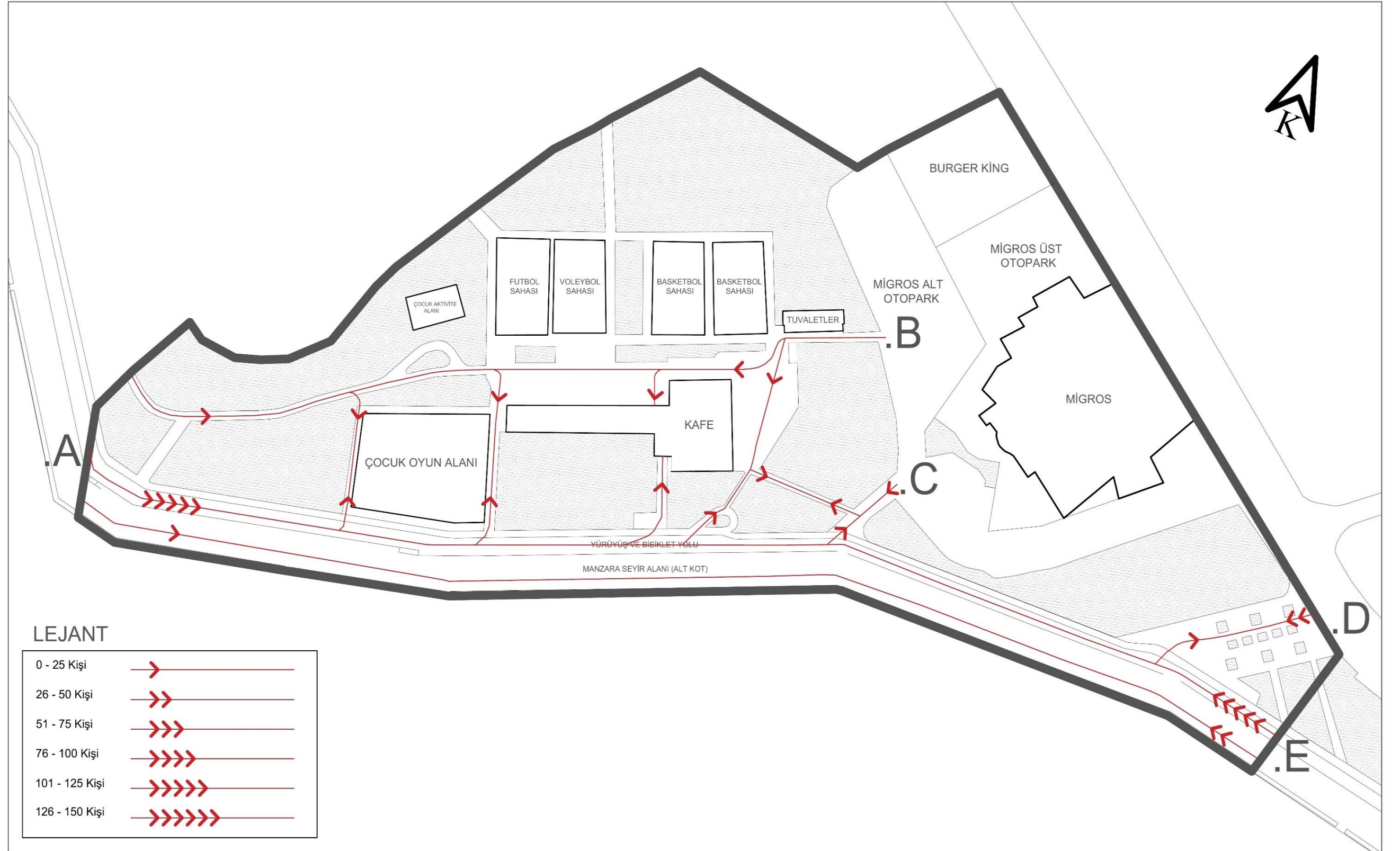
Şekil 57. Cumartesi sabah saat 10:00-10:10 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.

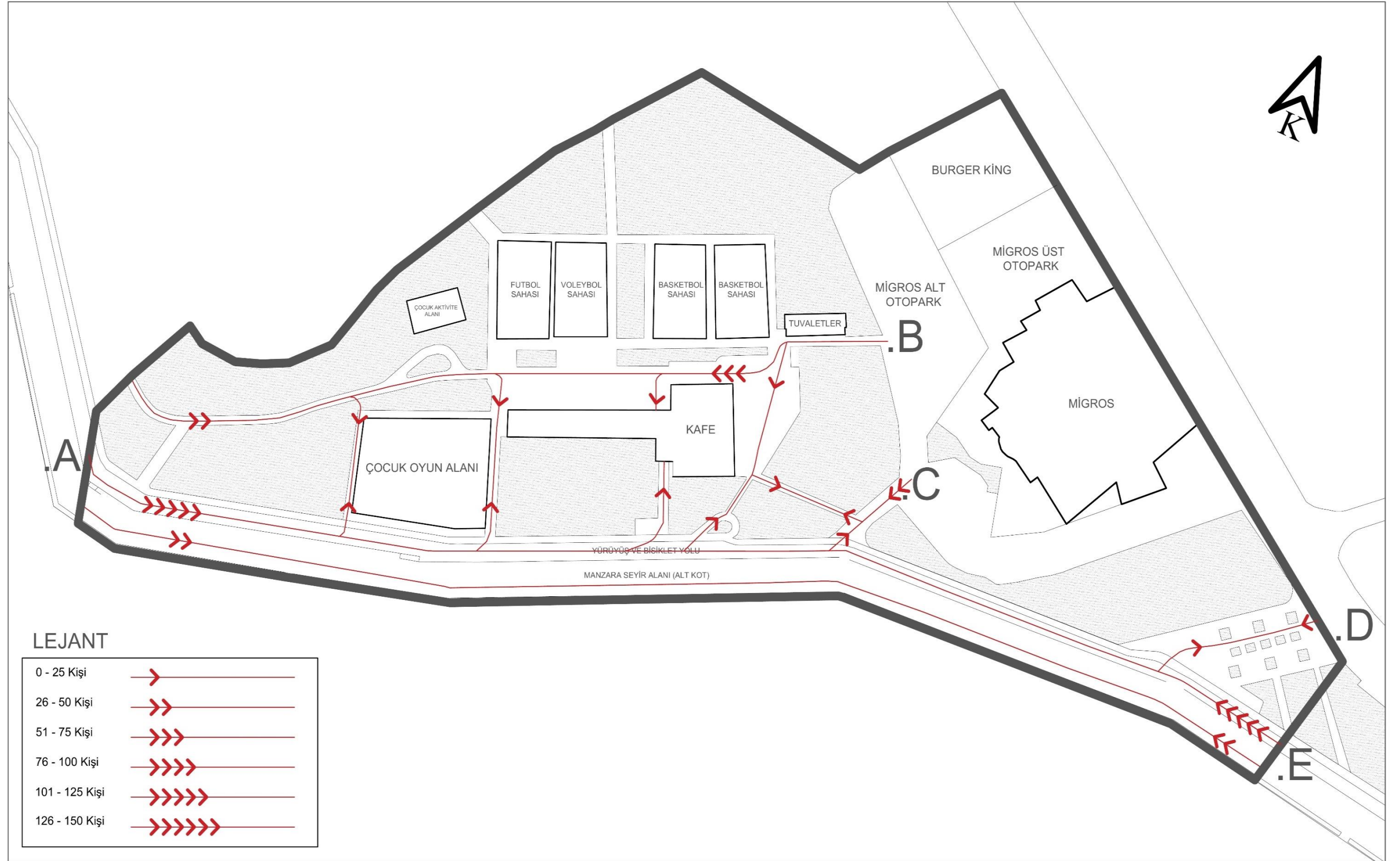
Şekil 58. Cumartesi öğlen saat 14:30-14:40 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.

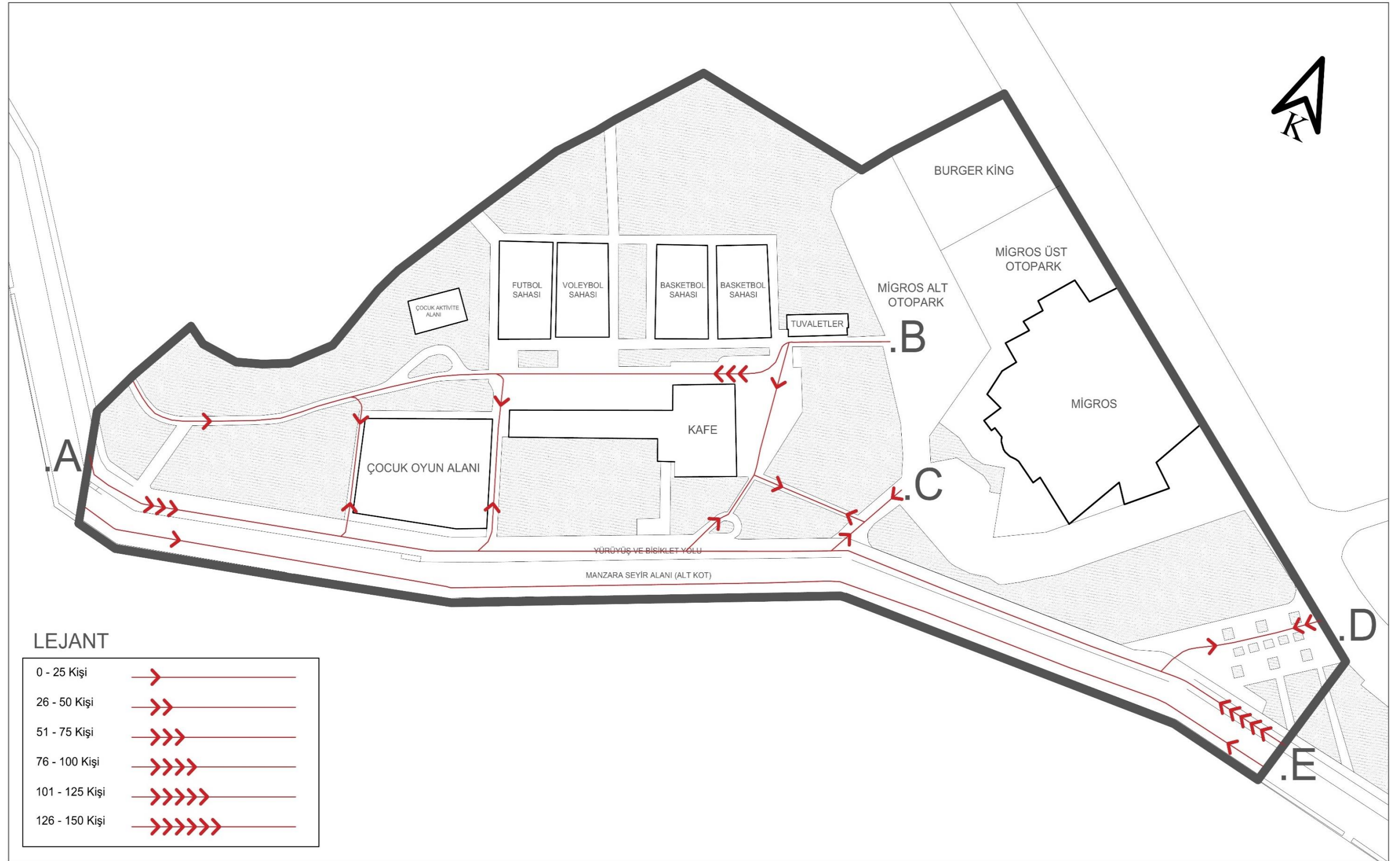
Şekil 59. Cumartesi akşam saat 18:00-18:10 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.

Şekil 60. Pazar sabah saat 10:00-10:10 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.

Şekil 61. Pazar öğlen saat 14:30-14:40 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.

Şekil 62. Pazar akşam saat 18:00-18:10 arası hareketli kullanıcıların yön haritası.

3. Anket Bulguları

Çalışma alanında 2020 yılının Ekim ayında 251 kişi ile yapılan ankette, denekler gözlem sonucu kullanıcı profilleri dikkate alınarak rastgele seçilmiştir ve anketler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze iletişimden kaçınmak isteyen anket katılımcıları için, anketin tanımlandığı kare kodun çıktısı alınarak anket katılımcıları kendi cep telefonları üzerinden anket sorularını ‘Google Dokümanlar’ üzerinden cevaplamıştır. Gece drone uçuşu gerçekleştirmek mümkün değil. Fakat gözlemler sonucu alanın güzel havalarda gece de yoğun bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Bu sebeple anket çalışması gece de gerçekleştirilmiştir. Ancak sosyalleşmenin baskın olması sebebiyle ankete katılımın az olması, gece görüşmelerini ayrı bir grup olarak değerlendirilebilecek büyüklüğe ulaşmamasına neden olmuştur. Ayrıca gözlemler sonucu hareketli kullanıcılarla anket yapmanın güçlükleri düşünülerek sabit kullanıcılarla anket yapılmasına karar verilmiştir.

Yürütülen anket çalışması hafta içi, cumartesi ve pazar; sabah, öğle, akşamüstü ve gece olmak üzere farklı zaman dilimlerinde uygulanmıştır.

Anketleri 113 tanesi hafta içi, 79 tanesi cumartesi ve 59 tanesi pazar günü gerçekleştirilmiştir. Çizelge 7’de anketlerin gerçekleştirildiği günlere ait sayı dağılımları gösterilmiştir. Çizelgeye bakıldığında hafta içi ve hafta sonu anket katılımcı sayısı dengelidir. Gece en az görüşmenin gerçekleşme sebebi ise kullanıcıların gece saatlerinde alanı daha çok sosyalleşmek için kullanmaları ve zaman ayırmayıp ankete katılmamalarıdır.

Çizelge 1. Anketlerin gerçekleştirildiği gün ve saat dilimleri.

		Anketin yapıldığı zaman dilimi					
		Sabah	Öğle	Öğleden Sonra	Akşamüstü	Gece	Toplam
Anketin yapıldığı gün	Hafta içi	24	24	40	24	1	113
	Cumartesi	18	21	22	15	3	79
	Pazar	10	15	22	12	0	59
	Toplam	52	60	84	51	4	251

Görüşmeler sahanın farklı kullanım alanlarının bulunduğu lokasyonlarda gerçekleştirilmiştir. Görüşmenin en fazla gerçekleştiği lokasyonun yeşil alan olması, alan kullanıcılarının en çok tercih ettiği lokasyon olmasından kaynaklanmaktadır. Gözlem sayısının diğer lokasyonlar için homojen dağılım sergilediği çizelge 8’de görülmektedir.

Çizelge 2. Anketlerin gerçekleştirildiği lokasyonlar

Anketin Yapıldığı Konum	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Yeşil alan	126	50,2
Manzara	19	7,6
Yeme-içme	25	10,0
Çocuk oyun	25	10,0
Spor alanı	32	12,7
Sahil yolu	24	9,6
Toplam	251	100,0

a. Demografik veriler

Anket çalışmasına katılan bireylerin sosyal yapısının belirlenmesi için katılımcılara, cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, meslek, gelir durumuna yönelik sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların, cinsiyetlerine ait dağılımın verildiği çizelge 9’da görüldüğü gibi kadın katılımcıların oranı daha yüksek olmuştur. Bunun sebebi kadınların erkeklere göre anket görüşme teklifine daha çok katılımcı olmalarıdır.

Çizelge 3. Anket katılımcılarının cinsiyete göre dağılımları

Cinsiyet	Gözlem Sayısı	Oran (%)
Kadın	136	54,2
Erkek	103	41,0
Belirtmek istemiyorum	12	4,8
Toplam	251	100,0

Katılımcıların yaş gruplarına bakıldığında dağılımın homojen olmadığı, yaş grubu yükseldikçe gözlem sayısının azaldığı çizelge 10’da görülmektedir. 15-25 yaş aralığındaki gözlem sayısının belirgin şekilde fazla olmasının sebebi alanı diğer yaş gruplarına göre daha yoğun kullanmış olmalarıdır. 55 yaş ve üzeri katılımcı sayısının az olmasının sebebi ise yaşanan covid-19 pandemisi nedeniyle çekinip ankete katılmamalarıdır.

Çizelge 4. Anket katılımcılarının yaş gruplarına göre dağılımı

Yaş Grupları	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
15-25	120	47,8
25-35	75	29,9
35-45	40	15,9
55-65	12	4,8
+65	4	1,6
Toplam	251	100,0

Katılımcıların öğrenim düzeyine göre dağılımı çizelge 11’de gösterilmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu üniversite ve üzeri düzeyde öğrenime sahiptir. Görüşlerin rastgele yapıldığı dikkate alındığında genel olarak alan kullanıcılarının eğitim düzeyinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

Çizelge 5. Anket katılımcılarının öğrenim düzeyine göre dağılımı

Öğrenim Düzeyi	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Okur yazar	5	2,0
Okur yazar değil	0	0,0
İlköğretim (5 yıl)	0	0,0
İlköğretim (8 yıl)	4	1,6
Lise	75	29,9
Üniversite	145	57,8
Yüksek lisans ve/veya doktora	22	8,8
Toplam	251	100,0

Katılımcıların meslek grubuna göre dağılımları çizelge 12’de gösterilmiştir. Dağılıma bakıldığında alan kullanıcılarının çoğunluğunun öğrenci olduğu görülmektedir. Bu grubu özel sektörde çalışan kullanıcı grubu takip etmektedir.

Çizelge 6. Anket katılımcılarının mesleklerine göre dağılımı

Meslek Grubu	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Kamuda ücretli	15	6,0
Özel sektörde ücretli	65	25,9
Kendi hesabına çalışan	16	6,4
Ev hamını	16	6,4
Öğrenci	111	44,2
Emekli	4	1,6
Çalışmıyor	10	4,0
Düzensiz	4	1,6
Diğer	10	4,0
Toplam	251	100,0

Katılımcıların gelir durumları ‘Hanenize giren tüm geliri düşündüğünüzde kendinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?’ şeklinde sorulmuştur. Bu soruya verilen yanıtlara göre dağılım çizelge 13’te gösterilmiştir. Tabloya göre homojen bir dağılım olmadığı görülmektedir. Katılımcıların yarısından fazlası kendilerini orta gelir sınıfında görmektedir.

Çizelge 7. Anket katılımcılarının gelir durumuna göre dağılımı

Gelir Durumu	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Alt gelir	6	2,4
Alt orta gelir	20	8,0
Orta gelir	139	55,4
Üst orta gelir	68	27,1
Üst gelir	18	7,2
Toplam	251	100,0

İstanbul metropol kenti olması sebebiyle çok sayıda göç alıp, göç vermektedir. Kullanıcıların İstanbul'da yaşama sürelerine çizelge 14'e bakıldığında belli bir kısmı uzun süredir İstanbul'da ikamet eden, azımsanmayacak bir kısmı ise çok kısa süredir İstanbul'da ikamet eden bireylerden oluşmaktadır. Meslek ve yaş dağılımı birlikte düşünüldüğünde bu grubun ağırlıklı olarak üniversite eğitimi için İstanbul'a gelmiş olan bireylerden oluştuğu anlaşılmaktadır.

Çizelge 8. Kullanıcıların İstanbul'da yaşama süresine göre dağılımı

İstanbul'da Yaşama Süresi	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
0-5 yıl	51	20,3
6-10	37	14,7
11-15	39	15,5
16-20	39	15,5
21-25 ve üzeri	85	33,9
Toplam	251	100,0

b. Alanın kullanım amacına göre veriler

Alan kullanıcılarından alana geliş amacını birinci, ikinci ve üçüncü tercih şeklinde sıralamaları istenmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda kullanıcılarının çoğunun alana ilk üç geliş amacı içerisinde arkadaşlarla vakit geçirmek yer almaktadır. Çoğunluğunun da alana geliş amacındaki birinci sırada arkadaşlarla vakit geçirmek yer almaktadır. Genel olarak bakıldığında kullanıcıların alanı sosyalleşme amacıyla kullandıkları kanısına varılabilir. Tercih puanı açısından en düşük amaca bakıldığında balık tutmanın kullanıcılar tarafından birinci amaç olarak tercih edilmediği göze çarpmaktadır. Anket, sabit kullanıcılarla gerçekleştirilmesine rağmen sabit kullanıcıların çoğunluğunun yürüyüş yapmak, bisiklete binmek gibi hareketli eylem amaçlı alanı kullandıkları görülmektedir. Kullanıcılar çoğunlukla alanı birden fazla eylemi bir arada gerçekleştirmek amacıyla kullanılmaktadır. Kullanıcıların alana geliş amacına yönelik veriler çizelge 15'te gösterilmiştir.

Kullanıcıların ilk üç tercihinde yer alan eylemlerden birincisine 3 puan, ikincisine 2 puan, üçüncüsüne 1 puan değeri verilerek tercih puanları elde edilmiştir.

Çizelge 9. Kullanıcıların alana geliş amacına göre tercih sıralaması

Amaçlar	Tercih Sayısı	Birinci Tercih Sayısı	İkinci Tercih Sayısı	Üçüncü Tercih Sayısı	Tercih Puanı
Arkadaşlarla vakit geçirmek	172	99	34	39	404
Yürüyüş yapmak	118	38	42	38	236
Manzara seyretmek	95	24	33	38	175
Spor yapmak	73	34	29	10	170
Yeme-içme	83	6	37	40	132
Bisiklete binmek	48	9	19	20	85
Kafede oturmak	35	11	16	8	73
Hayvan dolaştırmak	22	13	8	1	56
Diğer	36	4	7	25	51
Çocukları gezdirmek	23	8	8	7	47
Yalnız vakit geçirmek	25	1	10	14	37
Çocuk oyun alanında vakit geçirmek	16	5	7	4	33
Balık tutmak	9	0	3	6	12

Alana geliş amacına yönelik olarak çalışma sahasındaki kullanımlardan memnuniyet düzeyinin ölçüldüğü sorulara verilen yanıtların değerlendirmeleri aşağıda verilmektedir.

Alana geliş amaçları arasında ilk üç sıralamada spor yapmak için geldiğini belirten toplam 73 katılımcının, spor yapma olanağı sunan fonksiyon alanlarından memnuniyetleri değerlendirildiğinde, genel olarak memnun oldukları görülmektedir. Çizelge 16, çizelge 17 ve çizelge 18’de memnuniyet durumları gösterilmiştir. Kullanıcıların bu alanlardan oldukça memnun oldukları için alana spor yapmak amaçlı geldikleri söylenebilir.

Çizelge 10. Alana geliş amacı spor yapmak olan kullanıcıların koşu parkuru memnuniyet değerlendirilmesi

Koşu parkuru			
Alana geliş amacı		Gözlem	Oran (%)
spor yapmak	Hiç memnun değil	4	5,4
	Memnun değil	6	8,2
	Ne memnun ne memnun değil	12	16,4
	Memnun	32	43,8
	Çok memnun	11	15,7
	Gözlem sayısı (N)	65	89,0
	Fikri yok	8	10,9
	Toplam	73	100,0

Çizelge 11. Alana geliş amacı spor yapmak olan kullanıcıların bisiklet parkuru memnuniyet değerlendirilmesi

Bisiklet parkuru			
Alana geliş amacı		Gözlem	Oran (%)
spor yapmak	Hiç memnun değil	8	11,0
	Memnun değil	6	8,2
	Ne memnun ne memnun değil	14	19,2
	Memnun	28	38,4
	Çok memnun	10	13,7
	Gözlem sayısı (N)	66	90,4
	Fikri yok	7	9,6
	Toplam	73	100,0

Çizelge 12. Alana geliş amacı spor yapmak olan kullanıcıların spor alanları (voleybol, basketbol, futbol sahası) memnuniyet değerlendirilmesi

Spor alanı			
Alana geliş amacı		Gözlem	Oran (%)
spor yapmak	Hiç memnun değil	3	4,1
	Memnun değil	5	6,7
	Ne memnun ne memnun değil	15	20,5
	Memnun	35	48,0
	Çok memnun	14	19,2
	Gözlem sayısı (N)	72	98,7
	Fikri yok	1	1,3
	Toplam	73	100,0

Alana geliş amaçları arasında ilk üç sıralamada kafede oturmak için geldiğini söyleyen 35 katılımcının yeme-içme alanından memnuniyetleri değerlendirildiğinde, kullanıcılar tarafından verilen en düşük değerin ne memnun ne memnun değil olduğu çizelge 19'da görülmüştür. Yeme-içme alanına memnuniyetsizlik belirten kullanıcı olmaması dikkat çekmiştir. Kullanıcılar yeme-içme alanından açıkça memnundur yorumu yapılabilir.

Çizelge 13. Alana geliş amacı kafede oturmak olan kullanıcıların yeme-içme alanı memnuniyet değerlendirilmesi

Yeme-içme alanı (Beltur)			
Alana geliş amacı		Gözlem	Oran (%)
kafede oturmak	Hiç memnun değil	0	0
	Memnun değil	0	0
	Ne memnun ne memnun değil	4	11,4
	Memnun	16	45,7
	Çok memnun	13	37,1
	Gözlem sayısı (N)	33	94,3
	Fikri yok	2	5,7
Toplam		35	100,0

Alana geliş amaçları arasında ilk üç sıralamada yeme-içme olan 83 katılımcının yeme-içme alanı memnuniyet değerlendirilmesi çizelge 20’de gösterilmektedir. Çizelgeye bakıldığında kullanıcıların genel olarak yeme-içme alanından memnun oldukları yorumuna varılmaktadır. Yeme içme alanı sadece bu fonksiyonu veren Beltur kafede gerçekleşmemektedir. Bireysel imkanlarla da yeme-içme bu sağlanmaktadır.

Çizelge 14. Alana geliş amacı yeme-içme olan kullanıcıların, yeme-içme alanı memnuniyet değerlendirmesi

Yeme-içme alanı (Beltur)			
Alana geliş amacı		Gözlem	Oran (%)
yeme-içme	Hiç memnun değil	2	2,4
	Memnun değil	5	6,0
	Ne memnun ne memnun değil	14	16,9
	Memnun	31	37,3
	Çok memnun	28	33,7
	Gözlem sayısı (N)	80	96,4
	Fikri yok	3	3,6
Toplam		83	100,0

Alana geliş amaçları arasında ilk üç sıralamada yürüyüş yapmak olan 118 katılımcıya ait sahil yürüyüş yolu memnuniyet değerlendirmesi çizelge 21’de gösterilmektedir. Çizelgeye bakıldığında sahil yürüyüş yoluna ait hiç memnun değil cevabı veren kullanıcı görülmemektedir. Kullanıcılar genel olarak sahil yürüyüş yolundan memnun olduklarını bildirmişlerdir. Alana yürüyüş yapmak için gelen kullanıcı sayısının fazla olmasında, sahil yürüyüş yolundaki memnuniyetin önemli rol oynadığı düşünülmektedir.

Çizelge 15. Alana geliş amacı yürüyüş yapmak olan kullanıcıların sahil yürüyüş yolu memnuniyet değerlendirmesi

Sahil yürüyüş yolu			
Alana geliş amacı yürüyüş yapmak		Gözlem	Oran (%)
	Hiç memnun değil	0	0
	Memnun değil	5	4,2
	Ne memnun ne memnun değil	24	20,3
	Memnun	56	47,5
	Çok memnun	30	25,4
	Gözlem sayısı (N)	115	97,5
	Fikri yok	3	2,5
Toplam		118	100,0

Alana geliş amaçları arasında ilk üç sıralamada çocukları gezdirmek olan 23 katılımcının çocuk oyun alanları ve oturma elemanlarına ait memnuniyet değerlendirmeleri çizelge 22 ve çizelge 23'te gösterilmektedir.

Çizelge 38'de görüleceği üzere anket katılımcıları arasında çocuklu aile sayısı 26'dır. Çizelge 22 ve 23'te ise alana geliş amaçları arasında çocukları gezdirmeye eyleminin öncelikli olduğu 23 katılımcı olduğu görülmektedir. Buna dayanarak çocuklu ailelerin alanı tercih etmelerinde çocuk oyun alanlarının varlığı ve bu alanlara duyulan memnuniyetin belirleyici olduğu söylenebilir.

Çizelge 16. Alana geliş amacı çocukları gezdirmek olan kullanıcıların çocuk oyun alanı memnuniyet değerlendirmesi

Çocuk oyun alanları			
Alana geliş amacı çocukları gezdirmek		Gözlem	Oran (%)
	Hiç memnun değil	0	0
	Memnun değil	0	0
	Ne memnun ne memnun değil	5	21,7
	Memnun	9	39,1
	Çok memnun	7	30,4
	Gözlem sayısı (N)	21	91,3
	Fikri yok	2	8,7
Toplam		23	100,0

Çizelge 17. Alana geliş amacı çocukları gezdirmek olan kullanıcıların oturma alanları memnuniyet değerlendirmesi

Oturma alanları			
Alana geliş amacı çocukları gezdirmek		Gözlem	Oran (%)
	Hiç memnun değil	1	4,3
	Memnun değil	0	0
	Ne memnun ne memnun değil	3	13,0
	Memnun	10	43,5
	Çok memnun	9	39,1
	Gözlem sayısı (N)	23	100,0
	Fikri yok	0	0
Toplam		23	100,0

Alana geliş amaçları arasında ilk üç sıralamada bisiklete binmek olan 48 katılımcının bisiklet parkuru memnuniyet değerlendirmesi çizelge 24'te gösterilmektedir. Kullanıcıların bisiklet parkurundan genel olarak memnun olduklarına dair yorum çizelgeye bakıldığında yapılabilmektedir. Bu da kullanıcıların alana geliş amaçları ile buna yönelik eylemi gerçekleştirdikleri alandan memnuniyetlerinin birbiri ile uyumlu olduğunu göstermektedir.

Çizelge 18. Alana geliş amacı bisiklete binmek olan kullanıcıların bisiklet parkuru memnuniyet değerlendirmesi

Bisiklet parkuru			
Alana geliş amacı		Gözlem	Oran (%)
bisiklete binmek	Hiç memnun değil	0	0
	Memnun değil	3	6,3
	Ne memnun ne memnun değil	7	14,6
	Memnun	22	45,8
	Çok memnun	12	25,0
	Gözlem sayısı (N)	44	91,7
Fikri yok		4	8,3
Toplam		48	100,0

Alana geliş amaçları arasında ilk üç sıralamada manzara seyretmek olan 95 katılımcının manzara seyir alanı hakkındaki görüşlerine göre, memnun ve çok memnun şeklinde cevap verdikleri çizelge 25'te görülmektedir. Buna göre alana manzara seyretmek amacıyla gelen kullanıcılar manzara seyir alanından açıkça memnundur.

Çizelge 19. Alana geliş amacı manzara seyretmek olan kullanıcıların manzara seyir alanı memnuniyet değerlendirmesi

Manzara seyir alanı			
Alana geliş amacı		Gözlem	Oran (%)
manzara seyretmek	Hiç memnun değil	2	2,1
	Memnun değil	2	2,1
	Ne memnun ne memnun değil	18	18,9
	Memnun	30	31,6
	Çok memnun	43	45,3
	Gözlem sayısı (N)	95	100,0
Fikri yok		0	0
Toplam		95	100,0

Alana geliş amaçları arasında ilk üç sıralamada arkadaşlarla vakit geçirmek olan 172 katılımcının yeşil alan ve peyzaj alanlarından memnuniyet değerlendirmesi incelendiğinde, kullanıcıların memnun ve çok memnun

ifadelerini kullandığını çizelge 26’da görülmektedir. Gözlem ve drone uçuş görüntülerine dayalı olarak arkadaş gruplarının büyük çoğunluğunun bu alanda zaman geçirdiği görülmektedir. Görüntüler yeşil alan memnuniyet düzeyini desteklemektedir.

Çizelge 20. Alana geliş amacı arkadaşlarla vakit geçirmek olan kullanıcıların yeşil alan ve peyzaj memnuniyet değerlendirmesi

Yeşil alanlar ve peyzaj				
Alana geliş amacı arkadaşlarla vakit geçirmek		Gözlem	Oran (%)	
	Hiç memnun değil	1	0,6	
	Memnun değil	1	0,6	
	Ne memnun ne memnun değil	17	9,9	
	Memnun	90	52,3	
	Çok memnun	59	34,3	
	Gözlem sayısı (N)	168	97,7	
	Fikri yok	4	2,3	
Toplam		172	100,0	

c. Kullanıcıların alan kullanımlarına ilişkin değerlendirmeler

Alanın kullanım sıklığı incelendiğinde, kullanıcıların çoğu için alanın her gün kullanılan bir mekan olmadığı gözlemlenmektedir. Alanın kullanım sıklığı çizelge 27’de verilmiştir.

Çizelge 21. Deneklerin alanı kullanım sıklığına göre dağılımı

Alanı Kullanma Sıklığı	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Her gün	17	6,8
Haftada en az bir kez	76	30,3
Ayda en az bir kez	88	35,1
Birkaç ayda bir	70	27,9
Toplam	251	100,0

Alanın Covid-19 öncesi kullanım sıklığı incelendiğinde, kullanıcıların alanı Covid-19 sonrasına göre daha sık kullandığı gözlemlenmektedir. Bu da kullanıcıların Covid-19 sebebi ile temastan ve kalabalıktan çekindiğini göstermektedir. Alanın kullanım sıklığı çizelge 28’de verilmiştir.

Çizelge 22. Deneklerin Covid--19 öncesi alanı kullanım sıklığına göre dağılımı

Covid-19 Öncesi Alanı Kullanma Sıklığı	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Her gün	18	7,2
Haftada en az bir kez	89	35,5
Ayda en az bir kez	76	30,3
Birkaç ayda bir	68	27,1
Toplam	251	100,0

Alana ‘Çoğunlukla günün hangi saatlerinde gelmeyi tercih ediyorsunuz?’ sorusuna verilen cevaplara göre günün ileri saatlerinde alana gelişin daha fazla olduğu görülmektedir. Kullanıcıların alana öğleden sonra (14:00-17:00) ve akşamüstü (17:00-20:00) zaman dilimlerinde eşit oranda geldiği tespit edilmiştir. Diğer saat dilimlerine bakıldığında alana gelişin en az olduğu saat diliminin gece (20:00 sonrası) olduğu görülmektedir. Alana geline zaman dilimini gösteren veriler çizelge 29’da gösterilmektedir. Anket bulguları drone gözlemlerini doğrulamaktadır.

Çizelge 23. Kullanıcıların alanı kullandıkları zaman dilimine göre dağılımı

Alanın Kullanıldığı Zaman Dilimi	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Sabah (12:00 öncesi)	25	10,0
Öğle (12:00-14:00)	32	12,7
Öğleden sonra (14:00-17:00)	87	34,7
Akşamüstü (17:00-20:00)	87	34,7
Gece (20:00 sonrası)	20	8,0
Toplam	251	100,0

Covid-19 öncesine bakıldığında alanın kullanıldığı zaman diliminde büyük bir fark görülmemektedir. Çizelge 30’da Kullanıcıların Covid-19 öncesi alanı kullandıkları zaman dilimine göre dağılımı gösterilmektedir.

Çizelge 24. Kullanıcıların Covid-19 öncesi alanı kullandıkları zaman dilimine göre dağılımı

Covid-19 Öncesi Alanın Kullanıldığı Zaman Dilimi	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Sabah (12:00 öncesi)	25	10,0
Öğle (12:00-14:00)	34	13,5
Öğleden sonra (14:00-17:00)	72	28,7
Akşamüstü (17:00-20:00)	98	39,0
Gece (20:00 sonrası)	22	8,8
Toplam	251	100,0

Çizelge 31’de kullanıcıların alanda geçirdikleri zamana bakılmıştır. Alanda geçirilen zaman miktarına bakıldığında, kullanıcıların alanda uzun süre vakit geçirdikleri anlaşılmaktadır. Dolayısıyla alanın rekreatif faaliyetlerde bulunmak açısından elverişli bir mekan olduğu düşünülebilir. Ancak çizelge 32’de Covid-19 öncesi alanda geçirilen zaman miktarına bakıldığında alanda geçirilen sürenin azaldığı görülmektedir.

Çizelge 25. Kullanıcıların alanda geçirdikleri zaman dağılımı

Alanda Geçirilen Zaman	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
0-30 dk	5	2,0
30-60 dk	30	12,0
60-90 dk	64	25,5
90-120 dk	75	29,9
120+dk	77	30,7
Toplam	251	100,0

Covid-19 öncesi, alanda geçirilen zamana bakıldığında kullanıcıların alanda uzun süre vakit geçirdikleri görülmektedir.

Çizelge 26. Kullanıcıların Covid-19 öncesi alanda geçirdikleri zaman dağılımı

Alanda Geçirilen Zaman	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
0-30 dk	5	2,0
30-60 dk	24	9,6
60-90 dk	46	18,3
90-120 dk	63	25,1
120+dk	113	45,0
Toplam	251	100,0

Kullanıcıların alanı ne kadar zamandır kullanıldığını gösteren tabloda alanı 3-5 yıl arasında kullanan kullanıcıların yoğunlukta olduğu görülmektedir. Kullanıcıların alanı ne kadar zamandır kullanıldığını gösteren veriler çizelge 33’te gösterilmiştir. Kullanıcılar arasında genç nüfus ve öğrenci oranı fazladır. Dolayısıyla aileden bağımsız olarak kentsel alanda eylemde bulunmaya başlamaları kısa süredir gerçekleştiği söylenebilir. Bu nedenle 3-5 yıla ait oran en yüksek çıkmıştır.

Çizelge 27. Alanın ne kadar zamandır kullanıldığını gösteren dağılım

Alanın Ne Kadar Zamandır Kullanıldığı	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
2 yıldan az	52	20,7
3-5 yıl	88	35,1
6-10 yıl	79	31,5
11-20 yıl	26	10,4
20 yıldan fazla	6	2,4
Toplam	251	100,0

Kullanıcıların alana ulaşım şekillerine bakıldığında ‘nerede oturuyorsunuz?’ sorusuna verilen cevaplara göre farklı mesafelerden gelmeleri sebebi ile özel araç ile ulaşım sağlayanların sayısının çok olduğu çizelge 34’te görülmektedir.

Çizelge 28. Kullanıcıların alana nasıl ulaştığını gösteren dağılım

Ulaşım Türleri	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Özel araç	107	42,6
Toplu taşıma	95	37,8
Bisiklet	14	5,6
Yürüyerek	28	11,2
Diğer	7	2,8
Toplam	251	100,0

Covid-19 öncesi kullanıcıların alana ulaşım şekillerine bakıldığında daha az temas ile bulaş riskini kaldırmak için Covid-19 sonrası özel araç kullanımının arttığı çizelge 35’te gözlenmektedir.

Çizelge 29. Covid-19 öncesi kullanıcıların alana nasıl ulaştığını gösteren dağılım

Ulaşım Türleri	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Özel araç	88	35,1
Toplu taşıma	119	47,4
Bisiklet	12	4,8
Yürüyerek	24	9,6
Diğer	8	3,2
Toplam	251	100,0

Alana ulaşımı özel araç ile sağlamayan kullanıcıların oranının %51 olduğu, özel araç ile ulaşım sağlayanların büyük bir bölümünün ise yol üstüne araçlarını park ettikleri çizelge 36’da görülmektedir.

Çizelge 30. Özel aracı olan kullanıcıların park yeri tercihlerini gösteren dağılım

Araç Park Yerleri	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Otoparka	39	36,5
Yol üstüne	56	52,3
Diğer	12	11,2
Toplam	107	100,0

Çizelgeye bakıldığında özel araç kullanıcılarının büyük bir bölümü araç park yeri olarak sahil yolu üzeri park yerlerini tercih ettikleri çizelge 37’de görülmektedir.

Çizelge 31. Özel araç kullanıcılarının tercih ettiği otopark dağılımı

Araç park yerleri	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Ara sokak	25	23,4
Migros otopark	23	21,6
Migros altı otopark	16	14,9
Sahil yolu üzeri	43	40,1
Toplam	107	100,0

Çizelge 38’de kullanıcıların büyük bir kısmının alana arkadaşları ile geldikleri görülmektedir. Bu da alana geliş amacının arkadaşlarla vakit geçirmek olduğu bulgusunu desteklemektedir.

Çizelge 32. Kullanıcıların alana kiminle geldiğini gösteren dağılım

	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Yalnız	31	12,4
Aile (Çocuklu)	26	10,4
Aile (Çocuksuz)	15	6,0
Arkadaşlarla	177	70,5
Diğer	2	0,8
Toplam	251	100,0

Çizelge 39’da ise kullanıcıların Covid-19 öncesi alana kiminle geldiğini görmekteyiz. Tabloya bakıldığında kullanıcıların alana geldiği kitle oranlarında anlamlı bir değişiklik görülmemektedir.

Çizelge 33. Kullanıcıların Covid-19 öncesi alana kiminle geldiğini gösteren dağılım

	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Yalnız	33	13,1
Aile (Çocuklu)	24	9,6
Aile (Çocuksuz)	16	6,4
Arkadaşlarla	175	69,7
Diğer	3	1,2
Toplam	251	100,0

d. Alanın kullanım değerlendirmesi

Bu bölümde çalışma sahasında yer alan fonksiyon alanlarından memnuniyeti ölçmeye yönelik sorular yöneltmiştir. Bu başlık altında sırasıyla bu alanlardan memnuniyetlik derecesi aşağıda tablolar halinde verilmekte ve açıklanmaktadır.

Memnuniyet düzeyleri bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından da incelenmiştir. Bunun için çok değişkenli istatistik analiz metotlarından tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) kullanılmıştır. Bağımsız gruplar anket

formunun A, B ve E bölümlerinde sorgulanan demografik, sosyoekonomik, alana ulaşım türü, alanın kullanım türü ve niteliği başlıkları altında toplanabilecek bağımsız değişkenlerden oluşmaktadır.

‘Genel olarak düşündüğünüzde alandaki sahil yürüyüş yolundan ne derece memnunsunuz?’ sorusuna verilen 251 gözlemden alınan cevaplar incelendiğinde, ortalama skorun 3,96 olduğu çizelge 40’ta görülmektedir. Bu durumda kullanıcıların alandaki sahil yürüyüş yolundan genel olarak memnun oldukları anlamı çıkmaktadır. Medyan ve modun 4 (memnun) olması bu sonucun geçerliliğini güçlendirmektedir. Sahildeki yürüyüş yolundan memnuniyet bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasından anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır bu da bulunan memnuniyet düzeyinin tüm kullanıcı grupları için benzer olduğunu göstermektedir.

Çizelge 34. Kullanıcıların sahil yürüyüş yolundan memnuniyetlik durumu

Sahildeki yürüyüş yolu					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	4	1,6	3,96	4	4
Memnun değil	8	3,2			
Ne memnun ne memnun değil	44	17,5			
Memnun	126	50,2			
Çok memnun	63	25,1			
Geçerli gözlem (N)	245	97,6			
Fikri yok	6	2,4			
Toplam	251	100			

‘Genel olarak düşündüğünüzde alandaki spor alanlarından ne derece memnunsunuz?’ sorusuna verilen cevapların ortalaması 3,72’dir. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer 4 (memnun) olarak bulunmuştur. Bu durumda kullanıcıların spor alanlarından memnun oldukları sonucuna varılmaktadır. Çizelge 41’de kullanıcıların spor alanlarından memnuniyet durumu gösterilmektedir.

Çizelge 35. Kullanıcıların spor alanlarından memnuniyetlik durumu

Spor alanları					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	6	2,4	3,72	4	4
Memnun değil	17	6,8			
Ne memnun ne memnun değil	53	21,1			
Memnun	100	39,8			
Çok memnun	44	17,5			
Geçerli gözlem (N)	220	87,6			
Fikri yok	31	12,4			
Toplam	251	100			

Spor alanlarından memnuniyet düzeyi bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında, alanın ne kadar süredir kullanılmakta olduğu ve alanın hangi saat aralıklarında kullanıldığı değişkenlerine göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Çizelge 42 ve çizelge 43'te, 4,00 ortalama değer ile 20 yıldan fazla süredir araştırma sahasına gelmeyi tercih eden grup ile 6-10 yıl arasında kullanan grup arasında spor alanlarından memnuniyet düzeyinin anlamlı olarak farklı olduğu bulunmuştur.

Çizelge 36. Alanın ne kadar zamandır tercih edildiğine göre ANOVA tablosu

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Spor Alanlarından ne Derece Memnunsunuz?	Between Groups	6,526	4	1,632	1,794	,131
	Within Groups	195,560	215	,910		
	Total	202,086	219			

Çizelge 37. Kullanıcıların alana ne kadar zamandır geldiklerine göre oluşan bağımsız grup ortalamaları

	Ne kadar zamandır alana geldiği	N	Mean
Spor Alanlarından ne Derece Memnunsunuz?	2 yıldan az	43	3,56
	3-5 yıl	79	3,91
	6-10 yıl	70	3,56
	11-20 yıl	23	3,83
	20 yıldan fazla	5	4,00
	Toplam	220	3,72

Alana geliş saatleri açısından bağımsız gruplar incelendiğinde çizelge 44 ve çizelge 45'e göre 12:00-14:00 saatleri arasında alana gelmeyi tercih eden grup ile 17:00- 20:00 saatleri arasında tercih eden grubun spor alanları memnuniyet düzeyi arasında anlamlı bir farklılık çıkmıştır. 17:00- 20:00 saatleri arasında kullanılan grubun memnuniyet düzeyi diğer gruplardan daha düşüktür. Kullanıcı

gruplarının 4,12 değer ortalamasıyla spor alanlarından açıkça memnun oldukları görülmektedir. Spor alanlarını çoğunlukla öğlen 12.00-14.00 arası kullanan grubun memnuniyet düzeyinin en yüksek olması, bu saat aralığında güneş etkisinin daha yoğun olması nedeniyle alanın daha sakin oluşu ile bağdaştırılabilir. Memnuniyet düzeyi en düşük olan grubun alanı en yoğun saatlerde kullanıyor olması da aynı şekilde yorumlanabilir.

Çizelge 38. Alana geline süreye göre ANOVA tablosu

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Spor Alanlarından ne Derece Memnunsunuz?	Between Groups	9,014	4	2,253	2,509	,043
	Within Groups	193,073	215	,898		
	Total	202,086	219			

Çizelge 39. Kullanıcıların alana günün hangi saatlerinde geldiğine göre dağılımı

	Alana geliş saatleri	N	Mean
Spor Alanlarından ne Derece Memnunsunuz?	Sabah (12:00 öncesi)	23	3,78
	Öğle (12:00-14:00)	26	4,12
	Öğleden sonra (14:00-17:00)	79	3,82
	Akşamüstü (17:00-20:00)	76	3,51
	Gece (20:00 sonrası)	16	3,50
	Toplam	220	3,72

‘Genel olarak düşündüğünüzde alandaki bisiklet parkurundan ne derece memnunsunuz?’ sorusuna verilen cevapların ortalaması 3,56 olarak çizelge 46’de çıkmıştır. En çok tekrar eden değer ve ortanca değere bakıldığında değer 4 (memnun) olduğu görülmektedir. Bu durumda kullanıcıların bisiklet parkurundan memnun oldukları ancak bu memnuniyetin çok belirgin bir memnuniyet olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bisiklet parkurundan memnuniyet bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bu durum bulunan memnuniyetlik düzeyinin tüm kullanıcı grupları için yakın değerde olduğunu göstermektedir.

Çizelge 40. Kullanıcıların bisiklet parkurundan memnuniyetlik durumu

Bisiklet parkuru					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	15	6,0	3,56	4	4
Memnun değil	24	9,6			
Ne memnun ne memnun değil	57	22,7			
Memnun	82	32,7			
Çok memnun	49	19,5			
Geçerli gözlem (N)	227	90,4			
Fikri yok	24	9,6			
Toplam	251	100			

‘Genel olarak düşündüğünüzde alandaki koşu parkurundan ne derece memnunsunuz?’ sorusuna verilen cevapların ortalama değeri 3,73 olarak çizelge 47’de gösterilmiştir. Ortanca ve en çok tekrar eden değere bakıldığında değer 4 (memnun) olduğu görülmektedir. Bu bulguya dayanarak kullanıcıların koşu parkurundan memnun oldukları sonucuna ulaşılmaktadır. Koşu parkurundan memnuniyet bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasından anlamlı bir fark bulunmamıştır. Buna göre bulunan memnuniyetlik düzeyinin tüm kullanıcı grupları için benzer olduğu görülmektedir.

Çizelge 41. Kullanıcıların koşu parkurundan memnuniyetlik durumu

Koşu parkuru					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	6	2,4	3,73	4	4
Memnun değil	18	7,2			
Ne memnun ne memnun değil	55	21,9			
Memnun	84	33,5			
Çok memnun	52	20,7			
Geçerli gözlem (N)	215	85,7			
Fikri yok	36	14,3			
Toplam	251	100			

‘Genel olarak düşündüğünüzde alandaki çocuk oyun alanlarından ne derece memnunsunuz?’ sorusuna verilen cevapların ortalama değeri 3,56 olarak çizelge 48’de gösterilmiştir. En çok tekrar eden değer 4 ve ortanca değeri 4 (memnun) olduğu görülmektedir. Bu durumda kullanıcıların genel olarak çocuk oyun alanlarından memnun olduğu ancak bunun çok güçlü bir memnuniyet düzeyinde olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu bulgu çocuk oyun alanlarının, diğer fonksiyon alanları ile mekansal ilişkisi, mekanın kendi fiziksel özellikleri ve mekan içi ve

çevresindeki kent mobilyaları bağlamında ayrıca incelenmesi gerektiğini göstermektedir. Çocuk oyun alanlarından memnuniyet bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Geçerli gözlem sayısının az olmasının sebebi çocuksuz ailelerin ve genç yaş grubundaki katılımcıların önemli bir bölümünün bu alan hakkında fikir beyan etmedikleridir. Bu durum oldukça doğaldır.

Çizelge 42. Kullanıcıların çocuk oyun alanlarından memnuniyetlik durumu

Çocuk oyun alanları		Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil		8	3,2	3,56	4	4
Memnun değil		14	5,6			
Ne memnun ne memnun değil		58	23,1			
Memnun		68	27,1			
Çok memnun		31	12,4			
Geçerli gözlem (N)		179	71,3			
Fikri yok		72	28,7			
Toplam		251	100			

Katılımcılara, ‘Genel olarak düşündüğünüzde alandaki oturma alanlarından ne derece memnunsunuz?’ sorusu yöneltilmiştir. Oturma alanlarından kastedilen tüm bankların bulunduğu alanlardır. Soruya verilen cevapların ortalama değeri 3,86 olarak çizelge 49’da görülmektedir. En çok tekrar eden değer ve ortanca değerin 4 (memnun) olduğu görülmektedir. Bulguya göre kullanıcıların oturma alanlarından memnun olduğu yargısına ulaşılmıştır. Oturma alanlarından memnuniyet bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır bu da bulunan memnuniyetlik düzeyinin tüm kullanıcı grupları için benzer olduğunu göstermektedir.

Çizelge 43. Kullanıcıların oturma alanlarından memnuniyetlik durumu

Oturma alanları		Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil		7	2,8	3,86	4	4
Memnun değil		12	4,8			
Ne memnun ne memnun değil		49	19,5			
Memnun		106	42,2			
Çok memnun		61	24,3			
Geçerli gözlem (N)		235	93,6			
Fikri yok		16	6,4			
Toplam		251	100			

‘Genel olarak düşündüğünüzde alandaki yeşil alanlarından ne derece memnunsunuz?’ sorusuna verilen cevapların ortalama değeri 4,24 olarak çizelge 50’de çıkmıştır. Tüm kullanım alanları içerisinde memnuniyet düzeyi en yüksek olan alan yeşil alanlardır. Yeşil alanlarda bireylerin oturma, yeme-içme ile sosyalleşmek için genellikle arkadaş gruplarıyla yerde veya taşınabilir masa sandalyelerde oturarak vakit geçirdikleri toprak üstü çimlendirilmiş peyzaj yüzeyleridir. En çok tekrar eden değerin ve ortanca değerin 4 (memnun) olduğu görülmektedir. Buna göre kullanıcıların yeşil alanlardan memnun olduğu açıkça belli olmaktadır. Gruplar arasında da anlamlı fark olmaması bu memnuniyet düzeyinin tüm kullanıcılar için benzer olduğunu desteklemektedir. Katılımcıların tamamına yakını bu kullanım alanı türü için fikir beyan etmiş ve en yüksek memnuniyet düzeyi de burada görülmüştür. Dolayısıyla çalışmanın yapıldığı alanın kullanıcılar tarafından tercih edilmesinde en başta gelen etken yeşil alan varlığı olduğu söylenebilir.

Çizelge 44. Kullanıcıların yeşil alanlardan memnuniyetlik durumu

Yeşil alanlar	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	1	0,4	4,24	4	4
Memnun değil	1	0,4			
Ne memnun ne memnun değil	25	10,0			
Memnun	130	51,8			
Çok memnun	88	35,1			
Geçerli gözlem (N)	245	97,6			
Fikri yok	6	2,4			
Toplam	251	100			

Yeme-içme alanlarından duyulan memnuniyet de sahadaki kullanım alanları arasında memnuniyet düzeyi en yüksek olan alanlardan biridir. ‘Genel olarak düşündüğünüzde alandaki yeme-içme alanlarından ne derece memnunsunuz?’ sorusuna verilen cevapların ortalama değeri 3,86 olarak çizelge 51’de gösterilmiştir. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer 4 (memnun) olarak çıkmıştır. Kullanıcılar yeme-içme yerlerinden memnun olduklarını belirtmişlerdir. Gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Yeme-içme alanlarından memnuniyet bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından incelendiğinde gruplar arasından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Çizelge 45. Kullanıcıların yeme-içme alanlarından memnuniyetlik durumu

Yeme-içme alanları					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	8	3,2	3,86	4	4
Memnun değil	13	5,2			
Ne memnun ne memnun değil	43	17,1			
Memnun	105	41,8			
Çok memnun	61	24,3			
Geçerli gözlem (N)	230	91,6			
Fikri yok	21	8,4			
Toplam	251	100			

Manzara seyir alanına duyulan memnuniyet düzeyi yeşil alanlara duyulan memnuniyet düzeyinin hemen ardından ikinci sırada gelmektedir. ‘Genel olarak düşündüğünüzde alandaki manzara seyir alanından ne derece memnunsunuz?’ sorusuna verilen cevapların ortalama değeri 4,04 olarak çıkmıştır. En çok tekrar eden değer ve ortanca değerin 4 (memnun) olduğu görülmektedir. Manzara ve seyir alanı, bireylerin tıpkı yeşil alanlarda olduğu gibi serbestçe oturup yeme-içme faaliyetlerini gerçekleştirdikleri bir niteliğe sahiptir. Kullanıcılar açıkça manzara seyir alanından memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bulgular çizelge 52’de verilmiştir. Manzara seyir alanlarından memnuniyet bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından bakıldığında gruplar arasından anlamlı bir fark çıkmamıştır. Bu da genel memnuniyet düzeyinin tüm kullanıcı grupları için benzer olduğunu göstermektedir. Manzara seyir alanı, yeşil alanda olduğu gibi yapı içermeyen ve geniş bir açık alana (denize) hakim bir panorama sunmaktadır.

Çizelge 46. Kullanıcıların manzara seyir alanından memnuniyetlik durumu

Manzara seyir alanı					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	3	1,2	4,04	4	4
Memnun değil	11	4,4			
Ne memnun ne memnun değil	41	16,3			
Memnun	110	43,8			
Çok memnun	82	32,7			
Geçerli gözlem (N)	247	98,4			
Fikri yok	4	1,6			
Toplam	251	100			

‘Genel olarak düşündüğünüzde alandaki tuvaletlerden ne derece memnunsunuz?’ sorusuna verilen cevapların ortalama değeri 3,04 olarak çizelge 53’te gösterilmiştir. En çok tekrar eden değer ve ortanca değerin 3 (ne memnun

ne memnun değil) olduğu görülmektedir. Kullanıcıların alandaki tuvalet alanından belirgin bir düzeyde memnuniyetlerinin ya da memnuniyetsizliklerinin bulunmadığı görülmektedir. Araştırma sahasındaki fonksiyonel alanlar arasındaki memnuniyet düzeyi en düşük olan yer olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 47. Kullanıcıların tuvaletlerden memnuniyetlik durumu

Tuvaletler					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	27	10,8	3,04	3	3
Memnun değil	51	20,3			
Ne memnun ne memnun değil	57	22,7			
Memnun	49	19,5			
Çok memnun	32	12,7			
Geçerli gözlem (N)	217	86,5			
Fikri yok	34	13,5			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde, çizelge 54 ve çizelge 55'te 3,20 ortalama değer ile kadın kullanıcılar çalışma sahasındaki tuvalet alanının varlığından erkek kullanıcılara göre daha memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bu durum toplumsal gerçekler göz önünde bulundurulduğunda gerçekçi bir durumdur. Ancak memnuniyet düzeyinin genel olarak düşük olmasının ardında yatan nedenlerin (konum, kapasite yeterliği, hijyen, vb.) incelenmesi gereği açıktır.

Çizelge 48. Cinsiyete göre ANOVA tablosu

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Tuvaletlerden ne Derece Memnunsunuz?	Between Groups	8,784	2	4,392	2,861	,059
	Within Groups	326,920	213	1,535		
	Total	335,704	215			

Çizelge 49. Kullanıcıların cinsiyete göre dağılımı

	Cinsiyet	N	Mean
Tuvaletlerden ne Derece Memnunsunuz?	Kadın	122	3,20
	Erkek	84	2,79
	Belirtmek istemiyorum	10	3,10
	Toplam	216	3,04

e. Donatı ve diğer elemanların tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi

Aşağıdaki tablolar, alandaki donatı ve diğer elemanların tasarım ve nitelik uygunluğunu yaşlı, engelli ve çocuklar da düşünülerek yanıtlanan anket sorular ile oluşturulmuştur.

‘Kullanıcıların alandaki oyun elemanlarının tasarım ve nitelik uygunluğunun değerlendirilmesi’ için verdikleri cevapların ortalama değerinin 3,26 olduğu çizelge 56’da görülmektedir. Ortanca değer 3 (ne memnun ne memnun değil) ve en çok tekrar edilen değer 4 (memnun) şeklinde görülmektedir. Buna göre memnuniyet düzeyi yüksek olan sayıca büyük bir kullanıcı kitlesi olmakla birlikte, çoğunluğun daha düşük memnuniyet düzeylerine yayıldığı görülmektedir. Oyun alanlarına duyulan memnuniyet düzeyi görece zayıf bulunmuşken, oyun elemanlarından duyulan memnuniyetin daha da düşük olması, çalışmanın yapıldığı Caddebostan Sahilinde üzerinde durulması gereken bir fonksiyon alanını işaret etmektedir. Oyun elemanlarının tasarım ve niteliğinden memnuniyet bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından incelendiğinde gruplar arasından anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu durum genel memnuniyet düzeyindeki dağılımın tüm kullanıcı grupları için geçerli olduğunu ortaya koymaktadır.

Çizelge 50. Kullanıcıların alandaki oyun elemanlarını tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi

Oyun elemanları	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	17	6,8	3,26	3	4
Memnun değil	26	10,4			
Ne memnun ne memnun değil	48	19,1			
Memnun	54	21,5			
Çok memnun	25	10,0			
Geçerli gözlem (N)	170	67,7			
Fikri yok	81	32,3			
Toplam	251	100			

‘Kullanıcıların alandaki oturma elemanlarının tasarım ve nitelik uygunluğunun değerlendirilmesi’ için verdikleri cevapların ortalama değerinin 3,44 olduğu çizelge 57’de görülmektedir. Ortanca değer 4 (memnun) ve en çok tekrar edilen değer de 4 (memnun) şeklinde görülmektedir. Bu bulguya göre en çok

tekrar eden değere bakıldığında kullanıcıların oturma elemanlarından memnun olduğu görülüyor. Ancak bu memnuniyetin görece zayıf olduğu görülmektedir.

Çizelge 51. Kullanıcıların alandaki oturma elemanlarını tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi

Oturma elemanları	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	12	4,8	3,44	4	4
Memnun değil	41	16,3			
Ne memnun ne memnun değil	43	17,1			
Memnun	90	35,9			
Çok memnun	36	14,3			
Geçerli gözlem (N)	222	88,4			
Fikri yok	29	11,6			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar incelendiğinde, oturma elemanları tasarım ve nitelik değerlendirilmesi alanda geçirilen süre değişkeni açısından alanda 0-30 dk grup kullanıcıları ve 90-120 dk grup kullanıcıları arasında anlamlı fark olduğu çizelge 58 ve çizelge 59’da görülmektedir. Kısa süre alanda bulunanların oturma elemanlarını da kısa süreli kullandıkları düşünülerek konforlu olduğu ve memnun oldukları görülmektedir. Oturma elemanlarının daha uzun süreli kullanımda konforlu olmadığı düşünülmektedir.

Çizelge 52. Alanda geçirilen süreye göre ANOVA tablosu

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Oturma elemanlarının tasarım ve nitelik değerlendirmesi	Between Groups	6,570	4	1,642	1,300	,271
	Within Groups	274,048	217	1,263		
	Total	280,617	221			

Çizelge 53. Alanda geçirilen süreye göre bağımsız grup ortalamaları

	Alanda geçirilen süre	N	Mean
Oturma elemanlarının tasarım ve nitelik değerlendirmesi	0-30 dk	5	4,00
	30-60 dk	23	3,48
	60-90 dk	54	3,59
	90-120 dk	70	3,21
	120+ dk	70	3,49
	Toplam	222	3,44

‘Kullanıcıların alandaki aydınlatma elemanlarının tasarım ve nitelik uygunluğunun değerlendirilmesi’ için verdikleri cevapların ortalama değerini 3,69

olduğu çizelge 60'ta görülmektedir. Ortanca değer 4 (memnun) ve en çok tekrar edilen değer de 4 (memnun) şeklinde görülmektedir. Bu durumda en çok tekrar eden değere bakıldığında kullanıcıların aydınlatma elemanlarının tasarım ve niteliğinden memnun olduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge 54. Kullanıcıların alandaki aydınlatma elemanlarının tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi

Aydınlatma elemanları					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	7	2,8	3,69	4	4
Memnun değil	22	8,8			
Ne memnun ne memnun değil	34	13,5			
Memnun	102	40,6			
Çok memnun	37	14,7			
Geçerli gözlem (N)	202	80,5			
Fikri yok	49	19,5			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar açısından incelendiğinde, aydınlatma elemanlarının tasarım ve nitelik değerlendirmesine bakıldığında alana haftada en az bir kez gelen ve birkaç ayda bir gelen kullanıcılar arasında anlamlı bir farklılık olduğu çizelge 61 ve çizelge 62'de görülmüştür. Alana haftada en az bir kez gelen kullanıcıların, alana birkaç ayda bir gelen kullanıcılara göre aydınlatma elemanların tasarım ve niteliğinden daha memnun olduğu tespit edilmiştir. Alana haftada en az bir kez gelen kullanıcıların alandaki aydınlatmadan memnun oldukları için daha sık alana gelmeyi tercih ettikleri söylenebilir. Aydınlatma elemanlarının yetersiz olup olmadığına ilişkin alan genelinde teknik bir çalışma yapılması gerekliliği bu bulgudan hareketle varılacak bir sonuçtur.

Çizelge 55. Alanda geliş sıklığına göre ANOVA tablosu

l		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Aydınlatma elemanlarının tasarım ve nitelik değerlendirmesi	Between Groups	8,050	3	2,683	2,726	,045
	Within Groups	194,921	198	,984		
	Total	202,970	201			

Çizelge 56. Alana geliş sıklığına göre bağımsız grup ortalamaları

	Alana geliş sıklığı	N	Mean
Aydınlatma	Her gün	11	3,91
elemanlarının	Haftada en az bir kez	60	3,90
ve	Ayda en az bir kez	79	3,71
değerlendirmesi	Birkaç ayda bir	52	3,38
	Toplam	202	3,69

‘Kullanıcıların alandaki kıyı yürüyüş yolunun (manzara seyir alanı) tasarım ve nitelik uygunluğunun değerlendirilmesi’ için verdikleri cevapların ortalama değer 3,79 olduğu çizelge 63’te görülmektedir. Ortanca değer 4 (memnun) ve en çok tekrar edilen değer de 4 (memnun) şeklinde görülmektedir. Bu durumda en çok tekrar eden değere bakıldığında kullanıcıların kıyı yürüyüş yolunun (manzara seyir alanı) tasarım ve niteliğinden memnun olduğu görülmektedir. Kıyı yürüyüş yolunun (manzara seyir alanı) tasarım ve niteliğinden memnuniyet bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır bu da bulunan memnuniyetlik düzeyinin tüm kullanıcı grupları için benzer olduğunu göstermektedir.

Çizelge 57. Kullanıcıların alandaki kıyı yürüyüş yolunun (manzara seyir alanı) tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi

Kıyı yürüyüş yolu (manzara seyir alanı)					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	5	2,0	3,79	4	4
Memnun değil	25	10,0			
Ne memnun ne memnun değil	36	14,3			
Memnun	101	40,2			
Çok memnun	54	21,5			
Geçerli gözlem (N)	221	88,0			
Fikri yok	30	12,0			
Toplam	251	100			

Kullanıcıların alandaki yürüyüş yolunun tasarım ve nitelik uygunluğu hakkındaki düşünceleri incelendiğinde çizelge 64’te ortalama değer 3,69 olduğu görülmektedir. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer 4 (memnun) olduğu yargısına göre kullanıcılar genel olarak alandaki yürüyüş yolu tasarım ve niteliğinden memnundur. Yürüyüş yolunun tasarım ve niteliğinden memnuniyet bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından bakıldığında gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Çizelge 58. Kullanıcıların alandaki yürüyüş yolunun tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi

Yürüyüş yolu					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	3	1,2	3,69	4	4
Memnun değil	28	11,2			
Ne memnun ne memnun değil	51	20,3			
Memnun	91	36,3			
Çok memnun	48	19,1			
Geçerli gözlem (N)	221	88,0			
Fikri yok	30	12,0			
Toplam	251	100			

Kullanıcıların alandaki yeşil alanlar ve peyzajın tasarım ve nitelik uygunluğu hakkındaki düşünceleri incelendiğinde çizelge 65'teki ortalama değer 3,88 olduğu görülmektedir. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer 4 (memnun) olduğu bulgusuna göre kullanıcıların genel olarak alandaki yürüyüş yolu tasarım ve niteliğinden memnun olduğu kanısına varılmaktadır. Alan kullanım değerlendirmesinde olduğu gibi tasarım ve nitelik değerlendirmesinde de 'yeşil alan ve peyzaj' en yüksek gözlem sayısına ve skora sahiptir. Bu da alan kullanımı hakkındaki bulguları destekler niteliktedir.

Çizelge 59. Kullanıcıların yeşil alan ve peyzaj tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi

Yeşil alan ve peyzaj					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	3	1,2	3,88	4	4
Memnun değil	25	10,0			
Ne memnun ne memnun değil	39	15,5			
Memnun	102	40,6			
Çok memnun	69	27,5			
Geçerli gözlem (N)	238	94,8			
Fikri yok	13	5,2			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar incelendiğinde, alana geliş sıklığı değişkeni açısından gruplar arasında farklılık olduğu çizelge 66 ve çizelge 67'de görülmektedir. Alana her gün ve haftada en az bir kez gelen kişilerin, alana ayda en az bir kez ve birkaç ayda bir gelen kişilere göre alandan daha memnun oldukları görülmektedir.

Çizelge 60. Alana geliş sıklığına göre ANOVA tablosu

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Yeşil alanlar ve peyzajın tasarım ve nitelik değerlendirmesi	Between Groups	7,678	3	2,559	2,676	,048
	Within Groups	223,788	234	,956		
	Total	231,466	237			

Çizelge 61. Alana geliş sıklığına göre bağımsız grup ortalamaları

	Alana geliş sıklığı	N	Mean
Oturma elemanlarının tasarım ve nitelik değerlendirmesi	Her gün	17	4,06
	Haftada en az bir kez	72	4,07
	Ayda en az bir kez	84	3,88
	Birkaç ayda bir	65	3,62
	Toplam	238	3,88

Çizelge 68'e bakıldığında çöp kutularının tasarım ve nitelik değerlendirmesine bakıldığında, kullanıcıların 3,48 ortalama değer ile ve 4 (memnun) değerli mod ile alandaki çöp kutularının tasarım ve niteliklerinden çok güçlü olmamakla birlikte memnun olduğu söylenebilir. Çöp kutularının tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasından anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Çizelge 62. Kullanıcıların alandaki çöp kutularının tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi

Çöp kutuları					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	10	4,0	3,48	4	4
Memnun değil	32	12,7			
Ne memnun ne memnun değil	59	23,5			
Memnun	85	33,9			
Çok memnun	37	14,7			
Geçerli gözlem (N)	223	88,8			
Fikri yok	28	11,2			
Toplam	251	100			

Tuvaletlerin tasarım ve nitelik değerlendirmesi incelendiğinde ortalamanın 3,16 değerinde olduğu çizelge 69'da görülmektedir. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer 3 olmuştur. Buna göre kullanıcılar alandaki tuvaletlerin tasarım ve nitelikleri hakkında ne memnun ne memnun değil şeklinde değerlendirme yapmıştır. Tuvaletlerin tasarım ve niteliğinden memnuniyet bağımsız gruplar

arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasından anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Çizelge 63. Kullanıcıların alandaki tuvaletleri tasarım ve nitelik açısından değerlendirmesi

Tuvaletler					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç memnun değil	18	7,2	3,16	3	3
Memnun değil	38	15,1			
Ne memnun ne memnun değil	62	24,7			
Memnun	50	19,9			
Çok memnun	28	11,2			
Geçerli gözlem (N)	196	78,1			
Fikri yok	55	21,9			
Toplam	251	100			

‘Alana yaya ulaşımı oldukça rahattır’ ifadesine yapılan değerlendirmelere bakıldığında Çizelge 70’te ortalama değer 3,62 olduğu, en çok tekrar eden değerin ve ortanca değerin 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir. Buna göre kullanıcıların alana yaya ulaşımını oldukça rahat bulduğunu söyleyebiliriz. Alana yaya ulaşımı oldukça rahattır görüşüne katılım bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasından anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Çizelge 64. Alana yaya ulaşımının oldukça rahat olduğunun değerlendirme tablosu

Alana yaya ulaşımı oldukça rahattır					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	17	6,8	3,62	4	4
Katılmıyorum	28	11,2			
Kararsızım	46	18,3			
Katılıyorum	91	36,3			
Kesinlikle katılıyorum	60	23,9			
Geçerli gözlem (N)	242	96,4			
Fikri yok	9	3,6			
Toplam	251	100			

Kullanıcıların alana bisiklet vb. ile ulaşım oldukça rahattır kriterine vermiş oldukları çizelge 71’deki değerlendirmeler incelendiğinde, ortalama değerlendirmeleri 3,67 olarak görülmüştür. En çok tekrar ve ortanca değerin 4 (katılıyorum) olduğu yargısına göre kullanıcılar alana bisiklet vb. ulaşımın oldukça rahat görüşüne katıldıkları söylenebilir.

Çizelge 65. Kullanıcıların alana bisiklet vb. ile ulaşımı oldukça rahattır görüşüne değerlendirmeleri

Alana bisiklet vb. ile ulaşım oldukça rahattır					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	12	4,8	3,67	4	4
Katılmıyorum	24	9,6			
Kararsızım	45	17,9			
Katılıyorum	97	38,6			
Kesinlikle katılıyorum	52	20,7			
Geçerli gözlem (N)	230	91,6			
Fikri yok	21	8,4			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar alana nasıl ulaştığı değişkeni açısından incelendiğinde, çizelge 72 ve çizelge 73'te bisiklet vb. ile ulaşım sağlayan kullanıcılar ile toplu taşıma ile ulaşım sağlayan kullanıcılar arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Bisiklet vb. ile ulaşım sağlayan kullanıcılar alana ulaşımın rahat olduğu fikrine katılırken, toplu taşıma ile ulaşım sağlayan kullanıcılar bisiklet vb. ulaşım araçlarıyla ulaşımın rahat olduğu görüşünü kararsız değerlendirmişlerdir.

Çizelge 66. Alana nasıl ulaşım sağlandığına göre ANOVA tablosu

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Alana bisiklet vb. ulaşım oldukça rahattır.	Between Groups	12,932	4	3,233	2,773	,028
	Within Groups	262,290	225	1,166		
	Total	275,222	229			

Çizelge 67. Kullanıcıların alana nasıl ulaştıklarına göre dağılım

	Alana nasıl ulaşıyorsunuz?	Mean	N
Alana bisiklet vb. ile ulaşım oldukça rahattır.	Özel araç	3,74	97
	Toplu taşıma	3,43	87
	Bisiklet	4,14	14
	Yürüyerek	3,72	25
	Diğer	4,43	7
	Toplam	3,67	230

Kullanıcıların alana toplu taşımayla ulaşım oldukça rahattır kriterine vermiş oldukları çizelge 74'teki değerlendirmeler incelendiğinde verilen ortalama cevabın 3,74 olduğu görülmektedir. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer 4 (katılıyorum) olduğu yargısına göre kullanıcılar alana toplu taşımayla ulaşımının oldukça rahat olduğu görüşüne katıldıkları söylenebilir.

Çizelge 68. Kullanıcıların alana toplu taşımayla ulaşım oldukça rahattır görüşüne değerlendirmeleri

Alana toplu taşıma ile ulaşım oldukça rahattır					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	12	4,8	3,74	4	4
Katılmıyorum	18	7,2			
Kararsızım	49	19,5			
Katılıyorum	94	37,5			
Kesinlikle katılıyorum	61	24,3			
Geçerli gözlem (N)	234	93,2			
Fikri yok	17	6,8			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar alana yoğunlukla günün hangi saatlerinde gelmeyi tercih ettikleri incelendiğinde, çizelge 75 ve çizelge 76’da öğle (12:00-14:00) ile akşam (20:00 sonrası) saatlerinde gelmeyi tercih eden kullanıcılar arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Öğle saatlerinde gelen kullanıcılar alana toplu taşıma ile ulaşımın rahat olduğu görüşüne katılırlarken, akşam saatlerinde gelen kullanıcılar bu durumu kararsız değerlendirmişlerdir. Bu değerlendirmelerin İstanbul trafiği ve saat dilimine göre toplu taşıma kullanan birey sayısının etkisi olduğu düşünülmektedir. Öğle saatlerinde toplu taşıma kullanımı ve İstanbul trafiği, akşam saatlerine göre daha az olduğundan öğle saati kullanıcıları bu değerlendirmeye katılıyorum değerlendirmesini yapmışlardır.

Çizelge 69. Alana kullanıcıların yoğunlukla günün hangi saatte gelmeyi tercih ettiklerine göre ANOVA tablosu

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Alana toplu taşıma ile ulaşım oldukça rahattır.	Between Groups	10,079	4	2,520	2,181	,072
	Within Groups	264,537	229	1,155		
	Total	274,615	233			

Çizelge 70. Alana kullanıcıların yoğunlukla günün hangi saatte gelmeyi tercih ettiklerine göre dağılım

	Çoğunlukla günün hangi saatlerinde gelmeyi tercih ediyorsunuz?	Mean	N
Alana toplu taşımayla ulaşım oldukça rahattır.	Sabah (12:00 öncesi)	3,58	24
	Öğle (12:00-14:00)	4,03	30
	Öğleden sonra (14:00-17:00)	3,76	78
	Akşamüstü (17:00-20:00)	3,80	85
	Gece (20:00 sonrası)	3,12	17
	Toplam	3,74	230

Kullanıcıların alana özel araçla ulaşım oldukça rahattır kriterine vermiş oldukları çizelge 77'deki değerlendirmeler incelendiğinde verilen ortalama cevabın 3,98 olduğu görülmektedir. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer 4 (katılıyorum) olduğu yargısına göre kullanıcılar alana toplu taşımayla ulaşımının oldukça rahat olduğu görüşüne katıldıkları görülmektedir. 'Alana özel araçla ulaşım oldukça rahattır' görüşüne katılım bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından değerlendirildiğinde gruplar arasından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Bu durum görüşe katılım düzeyinin tüm kullanıcı grupları için benzer olduğunu göstermektedir.

Çizelge 71. Kullanıcıların alana özel araçla ulaşım oldukça rahattır görüşüne değerlendirmeleri

Alana özel araçla ulaşım oldukça rahattır					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	7	2,8	3,98	4	4
Katılmıyorum	14	5,6			
Kararsızım	34	13,5			
Katılıyorum	97	38,6			
Kesinlikle katılıyorum	78	31,1			
Geçerli gözlem (N)	230	91,6			
Fikri yok	21	8,4			
Toplam	251	100			

Kullanıcıların alanda kendimi genel olarak güvende hissediyorum kriterine vermiş oldukları çizelge 78'deki değerlendirmeler incelendiğinde verilen ortalama cevabın 3,72 olduğu görülmektedir. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer 4 (katılıyorum) olduğu yargısına göre kullanıcılar alana toplu taşımayla ulaşımının oldukça rahat olduğu görüşüne katıldıkları görülmektedir.

Çizelge 72. Kullanıcıların alanda kendimi genel olarak güvende hissediyorum kriterine değerlendirmeleri

Alanda kendimi genel olarak güvende hissediyorum					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	12	4,8	3,72	4	4
Katılmıyorum	13	5,2			
Kararsızım	62	24,7			
Katılıyorum	94	37,5			
Kesinlikle katılıyorum	58	23,1			
Geçerli gözlem (N)	239	95,2			
Fikri yok	12	4,8			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar incelendiğinde, alana geliş sıklığı açısından farklılık olduğu çizelge 79 ve çizelge 80’de görülmektedir. Yapılan ANOVA testi sonucunda alana haftada en az bir kez gelen kullanıcılar ile alana birkaç ayda bir gelen kullanıcılar arasında anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir. Alana birkaç ayda bir gelen kullanıcılar alanın genel olarak güvenliği konusuna katılırlarken, haftada en az bir kez gelen kullanıcılar ise güvenlik konusunda kararsız kalmışlardır. Bunun sebebinin alana gerçekleşen daha sık ziyaret ile yaşanabilecek bir takım sıkıntılı olaylar ile karşılaşma ihtimalinin artması olabilir.

Çizelge 73. Alana kullanıcıların ne sıklıkta geldiklerine göre ANOVA tablosu

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Alanda kendimi genel olarak güvende hissediyorum.	kendimi olarak	Between Groups	10,493	3	3,498	3,271	,022
			251,281	235	1,069		
		Within Groups	261,774	238			
		Total					

Çizelge 74. Alana kullanıcıların ne sıklıkta geldiklerine göre dağılım

	Alana ne sıklıkla geliyorsunuz?	Mean	N
Alanda kendimi genel olarak güvende hissediyorum.	Her gün	3,75	16
	Haftada en az bir kez	3,49	74
	Ayda en az bir kez	3,69	83
	Birkaç ayda bir	4,03	66
	Toplam	3,72	239

Kullanıcıların alanı çocuklar için genel olarak güvenli buluyorum kriterine vermiş oldukları çizelge 81’deki değerlendirmeler incelendiğinde, ortalama değerlendirmeleri 3,67 olarak görülmüştür. En çok tekrar ve ortanca değerin 4 (katılıyorum) olduğu yargısına göre kullanıcılar alanı çocuklar için genel olarak güvenli buluyorum görüşüne katıldıkları söylenebilir. ‘Alanı çocuklar için genel olarak güvenli buluyorum’ görüşüne katılım bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasından anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Çizelge 75. Kullanıcıların alan çocuklar için genel olarak güvenli buluyorum görüşüne değerlendirmeleri

Alanı çocuklar için genel olarak güvenli buluyorum					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	10	4,0	3,67	4	4
Katılmıyorum	23	9,2			
Kararsızım	50	19,9			
Katılıyorum	92	36,7			
Kesinlikle katılıyorum	52	20,7			
Geçerli gözlem (N)	227	90,4			
Fikri yok	24	9,6			
Toplam	251	100			

Kullanıcıların alanı covid-19 açısından genel olarak güvenli buluyorum kriterine vermiş oldukları çizelge 82'deki değerlendirmeler incelendiğinde, ortalama değerlendirmeleri 3,38 olarak görülmüştür. En çok tekrar eden değer 4 (katılıyorum), ortanca değer ise 3 (kararsızım) olduğu görülmektedir. Bu değerlendirmeler doğrultusunda, kullanıcıların alanı covid-19 açısından genel olarak güvenli buluyorum kriterine kararsız oldukları yorumu çıkartılmaktadır. Bu çıkarımın sebebi, alanın yoğun olduğu saatlerde sosyal mesafe sınırının ihlal edilmesi olabilir.

Çizelge 76. Kullanıcıların covid-19 açısından genel olarak güvenli buluyorum görüşüne değerlendirmeleri

Covid-19 açısından alanı genel olarak güvenli buluyorum					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	13	5,2	3,38	3	4
Katılmıyorum	40	15,9			
Kararsızım	70	27,9			
Katılıyorum	82	32,7			
Kesinlikle katılıyorum	38	15,1			
Geçerli gözlem (N)	243	96,8			
Fikri yok	8	3,2			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde, çizelge 83 ve çizelge 84'te kadınlar ve erkekler arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Erkekler alanın covid-19 açısından güvenilirliği kriterine kararsız cevabı vermişlerken, kadınlar da kararsız cevabı vermiş olup, erkeklere kıyasla daha güvenilir olduğunu düşünen kadın bireyler mevcuttur.

Çizelge 77. Cinsiyete göre ANOVA tablosu

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Covid-19 açısından alanı genel olarak güvenli buluyorum.	Between Groups	13,342	2	6,671	5,763	,004
	Within Groups	277,827	240	1,158		
	Total	291,169	242			

Çizelge 78. Kullanıcıların cinsiyetine göre dağılım

	Cinsiyetiniz?	Mean	N
Covid-19 açısından alanı genel olarak güvenli buluyorum.	Kadın	3,59	134
	Erkek	3,11	98
	Belirtmek istemiyorum	3,18	11
	Toplam	3,38	243

Kullanıcıların alanda bulunan oturma elemanlarının sayısının yeterliliğine vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde çizelge 85'teki değerlendirmeler incelendiğinde, ortalama değerinin 3,07 olduğu görülmüştür. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer 3 (kararsızım) olduğu görülmektedir. Bu değerlendirmeler doğrultusunda, alanda bulunan oturma elemanlarının sayısının genel olarak yeterli bulunmadığı yorumuna ulaşılmaktadır. Bu sonuca göre envanter çalışması yapılarak oturma elemanlarının sayıca artırılması düşünülebilir.

Çizelge 79. Kullanıcıların alanda oturma elemanları sayısı yeterlidir görüşüne değerlendirmeleri

Alanda bulunan oturma elemanlarının sayısı yeterlidir					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	23	9,2	3,07	3	3
Katılmıyorum	53	21,1			
Kararsızım	72	28,7			
Katılıyorum	62	24,7			
Kesinlikle katılıyorum	27	10,8			
Geçerli gözlem (N)	237	94,4			
Fikri yok	14	5,6			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar İstanbul'da yaşama yılı değişkeni açısından incelendiğinde, çizelge 86 ve çizelge 87'de 0-5 yıl yaşayan kullanıcılar ile 21 yıl ve üzeri yaşayan kullanıcılar arasında anlamlı farklılık görülmüştür. 0-5 yıl arası İstanbul'da yaşayan kullanıcılar banklar ve oturma alanlarının sayısı yeterlidir görüşüne katılıyorum fikri beyan etmişlerken, 21 yıl ve üzeri İstanbul'da yaşayan

kullanıcılar bu kritere katılmıyorum fikri beyan etmişlerdir. Genel ortalamaya da bakıldığında, alanda bulunan banklar ve oturma alanlarının sayısının yetersiz olduğu yorumu yapılabilir.

Çizelge 80. Kullanıcıların İstanbul’da yaşadıkları yıla göre ANOVA tablosu

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Alanda bulunan bankların ve oturma alanlarının sayısı yeterlidir.	Between		20,011	4	5,003	3,951	,004
	Groups		293,770	232	1,266		
	Within		313,781	236			
	Groups						
		Total					

Çizelge 81. Kullanıcıların İstanbul’da yaşadıkları yıla göre dağılım

	Kaç yıldır İstanbul’da yaşıyorsunuz?	Mean	N
Alanda bulunan bankların ve oturma alanlarının sayısı yeterlidir.	0-5 yıl	3,61	46
	6-10	3,14	37
	11-15	3,00	37
	16-20	3,03	34
	21-25 ve üzeri	2,80	83
	Toplam	3,07	237

Kullanıcıların alanı alandaki çöp kutularının sayısı yeterlidir kriterine vermiş oldukları çizelge 88’deki değerlendirmeler incelendiğinde, ortalama değerlendirmeleri 3,19 olarak görülmüştür. En çok tekrar eden değerin 3 (kararsızım), ortanca değerin ise 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir. Bu değerlendirmeler doğrultusunda, ortalamaya bakıldığında kullanıcıların kararsız olduğu görünmektedir, fakat mod değerinin yani en çok tekrar eden değerin 4 (katılıyorum) olması, bu görüşe katıldıklarını belirtmektedir. Kararsız, katılmıyorum ve hiç katılmıyorum görüşünü beyan edenlerin sayısına bakıldığında ise alan envanterinin oturma elemanları için olduğu gibi gözden geçirilip düzenleme yapılmalıdır.

Çizelge 82. Kullanıcıların alandaki çöp kutusu sayısı yeterlidir görüşüne değerlendirmeleri

Alandaki çöp kutularının sayısı yeterlidir					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	21	8,4	3,19	3	4
Katılmıyorum	50	19,9			
Kararsızım	59	23,5			
Katılıyorum	78	31,1			
Kesinlikle katılıyorum	29	11,6			
Geçerli gözlem (N)	237	94,4			
Fikri yok	14	5,6			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar İstanbul'da yaşama yılı değişkeni açısından incelendiğinde, çizelge 89 ve çizelge 90'da alana her gün gelen kullanıcılar ile birkaç ayda bir gelen kullanıcılar arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Alana her gün gelen kullanıcılar alandaki çöp kutularının sayısını yeterli bulurken, alana birkaç ayda bir gelen kullanıcılar bu kritere kararsız cevap vermişlerdir. Çizelge 112'de görülecek olan alanın temizliğinden duyulan memnuniyet genel olarak yüksek olmakla birlikte memnun olmayan grup içindeki ağırlığın alana birkaç ayda bir gelen kullanıcılar olabileceği, dolayısıyla temizlik ve kent mobilyalarından biri olan çöp kutuları arasındaki ilişki nedeniyle alana daha nadir geldiği söylenebilir.

Çizelge 83. Kullanıcıların alana gelme sıklığına göre ANOVA tablosu

			Sum Squares	of df	Mean Square	F	Sig.
Alandaki çöp kutularının sayısı yeterlidir.	Between		13,485	3	4,495	3,419	,018
	Groups		306,346	233	1,315		
	Within		319,831	236			
	Groups	Total					

Çizelge 84. Kullanıcıların alana gelme sıklığına göre dağılım

		Alana ne sıklıkla gelirsiniz?	Mean	N
Alandaki çöp kutularının sayısı yeterlidir.	Her gün		3,88	17
	Haftada en az bir kez		3,22	73
	Ayda en az bir kez		3,23	83
	Birkaç ayda bir		2,91	64
	Toplam		3,19	237

Bağımsız gruplar İstanbul'da yaşama yılı değişkeni açısından incelendiğinde, çizelge 91 ve çizelge 92'de alana 2 yıldan az, 3-5 yıl ve 6-10 yıl süresinde gelen kullanıcılar arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Alana 6-10 yıl süresinde gelen kullanıcılar çöp kutularının sayısının yeterli olduğu görüşüne kararsızım cevabını vermişlerken, 3-5 yıl ve 2 yıldan az sürede gelen kullanıcılar 6-10 yıl arasında gelen kullanıcılara göre daha olumlu düşünmektedirler. Fakat daha olumlu ortalamaya sahip olmalarına rağmen genel olarak alanda bulunan çöp kutularının sayısı yeterlidir görüşü kararsız olarak değerlendirilmiştir.

Çizelge 85. Kullanıcıların İstanbul’da yaşadıkları yıla göre ANOVA tablosu

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Alandaki çöp kutularının sayısı yeterlidir.	Between Groups		16,851	4	4,213	3,226	,013
	Within Groups		302,980	232	1,306		
	Total		39,831	236			

Çizelge 86. Kullanıcıların İstanbul’da yaşadıkları yıla göre dağılım

		Ne kadar zamandır bu alana gelmeyi tercih ediyorsunuz?	Mean	N
Alandaki çöp kutularının sayısı yeterlidir.		2 yıldan az	3,39	51
		3-5 yıl	3,41	83
		6-10 yıl	2,81	72
		11-20 yıl	3,12	25
		20 yıldan fazla	3,17	6
		Toplam	3,19	237

Kullanıcıların alan keyifli vakit geçirilebilen bir yerdir kriterine vermiş oldukları çizelge 93’teki değerlendirmeler incelendiğinde, ortalama değerlendirmeleri 4,13 olarak görülmüştür. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer ise 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir. Bu değerlendirmeler doğrultusunda, kullanıcıların alan keyifli vakit geçirilebilen bir yerdir görüşüne katılıyorum cevabı verdikleri söylenmektedir. Ayrıca bu görüşe hiç katılmıyorum yanıtı veren kullanıcı bulunmaması dikkat çekmektedir. ‘Alan keyifli vakit geçirilebilen bir yerdir’ görüşüne katılım bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasından anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu yargıya göre görüşe katılım düzeyinin benzer değerde olduğunu göstermektedir.

Çizelge 87. Kullanıcıların alan keyifli vakit geçirilebilen bir yerdir görüşüne değerlendirmeleri

Alan keyifli vakit geçirilebilen bir yerdir					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	0	0	4,13	4	4
Katılmıyorum	4	1,6			
Kararsızım	39	15,5			
Katılıyorum	125	49,8			
Kesinlikle katılıyorum	78	31,1			
Geçerli gözlem (N)	246	98,0			
Fikri yok	5	2,0			
Toplam	251	100			

Kullanıcıların alan farklı aktiviteler için uygun bir yerdir kriterine vermiş oldukları çizelge 94'teki değerlendirmeler incelendiğinde, ortalama değerlendirmeleri 4,02 olarak görülmüştür. En çok tekrar eden değerin ve ortanca değerin ise 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir. Bu değerlendirmeler doğrultusunda, kullanıcıların alan farklı aktiviteler için uygun bir yerdir görüşüne katılıyorum cevabı verdikleri söylenmektedir. Gözlemler sonucunda da alanın çok çeşitli fonksiyon alanları içerdiği görülmüştür.

Çizelge 88. Kullanıcıların alan farklı aktiviteler için uygun bir yerdir görüşüne değerlendirmeleri

Alan farklı aktiviteler için uygun bir yerdir					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	1	0,4	4,02	4	4
Katılmıyorum	19	7,6			
Kararsızım	27	10,8			
Katılıyorum	124	49,4			
Kesinlikle katılıyorum	73	29,1			
Geçerli gözlem (N)	244	97,2			
Fikri yok	7	2,8			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ediyorsunuz değişkeni açısından incelendiğinde, çizelge 95 ve çizelge 96'da alana öğle (12:00-14:00) saatleri arasında gelen kullanıcılar ile alana gece (20:00 sonrası) saatlerinde gelen kullanıcılar arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Alana öğle saatlerinde gelen kullanıcılar alanın farklı aktiviteler açısından uygunluğuna katılırlarken, gece gelen kullanıcılar bu uygunluğa kararsız yaklaşmışlardır. Bu da gece saatlerinde ortamın farklı aktiviteler için uygun ortam koşulu olmaması anlamına gelebilmektedir. Özellikle aydınlatma açısından bakıldığında farklı aktiviteler için yeterli aydınlatmanın sağlanamadığı söylenebilmektedir.

Çizelge 89. Kullanıcıların çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre ANOVA tablosu

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Alan farklı aktiviteler için uygun bir yerdir.	Between Groups		7,254	4	1,813	2,440	,048
	Within Groups		177,644	239	,743		
	Total		184,898	243			

Çizelge 90. Kullanıcıların çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre dağılım

Çoğunlukla günün hangi saatlerinde gelmeyi tercih ediyorsunuz?		Mean	N
Alan farklı aktiviteler için uygun bir yerdir.	Sabah (12:00 öncesi)	3,88	24
	Öğle (12:00-14:00)	4,29	31
	Öğleden sonra (14:00-17:00)	4,11	85
	Akşamüstü (17:00-20:00)	3,98	85
	Gece (20:00 sonrası)	3,58	19
Toplam		4,02	244

Kullanıcıların bu alanda kendimi açık ve ferah bir mekanda hissediyorum kriterine vermiş oldukları çizelge 97'deki değerlendirmeler incelendiğinde, ortalama değerlendirmeleri 4,15 olarak görülmüştür. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer ise 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir. Alanın deniz kenarında olması ve yapılaşmış çevre ile sınırlandırılmış olmaması ve alan içerisinde yapıdan arındırılmış bir düzenlemenin hakim olması nedeni ile kullanıcıların kendilerini açık ve ferah bir mekanda hissediyor olması doğaldır.

Çizelge 91. Kullanıcıların kendimi alanda açık ve ferah bir mekanda hissediyorum görüşüne değerlendirmeleri

Bu alanda kendimi açık ve ferah bir mekanda hissediyorum					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	2	,8	4,15	4	4
Katılmıyorum	13	5,2			
Kararsızım	31	12,4			
Katılıyorum	101	40,2			
Kesinlikle katılıyorum	100	39,8			
Geçerli gözlem (N)	247	98,4			
Fikri yok	4	1,6			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ediyorsunuz değişkeni açısından incelendiğinde, çizelge 98 ve çizelge 99'da alana öğle (12:00-14:00) saatleri arasında gelen kullanıcılar ile alana gece (20:00 sonrası) saatlerinde gelen kullanıcılar arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Bu durumun iki farklı sebebi olabileceği düşünülmektedir. İlki gece saatlerinde ortamın daha kalabalık olmasından kaynaklandığı diğeri ise karanlık nedeniyle görüş mesafesinin azalmış olması yorumu yapılabilir. Alandaki aydınlatmanın çok yeterli bulunmadığına dair elde edilen bulguyla burada bulunan bulgu arasında güçlü bir ilişki olduğu söylenebilir.

Çizelge 92. Kullanıcıların çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre ANOVA tablosu

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Bu alanda kendimi açık ve ferah bir mekanda hissediyorum.	Between Groups	7,772	4	1,943	2,505	,043
	Within Groups	187,686	242	,776		
	Total	195,457	246			

Çizelge 93. Kullanıcıların çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre dağılım

	Çoğunlukla günün hangi saatlerinde gelmeyi tercih ediyorsunuz?	Mean	N
Bu alanda kendimi açık ve ferah bir mekanda hissediyorum.	Sabah (12:00 öncesi)	3,96	24
	Öğle (12:00-14:00)	4,41	32
	Öğleden sonra (14:00-17:00)	4,13	87
	Akşamüstü (17:00-20:00)	4,24	85
	Gece (20:00 sonrası)	3,68	19
	Toplam	4,15	247

Kullanıcıların bu alanda kendimi kalabalık bir ortamda hissetmiyorum görüşüne vermiş oldukları çizelge 100'deki değerlendirmeler incelendiğinde, ortalama değerlendirmeleri 3,41 olarak görülmektedir. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer ise 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir. İnsanların bu alanı tam olarak sakin bir mekan olarak değerlendirmedikleri sonucu çıkmıştır. Ancak yapıdan arındırılmış ve görüş mesafesinin uzun olduğu bir alanda kullanıcı sayısı fazla da olsa insanlar bu alanı açık ve ferah bir mekan olarak algıladıkları gerçeği değişmemektedir.

Çizelge 94. Kullanıcıların alanda kendilerini kalabalık bir ortamda hissetmiyorum görüşü hakkında değerlendirme

Bu alanda kendimi kalabalık bir ortamda hissetmiyorum					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	23	9,2	3,41	4	4
Katılmıyorum	37	14,7			
Kararsızım	57	22,7			
Katılıyorum	72	28,7			
Kesinlikle katılıyorum	55	21,9			
Geçerli gözlem (N)	244	97,2			
Fikri yok	7	2,8			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ediyorsunuz değişkeni açısından incelendiğinde, çizelge 101 ve çizelge 102’de alana sabah (12:00 öncesi) saatlerinde gelen kullanıcılar ile alana öğle (12:00-14:00) saatlerinde gelen kullanıcılar arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Alanı 12:00 öncesi tercih eden grup özellikle bu saati tercih etmektedir. Çünkü genel olarak alanın kalabalık olduğunu düşünmektedir. Bu sebeple kalabalığın az olduğu saatte alanı kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir.

Çizelge 95. Kullanıcıların çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre ANOVA tablosu

			Sum of df	Mean Square	F	Sig.
			Squares			
Bu alanda kendimi kalabalık bir ortamda hissetmiyorum	Between Groups	14,770	4	3,693	2,411	,050
	Within Groups	366,061	239	1,532		
	Total	380,832	243			

Çizelge 96. Kullanıcıların çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre dağılım

	Çoğunlukla saatlerinde ediyorsunuz?	günün gelmeyi	hangi tercih	Mean	N
Bu alanda kendimi kalabalık bir ortamda hissetmiyorum	Sabah (12:00 öncesi)			2,96	24
	Öğle (12:00-14:00)			3,94	31
	Öğleden sonra (14:00-17:00)			3,42	85
	Akşamüstü (17:00-20:00)			3,38	85
	Gece (20:00 sonrası)			3,16	19
	Toplam			3,41	244

Alan içinde yaya hareketi için ayrılan alanı yeterli buluyorum ifadesi hakkında verilen cevaplar çizelge 103’te görülmektedir. Verilen cevapların ortalama değeri 3,45 olarak çıkmıştır. En çok tekrar eden değer ve ortanca değerin 4 (memnun) olduğu görülmektedir. Genel olarak kullanıcıların alan içinde yaya hareketi için ayrılan alanı yeterli buldukları ancak bu konuda net fikri olmayan ve alanı yetersiz bulan kullanıcıların da azımsanmayacak bir oranda olduğu görülmektedir ‘Alan içinde yaya hareketi için ayrılan alanı yeterli buluyorum’ görüşüne katılım bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasından anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Çizelge 97. Alan içinde yaya hareketi için ayrılan alanı yeterli bulma görüşü hakkında değerlendirme

Alan içinde yaya hareketi için ayrılan alanı yeterli buluyorum					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	12	4,8	3,45	4	4
Katılmıyorum	44	17,5			
Kararsızım	58	23,1			
Katılıyorum	81	32,3			
Kesinlikle katılıyorum	49	19,5			
Geçerli gözlem (N)	244	97,2			
Fikri yok	7	2,8			
Toplam	251	100			

Kullanıcıların alan içinden geçen yaya hareketinin alandaki aktivitelerimi engellemiyor görüşüne 3,38 değer ile ve en çok tekrar eden, ortanca değer 3 olması sebebiyle ‘kararsızım’ yanıtını verdikleri çizelge 104’te görülmektedir.

Çizelge 98. Alan içinden geçen yaya hareketi alandaki aktiviteleri engellemiyor görüşünün değerlendirmesi

Alan içinden geçen yaya hareketi alandaki aktivitelerimi engellemiyor					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	23	9,2	3,38	3	3
Katılmıyorum	37	14,7			
Kararsızım	57	22,7			
Katılıyorum	72	28,7			
Kesinlikle katılıyorum	55	21,9			
Geçerli gözlem (N)	7	2,8			
Fikri yok	7	2,8			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ediyorsunuz değişkeni açısından incelendiğinde, çizelge 105 ve çizelge 106’da alana öğle (12:00-14:00) saatleri arasında gelen kullanıcılar ile alana akşamüstü (17:00 – 20:00) ve gece (20:00 sonrası) saatlerinde gelen kullanıcılar arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Saat 17:00 sonrası kullanıcıların alandaki yaya hareketinin yaptıkları aktiviteye olumsuz etkisi olduğunu düşünmektedir. Havadan yapılan gözlemlerde de görüldüğü gibi haftanın her günü saat 17:00 sonrasındaki kullanıcı yoğunluğu günün diğer saat kullanıcılarından daha fazladır. Dolayısıyla yaya alanlarının yetersizliği ile bu kalabalık birleştiğinde çoğunlukla yaya hareketi yeşil alanlara da taşıdığı için, yeşil alanda bulunan insanların aktivitelerini kısıtladığı sonucuna varılabilir.

Çizelge 99. Kullanıcıların çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre ANOVA

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Alan içinden geçen yaya hareketi alandaki aktiviterimi engellemiyor.	Between Groups	25,304	4	6,326	4,923	,001	
	Within Groups	308,394	240	1,285			
	Total	333,698	244				

Çizelge 100. Kullanıcıların çoğunlukla günün hangi saatlerinde alana gelmeyi tercih ettiklerine göre dağılım

	Çoğunlukla saatlerinde ediyorsunuz?	günün gelmeyi	hangi tercih	Mean	N
Alan içinden geçen yaya hareketi alandaki aktiviterimi engellemiyor.	Sabah (12:00 öncesi)			3,29	24
	Öğle (12:00-14:00)			4,00	32
	Öğleden sonra (14:00-17:00)			3,55	85
	Akşamüstü (17:00-20:00)			3,08	85
	Gece (20:00 sonrası)			3,00	19
	Toplam			3,38	245

Alan dört mevsim için kullanıma uygundur ifadesi hakkında verilen cevaplar çizelge 107’de görülmektedir. Verilen cevapların ortalama değeri 3,58 olarak çıkmıştır. En çok tekrar eden değer ve ortanca değeri 4 (memnun) olduğu görülmektedir. Buna göre alan dört mevsim kullanıma uygundur görüşüne çok güçlü olmamakla beraber katıldıkları sonucuna varılabilir. ‘Alan dört mevsim için kullanıma uygundur’ görüşüne katılım bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından incelendiğinde gruplar arasından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Çizelge 101. Alan dört mevsim için kullanıma uygundur görüşünün değerlendirilmesi

Alan dört mevsim için kullanıma uygundur					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	15	6,0	3,58	4	4
Katılmıyorum	28	11,2			
Kararsızım	54	21,5			
Katılıyorum	82	32,7			
Kesinlikle katılıyorum	57	22,7			
Geçerli gözlem (N)	236	94,0			
Fikri yok	15	6,0			
Toplam	251	100			

Alan her yaş grup kullanıcıya hitap ediyor ifadesi hakkında verilen cevaplar çizelge 108’de görülmektedir. Verilen cevapların ortalama değeri 3,98 olarak çıkmıştır. En çok tekrar eden değerin 4 (katılıyorum) ve ortanca değerin 5 (kesinlikle katılıyorum) olduğu görülmektedir. Buna göre alanın her yaş grubundan kullanıcıya hitap ettiği düşüncesi oldukça güçlüdür.

Çizelge 102. Alan her yaş grup kullanıcıya hitap ediyor görüşünün değerlendirmesi

Alan her yaş grup kullanıcıya hitap ediyor					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	8	3,2	3,98	4	5
Katılmıyorum	16	6,4			
Kararsızım	40	15,9			
Katılıyorum	88	35,1			
Kesinlikle katılıyorum	91	36,3			
Geçerli gözlem (N)	243	96,8			
Fikri yok	8	3,2			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar yaş dağılımı açısından incelendiğinde, çizelge 109 ve çizelge 110’da 15-25 yaş grubunun 25-35 yaş ve 55-65 yaş grupları ile arasında anlamlı farklılık görülmüştür. 15-25 yaş grubunun bu ifadeye katılma düzeyi diğerlerine oranla oldukça düşük kalmaktadır. Tersinden bakıldığında ise 25-35 yaş grubu ve 55-65 yaş grubunun alanın her yaş grubuna hitap ettiği yönündeki düşünceleri ortalamanın üzerindedir. Bu sonuç üzerinde ayrıca durulması gereken bir konuya işaret etmektedir.

Çizelge 103. Kullanıcıların yaş dağılımına göre ANOVA tablosu

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Alan her yaş grup kullanıcıya hitap ediyor	Between Groups	19,926	4	4,982	4,801	,001
	Within Groups	246,971	238	1,038		
	Total	266,897	242			

Çizelge 104. Kullanıcıların yaş dağılımına göre dağılım

	Kaç yaşındasınız?	Mean	N
Alan her yaş grup kullanıcıya hitap ediyor.	15-25	3,72	117
	25-35	4,17	71
	35-45	4,13	40
	55-65	4,73	11
	+65	4,75	4
	Toplam	3,98	243

Alan genel olarak temiz ve bakımlıdır ifadesi hakkında verilen cevaplar çizelge 111’de görülmektedir. Verilen cevapların ortalama değeri 3,73 olarak çıkmıştır. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir. Buna değerlendirmelere göre alan genel olarak temiz ve bakımlıdır ifadesine kullanıcıların katıldığı yorumu yapılabilir. ‘Alan genel olarak temiz ve bakımlıdır görüşüne’ katılım bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Ancak çizelge 88’de ulaşılan sonuç ile değerlendirilmesinde yarar vardır.

Çizelge 105. Alan genel olarak temiz ve bakımlıdır görüşünün değerlendirmesi

Alan genel olarak temiz ve bakımlıdır					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	5	2,0	3,73	4	4
Katılmıyorum	22	8,8			
Kararsızım	68	27,1			
Katılıyorum	87	34,7			
Kesinlikle katılıyorum	62	24,7			
Geçerli gözlem (N)	244	97,2			
Fikri yok	7	2,8			
Toplam	251	100			

Alan çocuklar için kullanıma uygundur ifadesi hakkında verilen cevaplar çizelge 112’de görülmektedir. Verilen cevapların ortalama değeri 3,75 olarak çıkmıştır. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir. Buna değerlendirmelere göre alan çocuklar için kullanıma uygundur ifadesine kullanıcıların katıldığı yorumu yapılabilir. ‘Alan çocuklar için kullanıma uygundur’ görüşüne katılım bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından değerlendirildiğinde gruplar arasından anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya konulmuştur.

Çizelge 106. Alan çocuklar için kullanıma uygundur görüşünün değerlendirmesi

Alan çocuklar için kullanıma uygundur					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	9	3,6	3,75	4	4
Katılmıyorum	20	8,0			
Kararsızım	58	23,1			
Katılıyorum	82	32,7			
Kesinlikle katılıyorum	66	26,3			
Geçerli gözlem (N)	235	93,6			
Fikri yok	16	6,4			
Toplam	251	100			

Alan engellilerin ve yaşlıların kullanımı için yeterli özelliklere sahiptir ifadesi hakkında verilen cevaplar çizelge 113'te görülmektedir. Verilen cevapların ortalama değeri 3,26 olarak çıkmıştır. En çok tekrar eden değer 3 (kararsızım) ve ortanca değerin 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir. Buna göre alan engellilerin ve yaşlıların kullanımı için yeterli özelliklere sahiptir ifadesine kullanıcıların kararsız kaldığı yorumu yapılabilir. Gözlemlerle bağlantılı olarak engellilerin güvenli olarak alanı kullanamayacakları bir alandır. Alan engellilerin ve yaşlıların kullanımı için yeterli özelliklere sahiptir görüşüne katılım bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasından anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Çizelge 107. Alan engellilerin ve yaşlıların kullanımı için yeterli özelliklere sahiptir görüşünün değerlendirilmesi

Alan engellilerin ve yaşlıların kullanımı için yeterli özelliklere sahiptir					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	23	9,2	3,26	3	4
Katılmıyorum	43	17,1			
Kararsızım	49	19,5			
Katılıyorum	67	26,7			
Kesinlikle katılıyorum	40	15,9			
Geçerli gözlem (N)	222	88,4			
Fikri yok	29	11,6			
Toplam	251	100			

Kullanıcıların alanda seyyar satıcıların bulunması olumludur kriterine vermiş oldukları çizelge 114'teki değerlendirmeler incelendiğinde, ortalama değer 2,97 olarak görülmüştür. En çok tekrar eden değerin 4 (katılıyorum) ve ortanca değerin ise 3 (kararsızım) olduğu görülmektedir. Bu değerlendirmeler doğrultusunda, kullanıcıların çoğunluğu alanda seyyar satıcıların bulunmasını olumsuz olarak değerlendirmişlerdir.

Çizelge 108. Kullanıcıların alanda seyyar satıcıların bulunması olumludur görüşüne değerlendirmeleri

Alanda seyyar satıcıların bulunması olumludur					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	38	15,1	2,97	3	4
Katılmıyorum	46	18,3			
Kararsızım	61	24,3			
Katılıyorum	62	24,7			
Kesinlikle katılıyorum	26	10,4			
Geçerli gözlem (N)	233	92,8			
Fikri yok	18	7,2			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar genellikle alanda ne kadar zaman geçirdikleri değişkeni açısından incelendiğinde, çizelge 115 ve çizelge 116’da 60-90 dk ve 120 dk’dan daha fazla zaman geçiren kullanıcılar arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Alanda 120 dk’dan daha fazla zaman geçiren kullanıcılar, alanda 60-90 dk arası zaman geçiren kullanıcılara göre alanda seyyar satıcıların bulunmasından daha memnundur.

Çizelge 109. Kullanıcıların genellikle alanda ne kadar zaman geçirdiklerine göre ANOVA tablosu

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Alanda seyyar satıcıların bulunması olumludur	Between Groups	16,765	4	4,191	2,754	,029
	Within Groups	346,961	228	1,522		
	Total	363,725	232			

Çizelge 110. Kullanıcıların alanda genellikle ne kadar zaman geçirdiklerine göre dağılım

		Alanda genellikle ne kadar zaman geçiriyorsunuz?	Mean	N
Alanda seyyar satıcıların bulunması olumludur.		0-30 dk	2,60	5
		30-60 dk	3,19	27
		60-90 dk	2,69	55
		90-120 dk	2,77	71
		120+ dk	3,29	75
		Toplam	2,97	233

Kullanıcıların alan içerisindeki yeme-içme yerleri yeterlidir kriterine vermiş oldukları çizelge 117’deki değerlendirmeler incelendiğinde, ortalama değer 3,41 olarak görülmüştür. En çok tekrar eden değer 4 (katılıyorum) ve ortanca değer ise 3(kararsızım) olduğu görülmektedir. Bu değerlendirmeler doğrultusunda, kullanıcıların alan içerisindeki yeme-içme yerlerinin yeterli olduğu görüşüne kararsızlardır yorumu yapılabilir. Bunun nedeninin kullanıcıların alanı tercih etmelerindeki öncelikli amacın yeme-içme olmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. ‘Alan içerisindeki yeme-içme yerleri yeterlidir’ görüşüne katılım bağımsız gruplar arasındaki farklılıklar açısından sorgulandığında gruplar arasından anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır.

Çizelge 111. Kullanıcıların alan içerisindeki yeme-içme yerleri yeterlidir görüşüne değerlendirmeleri

Alan içerisindeki yeme-içme yerleri yeterlidir					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	17	6,8	3,41	3	4
Katılmıyorum	35	13,9			
Kararsızım	69	27,5			
Katılıyorum	71	28,3			
Kesinlikle katılıyorum	48	19,1			
Geçerli gözlem (N)	240	95,6			
Fikri yok	11	4,4			
Toplam	251	100			

Kullanıcıların alanın çevresindeki kafe ve restoranlar alanı tercih etmem için bir etkidir kriterine vermiş oldukları çizelge 118'deki değerlendirmeler incelendiğinde, ortalama değerlendirmeleri 3,31 olarak görülmüştür. En çok tekrar eden değer 5 (kesinlikle katılıyorum) ve ortanca değer ise 3 (kararsızım) olduğu görülmektedir. Bu değerlendirmeler doğrultusunda, bazı kullanıcıların alan çevresindeki kafe ve restoranları tercih etmeleri alan için bir etkenken, bazı kullanıcılar için ise etken değildir yorumu getirilebilir.

Çizelge 112. Kullanıcıların alanın çevresindeki kafe ve restoranlar alanı tercih etmem için bir etkidir görüşüne değerlendirmeleri

Alanın çevresindeki kafe ve restoranlar alanı tercih etmem için bir etkidir					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	31	12,4	3,31	3	5
Katılmıyorum	37	14,7			
Kararsızım	52	20,7			
Katılıyorum	53	21,1			
Kesinlikle katılıyorum	59	23,5			
Geçerli gözlem (N)	232	92,4			
Fikri yok	19	7,6			
Toplam	251	100			

Bağımsız gruplar genellikle alanda ne kadar zaman geçirdikleri değişkeni açısından incelendiğinde, çizelge 119 ve çizelge 120'de alanda daha az zaman geçiren gruplarla daha çok zaman geçiren gruplar arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Alanda daha çok zaman geçiren gruplar açısından yakın çevredeki kafe ve restoranların varlığı alanın tercih edilmesinde belli bir düzeyde etkilidir. Alanda uzun zaman harcayan kullanıcılar, beslenme ihtiyaçlarını çevredeki kafe ve restoranlardan karşılamaktadır.

Çizelge 113. Kullanıcıların genellikle alanda ne kadar zaman geçirdiklerine göre ANOVA tablosu

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Alanın çevresindeki kafe ve restoranlar alanı tercih etmem için bir etkindir	Between Groups	43,891	4	10,973	6,490	,000
	Within Groups	383,765	227	1,691		
	Total	427,655	231			

Çizelge 114. Kullanıcıların alanda genellikle ne kadar zaman geçirdiklerine göre dağılım

	Alanda genellikle ne kadar zaman geçiriyorsunuz?	Mean	N
Alanın çevresindeki kafe ve restoranlar alanı tercih etmem için bir etkindir.	0-30 dk	1,00	3
	30-60 dk	3,16	25
	60-90 dk	2,91	58
	90-120 dk	3,27	73
	120+ dk	3,81	73
	Toplam	3,31	232

Kullanıcıların alanın çevresindeki diğer olanaklar alanı tercih etmem için bir etkindir kriterine vermiş oldukları çizelge 121'deki değerlendirmeler incelendiğinde, ortalama değer 3,51 olarak görülmüştür. En çok tekrar eden değer ve ortanca değer ise 4 (katılıyorum) olduğu görülmektedir. Bu değerlendirmeler doğrultusunda, kullanıcıların alanın çevresindeki diğer olanakların alanı tercih etmelerine çok güçlü olmamakla birlikte bir etken olduğu söylenebilir. Bağımsız gruplar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Çizelge 115. Kullanıcıların alanın çevresindeki diğer olanaklar alanı tercih etmem için bir etkindir görüşüne değerlendirmeleri

Alanın çevresindeki diğer olanaklar alanı tercih etmem için bir etkindir					
	Gözlem	Oran (%)	Ortalama	Medyan	Mod
Hiç katılmıyorum	29	11,6	3,51	4	4
Katılmıyorum	22	8,8			
Kararsızım	50	19,9			
Katılıyorum	70	27,9			
Kesinlikle katılıyorum	65	25,9			
Geçerli gözlem (N)	236	94,0			
Fikri yok	15	6,0			
Toplam	251	100			

Kullanıcıların alana geldiklerinde yakın çevrede faydalandıkları olanaklar çizelge 122’de gösterilmektedir. Bu olanaklar arasında özellikle market ve kafe-restoranlar öne çıkmaktadır.

Çizelge 116. Kullanıcıların alan çevresinde faydalandığı diğer olanaklar

Bu alana geldiğinizde yakın çevrede faydalandığınız diğer olanaklar nelerdir?	Gözlem Sayısı (N)	Oran (%)
Market	46	18,3
Kafe-restoran	62	24,7
Alışveriş	9	3,6
Büfe-Tekel	9	3,6
Belirtmemiş (Yok)	125	49,8
Toplam	251	100,0

V.TARTIŞMA

Saha çalışması kullanıcıların Caddebostan Sahili hakkındaki memnuniyetlerine yönelik önemli sonuçlar vermektedir. Bazı kullanıcı gruplarının, konulardaki görüşleri genel kullanıcı kitlesinin görüşlerine göre farklılık göstermektedir. Alanın kullanım amacı ve alanda geçirilen süre miktarı açısından farklılıklar belirgin seviyededir.

Görüşme yapılan kullanıcıların önemli bir diliminin alana geliş amacıyla ilk sırada ‘arkadaşlarla vakit geçirmek’ yer almaktadır. Buna istinaden ‘alana genellikle kiminle geliyorsunuz’ sorusuna büyük bir çoğunluğun arkadaşlarla cevabı verdiği görülmektedir. Bu durumda kullanıcıların arkadaşlarla vakit geçirme amacını destekler nitelikte, Caddebostan Sahili’nin sosyalleşme alanı olarak görülen bir rekreasyon alanı olduğu ortaya konulmuştur.

Genel olarak alanda kendini en çok güvende hisseden grup alana ailesiyle(çocuksuz) gelen gruptur. Genel olarak alanda kendini en az güvende hisseden grup ise alana ailesiyle(çocuklu) gelen gruptur. Buna göre ‘alanı çocuklar için genel olarak güvenli buluyorum’ ifadesine katılımın az olması gerektiği düşünülürken, kullanıcıların çoğunluğu alanı çocuklar için genel olarak güvenli bulmaktadır.

Çocuk oyun alanlarından memnuniyetin ‘ne memnun ne memnun değil’ şeklinde olması bu alanın, diğer fonksiyon alanları ile mekânsal ilişkisi, mekanın kendi fiziksel özellikleri ve mekan içi ve çevresindeki kent mobilyaları bağlamında ayrıca incelenmesi gerektiğini göstermektedir.

Kullanıcıların sahadaki tuvalet alanından kesin bir düzeyde memnuniyetlerinin ya da memnuniyetsizliklerinin olmadığı görülmektedir. Araştırma sahasındaki fonksiyonel alanlar arasındaki memnuniyet düzeyi en düşük olan yer olduğu tespit edilmiştir. Sahadaki tuvalet alanının varlığından kadın kullanıcılar erkek kullanıcılara göre daha memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bu ifade toplumsal gerçekler açısından gerçekçi bir durumdur.

Ancak memnuniyet düzeyinin genel olarak düşük olmasının ardında yatan nedenlerin (konum, kapasite yeterliği, hijyen, vb.) incelenmesi gereği düşünülmektedir.

‘Alanda seyyar satıcıların bulunması olumludur’ ifadesinde kullanıcı grupları kararsız olduklarını belirtirken katılmıyorum görüşüne daha yakın oldukları görülmektedir. Yapılan gözlemler sırasında seyyar satıcı ve alandaki kullanıcılar arasında yaşanan olaylar da bu durumu desteklemektedir.

15-25 yaş arası grup kullanıcılarının diğer yaş grubu kullanıcılarına göre sayıları oldukça fazladır. Yapılan gözlemlerde de alan kullanıcılarının genç kesim olduğu ve arkadaş grupları ile sosyalleşmek için alanı tercih ettikleri tespit edilmiştir. ‘Ne kadar zamandır bu alana gelmeyi tercih ediyorsunuz?’ sorusuna verilen yanıtlara bakıldığında ‘2 yıldan az’ ve ‘3-5 yıl’ grup kullanıcı oranının fazla olduğu görülmektedir. Buna göre alan kullanıcılarının çoğunluğunun üniversite öğrencisi olduğu düşünülebilir. Anket çalışmasında 55 yaş ve üzeri kullanıcı sayısındaki düşük oranın sebebi, Covid-19 dolayısıyla yaşlıların kalabalık ortamları tercih etmemesi ya da gelen kullanıcıların sahada yapılan çalışmalara katılmaktan çekinmeleridir.

‘Alan engellilerin ve yaşlıların kullanımı için yeterli özelliklere sahiptir’ görüşüne katılımcılar “kararsız” ifadesi kullanmıştır. Yapılan gözlemler sırasında ve anket uygulaması sırasında alanda hiç engelli bir bireye rastlanmamıştır. Bunun başlıca sebebi alan içerisindeki donatıların engellilere yönelik tasarımı olmaması olduğu düşünülmektedir. Alan içerisinde tekerlekli sandalye ile rahat hareket alanı kısıtlıdır. Görsel ve işitsel engelli için herhangi bir yönlendirici/uyarıcı bulunmamaktadır. Alanda engelliler için kent mobilyası bulunmamaktadır. Oysa engelli bireyler toplumun her alanında yer almalı ve eşit olanaklar sağlanmalıdır.

Bu çalışmanın anketinde, Covid-19 ve alan ile ilgili bazı sorular içermektedir. Buna göre ‘Covid-19 öncesi alana nasıl ulaşıyordunuz?’ sorusuna verilen yanıtların, %35,1’i özel araç, %46,2’si toplu taşıma aracı olduğu görülmüştür. ‘Alana nasıl ulaşıyorsunuz?’ sorusuna verilen cevapların ise %42,6’sı özel araç, 37,8’i toplu taşıma aracı olduğu tespit edilmiştir. Buna göre Covid-19 salgını sonrasında toplu taşıma kullanımında ciddi bir düşüş, özel araç

kullanımında ise belirgin bir artış olmuştur. Bu durum insanların salgından çekincelerini ve temastan kaçınma isteklerini göstermektedir.

Kullanıcıların ‘Covid-19 öncesi alana kiminle geliyordunuz?’ sorusuna ve ‘alana kiminle geliyorsunuz?’ sorusuna verilen cevaplara bakıldığında belirgin bir farklılık görülmemiştir. Kullanıcıların alana birlikte geldiği gruplarda değişim olmamasının sebebi, alanın açık alan olması ve bireylerin kişisel eşyalarını (sandalye, bardak, minder vb.) getirmesi sebebiyle kendilerini Covid-19 salgını açısından daha güvende hissetmeleri olduğu düşünülebilir.

Alana geliş sıklıklarının Covid-19 öncesi ve Covid-19 sonrası kıyaslaması yapıldığında, ‘Covid-19 öncesi alana ne sıklıkla geliyordunuz?’ ve ‘alana ne sıklıkla geliyorsunuz?’ sorularına verilen yanıtlar arasında çok olmasa da belirgin bir değişim olmuştur. Alana Covid-19 öncesi ayda en az bir kez gelenlerin oranı %30,3 ve alana haftada en az bir kez gelenlerin oranı %35,5’tir. Covid-19 sonrasında alana ayda en az bir kez gelenlerin oranı %35,1 ve alana haftada en az bir kez gelenlerin oranı %30,3 olarak değişmiştir. Bu durumda bireylerin salgın sebebiyle dışarıya daha az çıktıkları ya da Caddebostan Sahili’ni daha az tercih ettikleri yargısına varılabilir.

Kullanıcılara ‘Covid-19 öncesi alana günün hangi saatlerinde gelmeyi tercih ediyordunuz?’ ve ‘Alana günün hangi saatlerinde gelmeyi tercih ediyorsunuz?’ soruları sorulmuştur. Yapılan karşılaştırmada kullanıcıların salgın öncesi alana saat 17:00 ve sonrası daha çok gelmeyi tercih ettikleri, salgınla saat 17:00 ve öncesi alana gelmeyi tercih ettikleri görülmüştür. Bunun sebebi alanın gözlemler sırasında da görüldüğü gibi saat 17:00 sonrası daha yoğun bir şekilde kullanıldığı ve ortamın kalabalık, kişiler arasındaki mesafenin az olması olabilir.

Kullanıcıların alanda geçirdikleri süre salgın öncesi ve sonra olarak değerlendirildiğinde Covid-19 öncesi alanda 120 dakika üzerinde vakit geçiren kullanıcı oranı %45 iken salgınla bu oran ciddi miktarda düşerek %30,7 olmuştur. Buna göre bireylerin salgın sonrası dışarıda rekreasyonel açıdan vakit geçirme oranlarında ciddi düşüş olduğu söylenebilir.

Aydınlatma elemanlarının tasarım ve niteliklerinden, alana haftada en az bir kez gelen kullanıcıların, alana birkaç ayda bir gelen kullanıcılara göre daha memnun olduğu tespit edilmiştir. Haftada en az bir kez gelen kullanıcıların

alandaki aydınlatmadan memnun oldukları için alana daha sık gelmeyi tercih ettikleri söylenebilir. Aydınlatma elemanlarının yetersiz olup olmadığına yönelik teknik bir çalışma yapılması gerektiği sonucuna varılabilir.

Gözlem sayısının en yüksek görüldüğü yer alan yeşil alanlar birçok eylemin (yeme-içme, yoga ve meditasyon, müzik yapmak vb.) gerçekleştirildiği alandır. Bu sebeple yeşil alan varlığı rekreatif faaliyetler için son derece önemlidir. Yeşil alanların diğer rekreatif fonksiyonlarla birlikteliği kentinin temel bir ihtiyacı ve talebi olduğu görülmüştür. Kentli yapıdan arındırılmış rekreasyon ihtiyacı içindedir.

VI.SONUÇ

Kıyılarda oluşturulan rekreasyon alanları özellikle büyük şehirlerde yaşayan bireylerin rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılamak için geniş bir kapasiteye sahiptir. Bu sebeple kıyılarda oluşturulan rekreasyon alanlarının planlama ve tasarım sürecinde birikim ve zaman gerekmektedir. Bu gibi kıyı rekreasyon alanları tasarlanırken mekan ayrı olarak değil kent ile bir bütün şekilde düşünülmelidir. Rekreasyon alanları her yaş grubu kullanıcının kültürel, sosyal ve ekonomik durumu göz önünde tutularak insanların rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte olmalıdır. Alanda yapılan rekreasyon projesi tamamlandıktan sonra alanda devamlı olarak gözlem ve anketler ile kullanıcıların ihtiyaç ve gereksinimlerine yönelik rekreasyon alanı şekillendirilmelidir; böylece rekreasyon alanları yenilenerek sıkıcılıktan kurtulmalıdır.

Rekreasyon alanlarının kullanıcı ihtiyaçlarına yanıt verebilecek kapasitede olma amacı vardır. Bu noktada önemli olan alanın hem fiziksel hem psikolojik hem de sosyal yönden kişinin ihtiyaçlarına yanıt verebilmesidir. Eğer alan kişinin gereksinimlerine yanıt vermiyorsa kişi alanı kullanmayı tercih etmez. Bu sebeple alan zaman içerisinde kentten kopuk bir yer haline gelir. Bu ifadeler ışığında ‘insan’ her zaman göz önünde tutulmalıdır. Bu şekilde yaratılan mekanlar kentle bir ve kıymetli mekanlar olur.

Bu tez kapsamında amaç, kent içi rekreasyon alanlarının fiziksel özellikleri ile alanı kullanan insanların davranışları ve yönelimleri arasındaki ilişkiyi ele alarak, alanın kullanıcı gereksinimlerine göre düzenlenmesine yönelik ipuçlarını ortaya çıkarmaktır. Çalışma alanı olarak seçilen Caddebostan Sahili, kentin Anadolu yakasının kıyısında geometrik açıdan merkezi konumlanması ve alanda çeşitli rekreasyon alanlarının bulunması nedeniyle tercih edilmiştir. Çalışmanın ilk bölümde rekreasyonun tanımı yapılmış olup rekreasyon türleri, rekreasyon katılımını etkileyen faktörler ve sahil şeridi rekreasyon düzenleme ilkelerinden bahsedilmiştir. Devamında davranışsal haritalama kavramı, davranışsal haritalamada kullanılan yöntemler ve davranışsal haritalama kullanım alanları

hakkında bilgi verilip, davranış haritalarının kullanım alanlarına ilişkin örneklendirme yapılmıştır. Çalışmanın son bölümünde saha çalışması kapsamında Caddebostan Sahili üzerinden kullanıcı yönelim ve gereksinimlerinin analizi yapılmıştır. Gözlem, davranış haritalama ve anket çalışmasından oluşan yöntem ile alan kullanıcılarının yönelim ve gereksinimleri anlamlandırılarak alanın kullanıcıların ihtiyaç ve gereksinimlerine cevap verip vermediği değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre Caddebostan Sahili çeşitli grup kullanıcılara hitap eden ve devamlılığı olan bir mekandır. Kullanıcıların genellikle memnun görüşlerinin olması nedeniyle mekan kent insanı tarafından zaman geçirmek amaçlı tercih edilen, bireye sosyal katkı sağlayan önemli bir rekreasyon alanıdır. Hem gözlem bulgularında hem de kullanıcı ifadelerindeki eksiklik ve düzenlemelerin gerçekleştirilmesiyle, alanın kullanıcı sayısında artış olacağı ve kullanıcıların alan memnuniyetlerinin daha da artacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda öncelikle alan kullanıcılarının güvenliği için aydınlatma elemanlarının sayısı arttırılmalıdır. Böylelikle alan sadece gündüz saatlerinde değil gece saatlerinde de kullanıcılar tarafından tercih edilecektir. Yeşil alanlar yalnızca görsel açıdan düşünülmemelidir. Kentliye ve kente ekolojik açıdan yararı olan işlevsel yeşil alanlar olarak düşünülmelidir.

Yeşil alan sadece düzenli, temiz görsel peyzaj olarak değil ekolojik yaklaşım çerçevesinde kente ve kentliye katkısı göz önünde bulundurulmalıdır. Çocuklar için var olan çocuk oyun alanları sıradan oyun parkları yerine çevreyle bütün, çocuklarda keşfetme duygusu yaratacak eleman ve mekanlar şeklinde tasarlanabilir. Kişilerin alanı her mevsim kullanabilecekleri özellikle kullanımın en düşük olduğu kış aylarında mevsim şartlarına uygun etkinlikler yapılarak alan efektif hale getirilebilir. Özellikle alanda bulunan birçok kullanımda engelliler ve yaşlılar düşünülmemiştir. Ancak kişileri fiziksel ya da zihinsel anlamda ayrı tutmamak günümüz ve geleceğimiz için önemli bir etkidir.

Kısacası Anadolu yakası için önemli bir rekreasyon alanı olan Caddebostan Sahili'nin kullanıcı gereksinimlerini oldukça karşıladığını söylemek mümkündür. Ancak tez çalışması sonucunda tespit edilen eksiklerin dikkate alınması ile Caddebostan Sahili'ni herkes için erişilebilir ve üst düzey memnuniyete çıkarma konusunda yardımcı olacağı düşünülmektedir. Böylece Caddebostan Sahili farklı

grup kullanıcılara ve farklı amaçlara karşılık verebilen, daha çok tercih edilen ve insan merkezli örnek bir rekreasyon alanına dönüşebilir.

Caddebostan Sahili özelinde gerçekleştirilen çalışmanın neticesinde rekreasyon alanlarının kullanıcılara cevap verebilmesinin ve ihtiyaçlarının karşılanabilmesinin;

- Herkes için erişilebilir alan ve elemanlar içermesi,
- Çeşitli kullanım türlerine hizmet edebilmesi,
- Aydınlatmanın yeterli ve doğru kurgulanması ile alanda güvenilirliğin elde edilmesi,
- Her mevsim için uygun kullanım alanı ve elemanı içermesi,
- Yeşil alan ve peyzajın işlevsel şekilde planlanması ile mümkün olacağı sonucuna varılmıştır.

Kentli kent içinde yapıdan arındırılmış bir çevre ve doğa ile bütünleşmiş alanlara ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaç hem görsel hem de fizikseldir. Bu çalışmadan da elde edilen sonuçlara göre insanlar birden fazla faaliyeti gerçekleştirmek için rekreasyon alanlarını tercih etmektedir.

Bu çalışmayı literatürde yer alana diğer davranışsal haritalama çalışmalarından ayıran temel farklılık, çalışmanın sadece görüntüleme tekniklerine dayalı bir davranış haritası oluşturmaktan ibaret olmayışındır. Bu çalışmada davranış haritasının oluşmasındaki etkenler doğrudan doğruya kullanıcı kitlesi ile yapılan görüşmeler ile ortaya çıkarılmıştır. Literatüre bakıldığında rekreasyon alanı özelinde bu bağlamda bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Bu tür çalışmaların farklı nitelikteki rekreasyon alanlarında da gerçekleştirilmesiyle daha bütünlüklü bir strateji geliştirmeye yönelik ip uçları ortaya konulabilecektir.

Bu çalışma rekreasyon alanlarının, kullanıcı davranışlarının belirlemesi ve bunun üzerinden işlevlendirilerek kent ve kentli ile ilişkisinin kurularak tasarlanmasında yön gösterecek bir model arayışının ilk çalışması olarak dikkate alınmalıdır.

Bu çalışmanın, rekreasyon alanlarının toplumun ihtiyaçlarının karşılanmasındaki büyük önemi irdelenerek, daha kullanışlı, insan merkezli ve herkes için erişilebilir rekreasyon alanlarının oluşturulabilmesi için. Başta Caddebostan Sahili olmak üzere tüm tasarımcılar, araştırmacılar ve karar vericilere rekreasyon planlama ve uygulamalarında ışık tutarak yeni bir bakış açısı oluşturacağı düşünülmektedir.

VII. KAYNAKLAR

KİTAPLAR

- AYDEMİR, Ş., AYDEMİR S., BEYAZLI, ÖKTEN, N., ÖKSÜZ, A. M., SANCAR, C., ÖZYABA, M., TÜRK, Y., (2004). **Kentsel alanların Planlanması ve Tasarımı**, İber Matbaacılık. Trabzon. Bakan, K., Konuk, G.
- BARKER, ROGER G. (1968). **Ecological psychology: Concepts and methods for studying the environment of human behavior**, Palo Alto, CA: Stanford University Press.
- BAUD-BOVY, M. VE LOWSON, F. (1998). **Tourism and Recreation Handbook of Planing and Design**. Boston: Architectural Press Publishing.
- BROADHURST, R. (2001). **Managing Environments for Leisure and Recreation**. (Birinci Baskı). New York: Routledge.
- BUCHER, C., BUCHER, R. (1974). **Recreation For Today's Society**. New Jersey: Frentice-Hall.
- ERKAL, T., TAŞ, B. (2013) Jeomorfoloji ve İnsan Uygulamalı Jeomorfoloji, **Yeditepe Yayınları**, İstanbul.
- GÜL, TOLGA (2014), "Rekreasyon Olgusuna Genel Yaklaşım", Ali Yaylı (Ed.); Rekreasyona Giriş, 1. Baskı, **Detay Yayıncılık**, Ankara, ss.1-62.
- GÜLEZ, S. (1989). Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi. **KTÜ Basımevi**, Trabzon.
- HALL C. M., PAGE, S. J. (2006). **The Geography of Tourism and Recreation**. (Üçüncü Baskı). New York: Routledge.
- İSLAMOĞLU, A. VE ALNIAÇIK, Ü. (2014) **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 273s.
- KRAUS, R. G. (1977). **Recreation Today: Program, Planning and Leadership**. California: Goodyear Publishing Company.

- LECOMPTE, W. F. (1974). Behavior settings as data generating units for the environmental planner and architect. J. Lang (Der.), **Designing for human behavior** S. 183-193. Dowden: Hutchinson & Ross Inc.
- MOORE, ROBIN C. & NİLDA G. COSCO. (2010). Using behaviour mapping to investigate healthy outdoor environments for children and families: Conceptual framework, procedures and applications. **In innovative approaches to research excellence in landscape and health**, ed. Catharine Ward Thompson, Peter Aspinall, and Simon Bell. London: Taylor and Francis.
- NG, M. (2005). A City Beyond Tall Buildings - Rediscover City Value And People Value, **Tall Buildings - From Engineering to Sustainability**, 49-54.
- SAĞCAN 1986 SAĞCAN, M. 1986. Rekreasyon ve turizm. **Cumhuriyet Basımevi**, 380 s., İzmir.
- SOMMER, ROBERT & SOMMER, BARBARA B. (2001). **A practical guide to behavioral research**. New York: Oxford University Press.
- TORKILDSON, G. (1999). **Leisure and Recreation Management**. (Beşinci Baskı). London: Routledge.
- UZUN, S. M., & AKYÜZ, Ö. (2019). İstanbul'un Anadolu yakasında kıyı dolgu alanları ve kullanımı. İstanbul Uluslararası Coğrafya Kongresi, **Bildiri Kitabı**, 1002-1021.
- VAN ANDEL, JOOST (1985). Effects on children's behavior of physical changes in a Leiden neighborhood. **Children Environments Quarterly** 1, no. 4: 46-54.

MAKALELER

- ARUNTANAVONG, C., & TAI, N. C. (2022). Application of 360-degree Video to Extend the Capability of Conventional Behavioral Mapping Method to Resolve the Recurrent Congestion in Taipei Metro Transit Stations.
- BAYRAMZADEH, S., JOSEPH, A., SAN, D., KHOSHKENAR, A., TAAFFE, K., JAFARİFİROOZABADI, R., ... & RIPCHD. OR STUDY GROUP. (2018). The impact of operating room layout on circulating nurse's work patterns and flow disruptions: a behavioral mapping study.

- BECHTEL, R. & ZEİSEL, J. (1987). Observation: The world under a glass. In R. B. Bechtel, R. W. Marans, & W. Michelson (Eds.), **Methods in environmental and behavioral research**, 11–40. New York, NY: Van Nostrand Reinhold.
- COSCO, NİLDA G.; ROBİN C. MOORE & MOHAMMED Z. ISLAM (2010). Behavior mapping: A method for linking preschool physical activity and outdoor design. **Medicine & Science in Sports & Exercise** 42, no. 3: 513–19.
- DÖKER, M. F., (2012) İstanbul İli Marmara Denizi Kıyı Çizgisinde Meydana Gelen Zamansal Değişimin Belirlenmesi, **International Journal Of Human Sciences**, Cilt 9, Sayı 2, S.1250-1369, İstanbul.
- GODBEY, G. (1985). Leisure in Your Life. Champaign: Venture Publishing.
- HERD: **Health Environments Research & Design Journal**, 11(3), 124-138.
- JOURNAL, B.-E N. (2020). Design of University Campus based on Behavioral Studies: Case Study: Noshirvani Institute of Technology. **Bagh-e Nazar**, 17(84), 39–50.
- KELKİT, A., SAĞLIK, A. VE SAĞLIK, E. (2012). Environmental problems in urban coastal areas of settlement pressure: case of Canakkale city. **Research Journal of Biological Sciences**, 5(2), 145-149.
- KLEİN, C., KUHNEN, A., FELİPPE, M. L., & SİLVEİRA, B. B. (2018). Place-centered or person-centered? Considerations about the behavioral mapping approach. **Trends in Psychology**, 26, 593-616.
- KURT, S., DEMİRCİ, A., KARABURUN, A., (2011) İstanbul Kıyılarında 1987 Ve 2007 Yılları Arasında Arazi Kullanımında Meydana Gelen Değişimler, **Doğu Coğrafya Dergisi** Sayı 26, S. 115-128
- MÜDERRİSOĞLU H. VE UZUN, S. (2004). Abant İzzet Baysal üniversitesi orman fakültesi öğrencilerinin rekreasyonel eğilimleri. **Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi**, 5(2), 108-121.
- ONOJEGHUO, A. R., NYKİFORUK, C. I., BELON, A. P., & HEWES, J. (2019). Behavioral mapping of children's physical activities and social behaviors in

an indoor preschool facility: methodological challenges in revealing the influence of space in play. **International journal of health geographics**, 18(1), 1-16.

SHEPLEY, M. M. (2002). Predesign and postoccupancy analysis of staff behavior in a neonatal intensive care unit. **Children's Health Care**, 31(3), 237-253.

TAUFİK, N., & HANAFİAH, M. H. (2019). Airport passengers' adoption behaviour towards self-check-in Kiosk Services: the roles of perceived ease of use, perceived usefulness and need for human interaction. **Heliyon**, 5(12), e02960.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

URL-1 <https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/dogan-hasol/kentler-planlama-ve-siyaset-405878>

URL-2 <http://www.cad-journal.net> (DOI: 10.14733/cadaps.2022.269-279)

URL-3 <https://yesil.istanbul/yesil-alan-haritasi>

URL-4 <https://anlat.kadikoy.bel.tr/mahalleler/caddebostan>

TEZLER

ÇALIŞKAN, E. (2015). Fiziksel çevrenin kamusal alan kullanımına olan etkisinin davranış örüntüleri kavramı üzerinden sosyal medya aracılığıyla incelenmesi: caddebostan sahili alan çalışması (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü), İstanbul Teknik Üniversitesi.

DEMİREL, Ö. (1997). „Çoruh Havzası (Yusufeli Kesimi) Doğal ve Kültürel Kaynak Değerlerinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma“, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, Türkiye.

KIDIR, Y. (2015). Kamusal Açık Kent Mekânı Kullanımını Dönüştüren Bir Mekânizma Olarak Yoğunluk: Levent Bölgesi Örneği (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

ÖZKAN, M. B. (1981). „Kıyı Rekreasyonu Değerlendirme Ölçütleri ve Bunlara İlişkin Yöntemin Kuzey Ege Kıyılarında Uygulanması Üzerinde

Araştırmalar“, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir, Türkiye.

PEHLİVANOĞLU, M. T. (1986). „Belgrad Ormanının Rekreasyon Potansiyeli ve Planlama İlkelerinin Saptanması“, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

ŞİMŞEK, S. D. (2007). „Tekirdağ Merkez ilçe Kıyı şeridi Rekreasyon potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma“, Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ, İstanbul.

EKLER

EK- A: Anket formu

EK- B: Otoparkları gösteren kart.

EK-C: Alana giriş noktalarını gösteren kart.

EK- D Etik Kurul Karsrı

**İSTANBUL CADDEBOSTAN SAHİLİ'NDE DAVRANIŞSAL
HARİTALAMA METODU İLE KULLANICI YÖNELİMLERİ VE
GEREKSİNİMLERİNİN BELİRLENMESİ
TEZ ANKET FORMU**

Sayın katılımcı. Bu anket, **İstanbul Aydın Üniversitesi Mimarlık Yüksek Lisans Programında** yürütülmekte olan **İstanbul Caddebostan Sahili'nde Davranışsal Haritalama Metodu İle Kullanıcı Yönelimleri Ve Gereksinimlerinin Belirlenmesi** konulu yüksek lisans çalışması kapsamında gerçekleştirilmektedir. **Zaman ayırdığınız ve değerli görüşlerinizi paylaştığınız için teşekkür ederiz.**

Tarih :/...../.....

Gün :

Saat :

.....

Lokasyon :

A. Bireyin oturduğu çevre ile ilişkisi

1. Ne kadar zamandır bu alana gelmeyi tercih ediyorsunuz?

.....

2. Kaç yıldır İstanbul'da oturuyorsunuz?

() 0-5 () 6-10 () 11-15 () 16-20 () 21-25 ve üzeri

3. Hangi semtte oturuyorsunuz?

.....

B. Ulaşım

1. Alana nasıl ulaşıyorsunuz? (1. ve 2. Soruya özel araç yanıtını vermeyenler 6. soruya geçebilir.)

() Özel araç () Toplu taşıma () Bisiklet () Yürüyerek () Diğer

2. Covid-19 öncesi alana nasıl ulaşıyordunuz? (1. ve 2. Soruya özel araç yanıtını vermeyenler 6.soruya geçebilir.)

() Özel araç () Toplu taşıma () Bisiklet () Yürüyerek () Diğer

3. Özel araç ile geliyorsanız aracınızı nereye park ediyorsunuz?

() Otoparka () Yol üstüne () Diğer

4. Hangi otoparkı tercih ediyorsunuz? Anketör! 1 numaralı görseli deneğe gösteriniz.

() Ara sokak () Migros otopark () Migros altı otopark () Sahil yolu üzeri

5. Aracı park ettikten sonra ne kadar sürede alana ulaşıyorsunuz?

() 0-5 dk () 6-10 dk () 11-15 dk () 16-20 dk () 20 dk den fazla

6. Alana yoğunlukla hangi noktadan giriş yapıyorsunuz? Anketör! 2 numaralı görseli deneğe gösteriniz.

() A noktasından () B noktasından () C noktasından () D noktasından

C. Alanın kullanıcı yoğunluğu açısından değerlendirilmesi

1. Alana yoğunlukla kiminle geliyorsunuz?

() Yalnız

() Aile (Çocuklu)

() Aile (Çocuksuz)

() Arkadaşlarla

() Diğer (.....)

2. Covid-19 öncesi alana çoğunlukla kiminle geliyordunuz?

() Yalnız

() Aile (Çocuklu)

() Aile (Çocuksuz)

() Arkadaşlarla

() Diğer (.....)

3. Alana ne sıklıkla geliyorsunuz?

() Her gün

() Haftada en az bir kez

() Ayda en az bir kez

() Birkaç ayda

bir

4. Covid-19 öncesi alana ne sıklıkla geliyordunuz?

() Her gün

() Haftada en az bir kez

() Ayda en az bir kez

() Birkaç ayda

bir

5. Alana hangi mevsimde daha sık geliyorsunuz?

() İlkbahar

() Yaz

() Sonbahar

() Kış

6. Çoğunlukla günün hangi saatlerinde gelmeyi tercih ediyorsunuz?

() Sabah (12:00 öncesi)

() Öğle (12:00-14:00)

() Öğleden sonra (14:00-17:00)

() Akşamüstü (17:00-20:00)

() Gece (20:00 sonrası)

7. Covid-19 öncesi günün hangi saatlerinde gelmeyi tercih ediyordunuz?

() Sabah (12:00 öncesi)

() Öğle (12:00-14:00)

() Öğleden sonra (14:00-

17:00)

() Akşamüstü (17:00-20:00)

() Gece (20:00 sonrası)

8. Alanda genellikle ne kadar zaman geçiriyorsunuz?

() 0-30 dk

() 30-60 dk

() 60-90 dk

() 90-120 dk

() 120 < dk

9. Covid-19 öncesi alanda genellikle ne kadar zaman geçiriyordunuz?

() 0-30 dk

() 30-60 dk

() 60-90 dk

() 90-120 dk

() 120 < dk

10. Genellikle hangi aktivite alanında zaman geçiriyorsunuz?

.....

11. Covid-19 sonrasında çoğunlukla zaman geçirdiğiniz aktivite alanında değişiklik oldu mu?

() Evet

() Hayır (12.soruyu geçebilirsiniz)

12. Covid-19 sonrası çoğunlukla hangi aktivite alanında zaman geçiriyorsunuz?

.....

D. Alanın kullanım değerlendirmesi

1. Genel olarak alana geliş amacınız nedir? İlk üç amacı sırayla belirtiniz.

A. Hayvanları dolaştırmak
oturmak

B. Spor yapmak

C. Kafede

D. Yürüyüş yapmak

E. Çocukları gezdirmek

F. Balık tutmak

G. Bisiklete binmek

H. Manzara seyretmek

I. Yalnız vakit

geçirmek

İ. Çocuk oyun alanı

J. Arkadaşlarla vakit geçirmek

K. Yeme-içme

L. Diğer

Yanıt :

2. Genel olarak düşündüğünüzde alanın kullanım ihtiyaçlarınızı karşılamasından ne derece memnunsunuz?

	1 Hiç memnun değil	2 Memnun değil	3 Ne memnun, ne memnun değil	4 Memnun	5 Çok memnun	0 Fikri yok
Sahildeki yürüyüş yolu						
Spor alanları						
Bisiklet parkuru						
Koşu parkuru						
Çocuk oyun alanları						
Oturma alanları						
Yeşil alanlar						
Yeme-içme alanları						
Manzara seyir alanı						
Tuvaletler						

3. Aşağıdaki donatı ve diğer elemanların tasarım ve nitelik uygunluğunu yaşlı, engelli ve çocukları da düşünerek yanıtlayınız.

	1 Hiç memnun değil	2 Memnun değil	3 Ne memnun, ne memnun değil	4 Memnun	5 Çok memnun	0 Fikri yok
Oyun elemanları						
Oturma elemanları						
Aydınlatma elemanları						
Kıyı yürüyüş yolu (manzara seyir alanı)						
Yürüyüş yolu						
Yeşil alanlar ve peyzaj						
Çöp kutuları						
Tuvaletler						

		1 Hiç Katılmı_yor um	2 Katıl_mıyor um	3 Karar _sızım	4 Katılı _yoru m	5 Kesinlikle Katılıyor m	0 Fikri m yok
ULAŞILABİLİRLİK	Alana yaya ulaşımı oldukça rahattır.						
	Alana bisiklet vb. ile ulaşım oldukça rahattır.						
	Alana toplu taşımayla ulaşım oldukça rahattır.						
	Alana özel araçla ulaşım oldukça rahattır.						
GÜVENLİK	Alana yaya ulaşımı oldukça rahattır.						
	Alanı çocuklar için genel olarak güvenli buluyorum.						
	Covid-19 açısından alanı genel olarak güvenli buluyorum.						
KONFOR	Alanda bulunan bankların ve oturma alanlarının sayısı yeterlidir.						

	Alandaki çöp kutularının sayısı yeterlidir.						
	Alan keyifli vakit geçirilebilen bir yerdir.						
	Alan farklı aktiviteler için uygun bir yerdir.						
	Bu alanda kendimi açık ve ferah bir mekanda hissediyorum.						
	Bu alanda kendimi kalabalık bir ortamda hissetmiyorum.						
	Alan içinde yaya hareketi için ayrılan alanı yeterli buluyorum.						
	Alan içinden geçen yaya hareketi alandaki aktivitelerimi engellemiyor.						
TASARIM	Alan dört mevsim için kullanıma uygundur.						
	Alan her yaş grup kullanıcıya hitap ediyor.						

TEMİZLİK	Alan genel olarak temiz ve bakımlıdır.						
ERİŞİLEBİLİRLİK	Alan çocuklar için kullanıma uygundur.						
	Alan engellilerin ve yaşlıların kullanımı için yeterli özelliklere sahiptir.						
İÇSEL OLANAKLAR	Alanda seyyar satıcıların bulunması olumludur.						
	Alan içerisindeki yeme-içme yerleri yeterlidir.						
ÇEVRESEL OLANAKLAR	Alanın çevresindeki kafe ve restoranlar alanı tercih etmem için bir etkidir.						
	Alanın çevresindeki diğer olanaklar alanı tercih etmem için bir etkidir.						

4. Covid-19 sonrası alana geliş amacınız değişti mi?

() Evet () Hayır

5. Aşağıdaki görüşlere katılımınızı 1 ile 5 arasında bir değer ile belirtiniz

6. Bu alana geldiğinizde yakın çevrede faydalandığınız diğer olanaklar nelerdir?

E. Kullanıcının demografik nitelikleri

1. Cinsiyetiniz?

☐ Kadın ☐ Erkek ☐ Belirtmek istemiyorum

2. Kaç yaşındasınız?

☐ 15-25 ☐ 25-35 ☐ 35-45 ☐ 45-55 ☐ 55-65 ☐ +65

3. Öğrenim durumunuz?

☐ Okur yazar ☐ Okur yazar değil ☐ İlköğretim (5 yıl) ☐ İlköğretim (8 yıl)

☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Yüksek lisans ve/veya doktora

4. Mesleğiniz ?

☐ Kamuda ücretli ☐ Emekli
☐ Özel sektörde ücretli ☐ Çalışmıyor
☐ Kendi hesabına çalışan ☐ Düzensiz
☐ Ev hanımı ☐ Diğer
☐ Öğrenci

5. Hanenize giren tüm geliri düşündüğünüzde kendinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

☐ Alt gelir ☐ Alt orta gelir ☐ Orta gelir ☐ Üst orta gelir ☐ Üst gelir

EK- B Otoparkları gösteren kart.

1 Numaralı Görşel

EK- C Alana giriş noktalarını gösteren kart.

2 Numaralı Görsel

EK- D Etik Kurul Kararı

İvrak Tarih ve Sayısı: 05.01.2022-35750

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-88083623-020-35750
Konu : Etik Onayı hk.

05.01.2022

Sayın Pelin KORAMAZ

Tez çalışmanızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 05.01.2022 tarihli ve 2022/01 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur. Bilgilerinize rica ederim.

Dr.Öğr.Üyesi Alper FİDAN
Müdür Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BS53J6CMSZ Pin Kodu : 10692

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-aydin-universitesi-cbys?>

Adres : Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy , 34295 Küçükçekmece / İSTANBUL

Telefon : 444 1 428

Web : <http://www.aydin.edu.tr/>

Kep Adresi : iau.yazisleri@iau.hs03.kep.tr

Bilgi için : Tuğba SÜNNETÇİ

Unvanı : Yazı İşleri Uzmanı

Tel No : 31002

ÖZGEÇMİŞ

Ad-Soyad : Pelin KORAMAZ

ÖĞRENİM DURUMU:

Lisans : 2018, İstanbul Aydın Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi,
Mimarlık

